

Jahresbericht
der
Staats-Ober-Realschule
in Laibach
für das Schuljahr 1888.

Veröffentlicht durch die Direction.

Laibach 1888.

Buchdruckerei von Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

Verlag der Staats-Ober-Realschule.

Jahresbericht
der
Staats-Oberrealschule
in Laibach
für das Schuljahr 1888.

Veröffentlicht durch die Direction.

Laibach 1888.

Buchdruckerei von Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

Verlag der Staats-Oberrealschule.

Stapleton.

Neznanega prelagatelja evangelija preložena
po Stapletonu v XVII. veku.

V lanskem izveſtji c. kr. vélike realke ljubljanske smo ponatisnoli evangelija, koja je preložil po latinskem tekſtu nek nepoznan duhovnik za svojo porabo v crkvi. Skoro je nekoliko težko verjeti, da bi bil naſ anonymus prelagal po latinskem (za-nj) izvirniku, a ne po nemškem, toliko je piſoč v nemškem duhu greſil proti slovenskemu duhu, kar bi jedva bil storil, da je prelagal po latinskem izvirniku.

Glede ſtarosti rokopisa morali bi ga ſtaviti po nekterih ſlovniskih prikaznih (suff. —*am*), o kterih je govor v «Ljublj. Zvonu» (VII., ſtr. 432 do 436) kam v polovico XVII. veka. — Ker imamo vendar poleg oblik končujočih ſe na —*am* arhaiſtično: *čo*, *hočo*, *nečo* i ker očividno naſ prelagatelj nê poznal Hrena, ſtavimo naſ rokopis v začetek XVII. veka. Mi namreč ne previdimo, čemu bi bil naſ prelagatelj ſi ſpisaval evangelija, ko bi že imel Hrenova. Glede jezika ſo naſega anonyma evangelija ſlabſa od Hrenovih. Kdor natančneje primerja Hrena z Dalmatinom, tiſti ſe kmalu uveri, da je jezikovno zajemal Hren iz Dalmatinove biblije, dočim naſ prelagatelj (*ſtopl.*) nê zajemal ne iz Dalmatinove biblije, ne iz Hrenovih «evangelij in liſtov», ampak je prelagal ſamostalno.

Evangelija v lanskem izveſtji ſo natiſnena natančno po rokopisu; premenili ſmo ſamo tu i tam kako ločilo, ločili ſmo praepoſicije od beſed, pred kterimi ſe nahajajo, i razkrojene beſede ſmo tiſkali vkup, dve ali tri vkup piſane beſede pa ſmo razkrojili. Menimo, da ſ tem nê zgubil rokopis ſvoje veljave, marveč je ſe le pridobil.

Letos podajemo kratko ſlovnško razlago, i ſicer ſamo najglavnejſe prikazni. Proſtor v izveſtji nam je omejen, zato ſe neſmo mogli ſpuſčati v podrobnosti, ſicer bi nam bilo delo naraslo, da bi ga ne mogli objaviti vſega letos. — Pri vzgledih v razpraviči navedenih ſmo ſe ozirali radi na ſtaroslovenſčino, naſo četiſtljivo mater i učiteljico (*Aſſemanovo* izbornô evangjelje. Na ſvêtlo dao dr. Ivan Črnčič. V Rimu 1878; *Evangelium S. Matthæi paleoslovenicæ* editit Fr. Miklosich. Vindobonæ 1856; *Свѣтѣе Евангеліе по Ѡстромировѣу євѣнскоу*. Изданіе Вѣреслава Гангы. Празѣ 1853; *Зѡграфское Евангеліе* изданное В. Ягичемъ. Берolini 1879); dalje pa ſmo primerjali četo *ſtopl.* ſ *hren.* (= *Chrön*, *Evangelia inv* *lystvi*. v *Nemſkim Grádu* 1612), *z dalm.* (*Novi Testament*, . . . *skvsi Jvrja Dalmatina*. *Witebergæ* 1584), *ſ petr.* (= *Szveti Evangeliumi*, . . . *Petra Petreticsa*. *Vu*

Nemskom Gradeze 1651), *s küzm.* (Nôvi Zákon ali Testamentom ... po Küzmics Stevani. V Kőszegi 1848), *z b.* (= bolgarskim: Новѣй Заветъ ... Цариградъ 1866), *s s.* (= srbskim: Нови Завет ... Превео Вук Стеф. Караџић У Биограду 1870), *z n.* (= nemškim: Das Neue Testament, Nach der letzten Römischen Sigtiner Edition, mit fleiß übergesetzt, Durch Den Ehrwürdigen und Hochgelehrten Herrn Casparum Ulenbergium Lippiensem, der Heiligen Schrift Licentiaten, Pastoren zu St. Eufunben in Cölln. Cölln 1684) i redkokrat *s p.* (= poljskim: Nowy pana naszego Jezusa Chrystusa Testament. Przez Ks. Jakóba Wujka. Wiedeń 1878); rusko evangelije nam, žal, nê bilo narazpolaganje.

V Ljubljani meseca junija 1888.

Ant. Raić.

Malone vsi naši pisatelji od pisca brizenskih spomenikov doli do pisateljev v začetku našega veka, tavalii so več ali menje v temi glede pravopisa, osobito kako bi naj pisali sičnike i nebniike, *i*, *j* itd. Adam Bohorič je sicer ustanovil v svoji slovnici (l. 1584.) pravila, po kojih bi naj pisali pisatelji slovenski, ali ta slovnica je bila vendar ostala mnogim sicer učenim možem nepoznana. Kastelec n. pr. pravi (l. 1678.) naravnost v »Bratoufskih Buquicah S. Roshenkranza» str. 177: «Si diligens lector in hoc opusculo errore inveni-erit, parcat vel idiomati Carniolico, earenti Grammatica». Ravno tako pripoveduje p. Marka Pohlín v svoji Kraynfki Gramatiki (l. 1768.), da nē nobene kranjske gramatike. Pohlín je sicer vedoma lagál, kar je pozneje dokazal Vodnik, a pisava Pohlínova je resnično taka, kakor da bi se pred njim še nikdor ne bil trudil o našem jeziku.

V tej razpravi nam je govoriti o slovniskih prikaznih evangelij v lanskem izveštji natisnenih ter se ozremo najprvle na

Pravopis.

Največ truda prizadevali so slovenskim pisateljem v prvih časih sičniki i nebniiki. Tako i našemu prelagatelju, neznaajočemu Bohoričeve slovnice, ki je pisal

Sičnike zdaj tako, zdaj tako. Za

c je pisal navadno *z*, kakor Bohorič i jegovi nasledniki, pa i *c* 12,* 13, 33, 37, 43, 45, 48, 55, 66, 68, 76 i *zh*: *oslizho* 1 *Nazharet* 6 *padzhu* 6 *serzh* 13 *fkushnavizh* 15 *ouzhizhe* 22 bis, *ouzha* 22 poleg *ouzhize* 22 *sexies*, *serzhe* 24 *nuzh* 24 *prēdaiauzhe* 40 itd.

s mu je zdaj *s*, zdaj *f*; a pisal je i *sh*: *obshenzhil* 16 *poshlushate* 19 *preshttrashela* 65, *shlishali* 80. — *fh*: *fhlishim* 39 *fhlushilla* 6 *fhlushiti* 45 *ofhushila* 70 *po/hlufha* 73 *fhlishali* 80. — *ss*: *messu* 32 bis, *nebess* 32. — *ff*: *mi/fo*l 36 *vi/fo*ku 35; po Gorenjskem še lahko čuješ: *šlišou*, *šlišim*, *poslušou*, *šužit*, *služba* za *slišal*, *slišim*, *poslušal*, *služiti*, *služba* i */s* 3, 5—8, 11, 13—15, 17, 19, 21, 23, 28 *quater*, 29, 30, 35, 47, 49, 55, 75, 76 itd. — Za

z mu rabi sploh *f* i *s*, pa i *ss*: *saukassal* 31 i */s*: *bli/su* 55 *i/sidi* 76 *mi/si* 82.

* Številke kaže, v kolikem evangeliji najdeš dotično slovnisko prikazen.

Nebnike piše tako, da mu rabi za

č sploh *zh*, pa i *z* 4, 11 bis, 13, 15, 17 ter, 19 bis, 23, 27 bis, 28 bis, 29, 30, 33—38, 60—67, 70—72, 74—79, 82 itd. i *sh*: *osh*te 3. — Za

š piše sploh *sh* i */h*, pa tudi *s* 2, 11, 21, 22, 24, 26, 27, 44, 47, 50, 63, 65, 76, 77, 80 itd. — */* 2, 7, 14—16, 22, 25, 28 bis, 32, 35, 43—45, 47, 52—55, 58, 62, 65, 69, 70, 73, 74, 78, 79, 82 — i */sh*: *va/she* 25. Za

ž mu rabi sploh *sh* i */h*, pa i *s* 8, 10, 14, 19, 21 bis, 39, 43, 48—50, 52, 53, 58, 60, 79 itd. i */* 2, 8, 27, 34 bis, 35, 49, 50, 52, 54, 55, 67, 69, 70, 76—79 itd. Za

šč pa ima *sz*: *puszau*i 37 *tesze* 37.

Samoglasnike so pisali naši pisatelji od Trubarja naprej — izvzemši p. Marka Pohlina ž njegovim repastim *e* i jegovo šolo, Metelka i Metelkovce — tako, kakor je pišemo dendeneshnji. I naš prelagatelj piše *a*, *e*, *i*, *o*, *u*; vendar najdeš poleg i še *j*: alj 21 *j*maš 43, 48 *j*sete 20 poslaj 4 i *y*, ki stoji za *и* *a*) ob začetku besed: *ym* *имъ* 21 (n)*yh* *ихъ* 38, i (n)*ym* 7, 12, 33—35, 47, 54 *y*me 76 *y*menam 73 *y*meni 25 quater, 60 *y*nu 20, 28 *y*sti 31, 32 (ta)*y*sti 20, 24, 28, 39, 52 (ta)*y*stni 24 (to)*y*sto 2, 8, 17, 21, 40 *y*se 17, 19, 34, 76, *y*sem 19 *y*z(ganjajo) 17. *b*) v besedah: *gnyl* 38 poleg *gnl* 38 *kryžaniga* 20 *lyst* 37 *mylostiv* 14 *myr* *миръ* 21, 28, 40, 63 *myrni* 79 *nyšter* *ничътоже* *ничъсоже* 28 *pyli* 45 *pylje* 32 *pryžal* 32 *pryti* *прити* 50 *styma* 4, 5 *tysti* 4, 13, 24, 27, 38 *vučyte* 31 bis. *c*) ob konci besed: *bily* 14, 34 quater, 48, 50, 55 *colnary* 34 *dny* *днѣ*, *днѣ* 37 *gosty* *гости* 50 *hčy* *дѣшти* 54 *ly* *ли* 45 *močy* 55 *očy* 43 *ony* *они* 7, 13, 35, 37, 47, 53, 55 *pisary* 34, 49 *položy* 34 *rečy* 28 *rihtary* 17 *samy* 49 *sy* *си* 4 ter, *spy* 54 *story* 34 *stury* 8, 38 poleg: *sturi* (imperat.) 8 *terny* *т.* *трнѣ* 38 *ty* *ти* (tisti, oni) 12, 13 bis, 14, 17, 37, 46 *try* 15, 37 *vmerly* 19 *zdy* 43, 53 *zgoby* 34 i *zguby* 34 *zgody* 28 *živy* *живитъ* 45 i *notry* = *notri* *т.* *нотѣ* 29. Dalje stoji *y* za stol *ѣ*, ker je vsako *ѣ* v nsl. *i*: *byli* 4, *hysa* *хѣжа* 17 i *hisa* *хѣжа* 17 *kyr* *кѣ* 4, 12, 37 *my* *мѣ* 9, 16 *ty* *тѣ* 3, 4 *sexies*, 17, 19, 24, 36 *vy* *вѣ* 9, 12 ter, 16, 17, 20, 28, 30, 36, 38, 43, 45, 53, 55 *syn* 2, 5, 14 bis, 15 bis, 16 bis, 21, 31, 35, 48—51, 55—57, 60, 62, 64, 65, 67, 68, 80. poleg *sin* 46, 68, 70 *synagog* *сѣнъ свѣтлогосѣнъ* 27, 59 *vbozym* 3 *čolny* 35 *ploty* 33. — Napačno stoji *y* za stsl. *o*: *tyga* *тора* 14 19 *tymo* *томоу* 4, i za stsl. naglašen *ѣ*: *tym* *тѣмъ* 3. i popolnoma napačno v: *karstyteoč* *крѣшта* 31. — Konečno je omeniti, da stoji *y* za *j* silno često 1—82 i za *ji*: *božy*: *božji* 15 *božyga* 8, 13, 49 *y*ma: *jima* stsl. *има* 1 *mary*: *mariji* 6 (na) *mory*: *morji* 9, 56 *moy*: *moji* 71 *moyh* 21 *moym* 12, 25, 28, 66, 74 *ostaryo* 43 *pravyo* 58, 65, 67, 68 *pryatil* 34 *pryel* 54 *skrye* 76 *stoy*: stoji 5, 15 ter 45, 55, 63 *svoy*: *svoje* 76 (po) *svoy* 50 *svoyh* 1, 3 *svoym* 6, 22, 25, 37, 38, 43, 50, 52, 58, 76 *svoymi* 18 *taŷti* 4 *trety* 12, 33 *tvoy*: *tvoji* 49, 67, 70, 71 *tvoym* 40 *tvoyma* 40 *vbyati*: *ubijati* 36 itd. Slovenski pisatelji počensli od Trubarja pisali so *y* zvečine za

čisto *i*, osobito v naglašanih slovkah. Mat. Kastelec (Nebeshki Zyl, v' Lublani 1684, pag. 438) pravi: «Y, y, in medio dictionis pronunciat ut i, et fie fonat pariter ut in Italico vigne (vineæ), ut nym (illis): y in fine dictionis corripitur, ut sgony (pulsat); alias esset sgoni (pulsat), ftoy (flat), fe boy (timet).» — Basar (Pridige is Bukviz imenovanih Exercitia S. Ozheta Ignazia sloshene na ufako nedelo zhes leitu — Conciones . . . Labaci 1734) pravi v predgovoru VIII.: «Kir je *y*, fe terfhi inu pozhafnifhi isrezhe, ta i pak hitrefhi, koker: od drugih rezhy ne morem rezhi.» — V nekojih krajih na Gorenjskem, pa tudi drugod govore še dendenesnji za *ji*, *iji*, *ij* samo *i*, ali čisto *i* ne poluglasno: bōži, kōzi, rači, gōsi; gen. bōžiga, kōžiga, račiga, gōsiga; — krāvica, kōzica, kūrca; — krāmari, žnidari; Mari, Mati, v Liti, v kovači, na mūri itd. za božji, kozji, račji, gosji; božjega, kozjega, račjega, gosjega; — kravjica (neka gliva), kozjica (neka bilina), kurjica (helleborus); kramarji, žnidarji; Mariji, Matiji, v Liti, v kovačiji, na morji itd. tore tudi plur. gen. kosti, reči za kostij, rečij. Kdor pisatelj je tako govoril, pisal je tudi *y* za *ji*, pa nē čuda v daljni konsekvenciji tu i tam za vsako *ji*, *ij*: prytel, tvoym itd. Tako je pisal i naš anonymus *y*, kder je izgovarjal čisto *i*, bodi si na početku, v sredi ali pa na konci besede: prvo za *i*, drugo za *ji*, *iji*, *ij*, kder je to izgovarjal čisto *i*; v daljni konsekvenciji pa sploh za vsako *ji*, *ij*.

Poleg *e* piše anonymus še *æ*: *cæsar* 53 quater, *cæsarstvo* 5 *præber*-*nena* 23 *præbivališe* 28 *præbivajo* 3 *præd* 20, 21, 40 *prædati* 52 *præyeli* 12 *præpovedol* 42 bis, *præprost* 25 *prærok* 46 *præšel* 4 *præšla* 2; tore osobito v besedi *præ*, pri koji je menda mislil na lat. predlog *præ*. — Dalje še piše *ç*: v Galilejo 51 Pharifeçriou 4 *prę* (raminu) 20 *pręd* 4 *prędajavce* 40 *pręjmejo* 15 *pręstrašiti* 16, 20 bis.

O prelagateljovem pravopisu je se omeniti, da podvaja tu i tam samoglasnike, n. pr.: *kaai* 66; — *Beelcebub* 17 *bežéé* 29 *grée* 29 bis, *odprée* 29 *vzeel* 15; — *vedooč* 13 i še česče soglasnike, i sicer piše *bb*: ob *sobbotti* 47, 55; *ff*: *offentlich* 25 *offer* 82 *offrati* 36 *šaffar* *šaffarija* 39 *sexies*, *škoff* 81; *ll*: *belle* 7 *cillu* 9 *olli* 3 *polle* 6, 54 *vedilli* 2: 12—14, 16, 20—23, 31, 32, 35, 40, 45, 50, 65 itd.; *mm*: *mammon* 39, 45; *pp*: *koppati* 39; *rr*: (na) *gorró* 15 *ferrahtal* 45, 50, *fs*: *be/seda* 5, 13, 14, 17, 19, 28, 35, 51, 55, 65 *me/su* 5 *nebe/sa* 2 *ne/site* 7 *o/semde/set* 6: 3, 5—8, 11, 13—15, 21—23, 26, 33—35, 40—44, 47—52, 54, 66, 67, 73, 75, 78 itd.; *tt*: *mattheus* 82 *pott* 3 *svett* 55 *utta* 16, 39; i *vv* (uu, uv): *driiuno* 38 *gouuoriti* 6, 17 *kriiuno* 12 *ouuce* 29 *ouuce* 29 *zrauuu* 54 za zdrava.

Nektere kratki piše anonymus i *c* za *k*: *capernaum* 8, 51 *jacob* 8, 16, 20, 71, 75, poleg *jakop* 75 *pac* 2 *scozi* 17, 50, 55, 63. — *qu* za *kv*: *buque* 75 v *buquah* 5 u *wuquah* 21 *cerquu* 68 *quom*: k vam 28. — *b* za *p*: *bravil* 30 *hlabei* 10 — na Gorenjskem govore sing. nom. *hvaebe*. — *p* za *b*: *prez* 12, 78. — *w* za *b*: *welagu*: blago 39 *wōzi* (pot) 53 u *wukuah* 21. — *d* za *t*:

detedce 69, 77 bis, krodki 79 začedka 27, 55. — *g* za *h*: v lustig 13 v tig (wuquah) 21. — *g* za *k*: gdo кѣто 20 *g* drugimu 8 vegši 48 bis, vigši 65 vsagdani 67 narvigšiga 65. — I Gorenjci še zdaj *k* pred *d* radi izgovarjajo *g*: gdo, gdaj, gder, *g* drujmo za kdo, kdaj, kder, *k* drugemu. Valj.* pag. 13. Ravno tako izgovarjajo *k* na Štajarskem okolo Ljutomera, Ormoža, Radgone i na Prekmurskem; gl. St. Kūzmics, Novi Zakon, na vsaki strani. — *h* za *g* na konci besed (tako še zdaj na Gorenjskem. Valj. pag. 14): dolh 66 kreh 74 noh (tvoih noh) 48 terh 21. — *h* za *k* v predlogu *k* (кѣ), kakor še vedno govore Gorenjci (Valj. pag. 13): *h* sebi 66 *h* svojim 78 *h* tem 47 *h* temu 20, 48, 77 *h* teistimu 1—4, 6—28, 30, 33—36, 38—43, 45—47, 49—66, 68—74, 76—78, 80, 82, pa i *v* besedi: vehše 77 vehši 78. — *f* za *b* (p) na kraji slovke: droftine 18; tako še zdaj govore po Gorenjskem. Valjavec, l. c. pag. 12, piše: ein die silbe schliessendes *b* lautet *f*: zôf, bof, svâf (slab), puf, hlf (hléb), zlf, grof itd. — *v* piše anonymus včasi za *f* v besedi folk (2 bis, 3, 11 etc.), ker Nemci pišo volk i se *v* v Nemcih izgovarja kakor *f*. — *U* i *v*, *v* i *u* se često čredijo. Poleg *v* piše naš prelagatelj še *vu* 11, 29, 31, 35, 61, 76, 80. — *uv* 12, 33, 35, 39, 42. — *vo* 28, 48, 60, 79, 82 — i *vu*: vučil 35. — Za *h* stoji še *ch*: ich (jih) 6. Naposled je še omeniti pisave *gh*: begh 2. — *kh*: akhu 1 dekhla 65 khei 1 *kh* enimu 8 *kh* ne 7 *kh* nemu 8 *kh* meni 1 pakh 1 volkh 1, 7, 18, 35; 3—6, 10, 11, 13—19, 21—24, 27—30, 33—35, 37, 40, 58, 60, 62, 68, 71, 72, 74, 77, 80, 82. — *kg*: vbojnjekg 29. — *th*: čisth 8 elizabeth 65 odvezithe 1 sthima 29. i *dt*: tauzendt 37. — Ker sta *s* i *f* anonymu š, zatore je čisto naravno, da mu služi *sp* za šp, *st* za št i *fc* za šk: fcripaine 8.

Tuja lastna imena piše prelagatelj, kakor so pisana v tujščini: Anas, Centurio, Joseph, Jofaphat, Kaiphas, Lyfanas, Manafses, Naason, Philippus, Sadoch, Salathiel etc. etc. Lastna imena piše včasih z malojo začetnico, n. pr. david 48 ieremias 8 ierufalem 4 iefus 8, 16, 41, 44, 49, 53 ioannes 4 bis, 5 iordan 4 petrus 68 itd.; spet drugikrat, i sicer često, piše navadne samostalnice, pridevnike itd. z velikojo začetnico.

Predloge piše prelagatelj redno vkup z besedami, pred kojimi se nahajajo: hteistimu času, htemu, hsvoim, khmeni, khnemu, kioannefu, meynami, samano, ierufalema, SJSakam, SJAcobam, VIsraelu, Vpusavi etc. etc.; to se godi osobito pri predlogih: *k*, *mej*, *s* i *v*. — Ravno tako piše često po dve ali več besed vkup, n. pr. davam (da vam) 55 desiti (de si ti) 25 jelye (jeli je) 53 kaye (kaj je) 7, 9, 23 bis, kayesti (kaj jesti) 37 kateryemene (kateri je mene) 78 mismo (mi smo) 62 nOčeta (no Očeta) 78 odprinam (odpri nam) 58 plačajmi (plačaj mi) 52 poloshye (položi je) 21 vybefe (vi be se) 20 vyshete (vi isete) 20 venterg (v en terg) 73 itd. itd. — Na drugi

* Mat. Valjavec, Proben des Slovenischen, wie es um Predvor in Oberkrain gesprochen wird. Ein Beitrag zur slavischen Dialektenkunde. V «Jahresbericht des k. k. Ober-Gymnasiums zu Warasdin 1858».

boki pa spet razkroja besede, n. pr. Boga boječ (bogaboječ) 63 od prise (odpri se) 42 per stopil (perstopil) 50 per stopila (perstopila) 54 to ko (toko) 19 vmoy mimeni (v moyim imeni) 66 fuei fde (zvezjde) 55 itd.

Kaj čuden je naš anonymus i v delitvi besed. On deli n. pr. duanai-st 54 imen-uie 48 nad-nu 77 naft-rehi 55.

Kratie naš anonymus nêma drugih, kakor samo *m, n* krajša s tem, da naredi nad samoglasnikom črtico: Abrahā 19 beseda (besedam) 51 cajhē (cajhen) 7, 17 dā (dam) 28 hočo (ē): hočem 11 imenā (imenam) 65 Jsakā (Jsakam) 8 jogrā (jogram) 26 kolēnā (kolenam) 35 nemā (nemam) 26 nēu (k nemu) 12, 15, 70 potēptano (potenptano) 13 povē (povem) 34 svoi (svoim) 36, 80 vā (k vam) 28, 38 zelišā (zelišam) 11 diāe (djane) 3 guāt (gvant) 16, 45 ymēi (imeni) 60 lebē (leben) 62, 66 lonā (en lonan hlapec) 22 mēe (mene) 27, 78 mēi (meni) 41 odrešēe (odrešene) 6 ostāe (ostane) 66 poslā (poslan) 65 režalēe (režalene) 6 samaritā (samaritan) 19 strā (stran) 21, 42 ustāe (vstane) 16 tauzēt (tavžent) 18 ženē (ženem, ženin) 58. Dalje še nahajaš: popolma (popolnoma) 25 i Philipp: (Philippus) 66. — Joānes 4.

I.

Glasoslovje.

Naš anonymus piše 1. *a*,

α) za staroslovenski *a*: delati, pakh, praviti, ravno, sad, taku, vaš, začel, zadnji, zatreti, žena etc. etc.

β) za stsl. *ъ*, zlasti za *ръ*: darži: дръжи 30 daržol дръжатъ 45 karst крътъ 5 karstiti крътити 4 bis, 31 sarce сръдце 48 skarb скръбъ 13 skarbeti скръбѣти 13, 45; potem *v*: *ta* тъ 1—82, kadar къгда 21, 24, 27, 36, 40, 44, 47, 49, 55, 56 *tadaj* тѣгда 52 *varh* врѣхъ 15, *zadahnuti* дѣхнѣти 13 itd. itd.

γ) za stsl. *ь*, zlasti v naglašanih dolgih slovkah, kakor še zvečine govore dnes po Kranjskem: čast чѣтъ 15, 19, 44, 45, 47 častniga 24 dan днь 12, 14, 40, 43, 47, 57—59, 62, 67, 80, 81. — Dalje v naglašenem nastavku: ыѣ, ыѣ, ыѣ: dolžan дѣжыѣ 36 svetel свѣтъѣ, свѣтъѣ 16 ovac овьѣ (plur. gen.) 29, 34. Take besede so zakrivile pisavo: mutac мѡутыѣ 17 šal шьѣ 8, 17, 44, 54, 56 peršal 26, 49 prišal 32, 50 zgaran горьѣ pa i donas дньѣ 45 47 itd. itd.

δ) za stsl. *e*: an единъ, единъ 15 anajst 12, tako še dendenešnji v Trziči: ad'n, ana, anajst, na: ne 12 bis, 13, 17, 19, 23—29, 33, 36, 38, 40, 45, 55, 58, 61 načisti (Duh) 17 naznan, a, o neznani 29, po Gorenjskem i drugde še govore dendenešnji *na* za *ne*. (*valj.* pag. 8.) tar tepe, te 34.

ε) za stsl. *ḡ*: *daliti* дѣлити 18. To je bržčas pisarjeva pomota za *deliti*, ker drugega vzgleda nê nobenega.

ζ) za latin. *e* stsl. *и* v nenaglašeni slovki v besedi: *denarius*: *danar* (динарь) 12, 43, 44, *dendenešnji* *denár*, *dnár*, *štaj. gnár* *pecunia*. — Ravno tako za nemsko *i* v nenaglašeni slovki: *harnas*, *harnisch* 17.

η) za stsl. *o*: *an* онъ 11 *ani* они 78 *damu* домови 34, 37, 49; po Gorenjskem še govore *denešnji* *den*: *damu* poleg *dám*, *daržol* дръжалъ 19, 45, *kateri* который, *koteryi* 1—4, 6, 11, 16, 21, 49, 51, 52, 55, 57, 61, 63, 65, 70, 71 itd., *sabo* собоѣхъ 23, 54 i *saboj* 8, 14, 15, 78 *tabo* тобоѣхъ 6, 64, i *taboj* 47, 62, 65, 76 tako se govori marsikde po Kranjskem, osebito na Gorenjskem s *sábo*, s *tábo* (z *máno*), toda s *sbój*, s *tbój*. V škorpian 26 *scorpio* stoji *a* za tuje *o*. Tudi Dalm. i Japel pišeta škorpian.

θ) za stsl. *ж*: *sadba* сѣдѣ 80 (ali je to samo pisarjeva pomota?) V *sabota* сѣбота 55 je nastal *a* iz nemškega *sabbat*.

2. e.

α) za stsl. *e*: *brez* безъ, *mene*, *nebeski*, *nebo*, *reče*, *reči*, *tebe*, *tekoč*, *zelise*, *zemlja*, *žena* itd. itd.

β) za stsl. *ѣ*: *deržol* дръжалъ 19, *keder* кѣда 21, 23, 47—49, 51, 57, 61, 63, 66, 78, 79, 82 *persi* прѣси 61, *pervi* прѣви 61 bis, *vpervič* 63 *reserđiti*-срѣдъ 50 *serce* сръдѣце 13, 37, 43, 46, 52, 67. *tedaj* тѣда 36, 47, 50, 52, 54, 55, *terne* трѣнне 13, *terplene* трѣплѣнне 13, 51, 74; *tešē* тѣшѣ 37 itd. itd.

γ) za stsl. *ѣ*: *čest* чѣсть 19 *čestil*, a, o 6 *čestit* 69 *čestiti* 19, 64, 72 *dones* днѣсь 76 *delovec* 12 *glušec* 42 bis, *gobovec* гѣбовѣць 8, 44 *kupec* 40, 76 *miniti* мнѣти 12 *mutec* 42 *sejvec* сѣвѣць 13 *vrejden* врѣдѣнь 8 itd. itd.

δ) za stsl. *ѣ*: *be* бѣ 20, 28, 44, 45, 57, 65—67, 70, 77, 78 *človek* 49, 57 *delati* 66 *delo* 66, 78 *grešnik* грѣшникъ 34, 82 *jemeti* имѣти 17, 80 *leto* 4, 56, *menim* мѣнѣхъ 70, *mestu* мѣсто 1, 6, 20, 40, 47, 60, 65, 69, *mreti* 51, *nemam* 2 *nesem* нѣсмъ 8, 41 *povedati* 33, 70 *sedene* сѣдѣнне 71 *seh*: *odsehmāl*, *posehmāl* сѣхъ 7, 25, 35, 60, 66 *vera* 8, 9, 14, 54 *videl* 18, 40, 43, 47, 49, 56, 61, 63, 82 etc. etc.

ε) za stsl. *ѣ*: *deset* дѣсѣтъ 6, 42, 44, 52 *pamet* памѣтъ 43 *pet* пѣтъ 11, 18, 33, 58 *petdeset* 39 *seme* сѣма 13 *svet*, a, o *svatъ* 55, 57 *težkust* тѣжъ 12 *vzeti* вѣзѣти 30 *duše* доуша 43 *je* 1 12, 60 *ne* (nje) 12, 16, 21, 33, 37, 38, 40, 43, 46, 74, 77, 79 i *nje* 16, 37, 48 *se* сѣ 1—82 etc. i tako sploh pri ženskih samostalnikih a-deklinacije v gen. sing., v nom. in acc. plur. tudi tam, kder ima stsl. *ы*, ker *e* iza tврdih soglasnikov je slovensčina prejela od *ѣ* iza mehkih soglasnikov: *glave* 2 *krugle* 7 *roke* 15 *steze* 5 *vere* 8, 9 *žlahte* 6 itd.

ζ) за stsl. и zlasti a) v nenaglašeni slovki: elizabeten za elizabētīn 67 ženēn женинъ (žēnin) 58. b) v kratki naglašeni zadnji slovki v nastavkih и, илѣ, ииѣ итѣ (ити): rece рыци, реци 71, se ѡси 2, 7, 17, 19, 20, 33, 39, 58, 67 sle шѣли 53 iete ити 61 govorel 29 bis, kerstel крѣститѣ 16 kupel 33 naredel 33 povabel 47 pravel 55 sturel сториѣ 42 vpel вѣнилѣ (vpil) 14 zavpel (zavpil) 14 serdet ерѣдитѣ (srdit) 33. — Za tem v gen. i dat. plur. pronomina *i*, kajti je kratko naglašeno: neh za njih (ихъ) 6, 8—10, 13, 44, 49, 77 jem za jim (имѣ) 1, 78 nem za njim (нимѣ) 2, 3, 11, 12, 19—21, 23, 42, 53, 62, 68, 71, 74; potem v besedi memo 43 memu 14 za mimo (мимо). — Pomni še Abileni *vīḡs* Ἀβιλινῆς Abilīnæ авилиннеиѣ 5.

η) за stsl. ѣ v nenaglašeni slovki v partic. praet. glagola *bīti* (бѣити) belle 7, 21 bele 50 za bilē (bilē).

θ) за stsl. o: prerok пророкъ 1, 46, 48, 55 prerokina 6. volev воловъ 33 zalest жалость 23.

ι) за stsl. a: jejce иѣце 26 kheī кѣи 1 kreyov краѣѣ 42 neprej напреѣ 78 nešel, a, o 1, 12, 26 etc., obedva 30, 35, 78 rez разъ: rezglasila 69 reskopati 40 reserditi se 50 rezlomiti 37 rezodeven 6 rezveseliti (se) 19, 21, 64, režalen 6, zekaj 29 itd. itd.

z) за stsl. ж v part. praet. act. glagolov II. vrste v нѣлѣ v nenaglašeni pa i v naglašeni kratki zadnji slovki: doteknel дотѣкнѣлѣ 8, 42, 46 za doteknol, pogibnel погѣбнѣлѣ 77 vzdihnel въздыхнѣлѣ 42 vzignel въздигнѣлѣ 43 zginel 19 etc. za poginol, vzdihnol, vzdignol, zginol etc. Vendar pravo za pravo —nel ně za —жѣлѣ ampak за нѣлѣ po analogiji glagola na *iti*: *i* je spalo na poluglasnik i tega piše naš anonymus z e, kakor gore govorel itd. za govoril.

3. *i*.

a) за stsl. и: molīti, obiskane, očisen, očisene, pisan, pride, skripajne, sturīti, vīnu, zgudīlu, život, živēnje; gospodī, morji (mory), puli etc. etc.

β) за stsl. ѣ i ѣ v nenaglašenih i naglašenih kratkih zadnjih slovkah, kder se pa izgovarja poluglasno: gladik гладѣѣ 5 kryvi крѣви 60 bis, potrplene потрѣплѣнне 52 bis za glādek, krvī, potrplēnje. Zlasti за ѣ, a) v korenu: čistjo чѣстнѣ 55 čistil чѣститѣ 14 čistiti чѣстити 19 ter, čistit чѣститѣ 63 prīviga прѣвѣаго 56 tāmnicа тѣмница 8 за čestjō, čestil, čestiti, čestit, tēmnica; b) v končnicah ѣѣ, ѣѣ, ѣѣ: hlāpie 33 mladenīc млadenѣѣ 77 znānīc 26 lačīn лачнѣѣ 15 pravičīn правичнѣѣ 63 veirīn вѣрнѣѣ 21 neveirīn 21 itd. za hlāpee, mladenēec, znānec, lačen, pravičen, vēren itd.; nešīl, našēl 34 obšīl обшѣлѣ 35, 46 itd. za našel i našel, obšel itd.

δ) за stsl. ѣ: erodesovīmi 53 prerokīna пророкѣѣ 6 rība 18, 37 sin i syn снѣѣ 1, 4, 14, 31, 35, 40, 46, 48—51, 55—57, 60, 62, 64, 65, 67, 68, 70, 71, 75, 80 skrīven съкрѣвѣѣ 14, 40 vīše вѣше 47 vīšiga 54 vīših 54 čolnī чѣлнѣ 35 darī дарѣѣ 26 plotī плотѣѣ 33 itd. itd.

ε) za stsl. *e* v nenaglašeni slovki: *děsnica* десница 71 *kamíne* камне 15, 19 *kamíni* камне 40 *perblízivól* 1 *postíla* постелна 49 *prijatíl* пригатель 34 i *perjatíl* 26, 39 *prijatílca* пригательница 34 *znamíne* знамение 55 *imení* имене 21, 25, 28, 29, 31, 60, 66, 77 *nebesi* 38 itd. itd.

ζ) za stsl. *t* skoro samo v nenaglašeni slovkah: *čillu* чѣло 9, 11, 20 *človík* чловець 7, 8, 10, 11, 15, 23, 33, 35, 43, 47, 51, 63, 76 *dědce* дѣтнште 69 *dívica* дѣвица 58 *dolí* долѣ, долоу 10, 13, 15, 18, 52, 54, 70, 79 itd. *drívu* дрѣво 11, 38 *gorí* горѣ 1, 2, 6, 9, 10, 13, 14, 16, 18, 20, 26, 34, 39, 42—44, 46, 49, 54, 55, 58, 69, 73, 77—80, 82 *hotíl* 4, 43, 52, 66 *lívica* 71 *miníti* мнѣти 12 *nísem* нѣсмь 3, 4, *ní* иѣ 48, 78 *ondí* ондѣ 36, 50 *rič* рѣчь 14, 61 *rísnicá* рѣснота 23 *rísničen*, а, о 4, 53 *síal* сѣаль 10 *ter* 11 *vedíl* 2, 3, 4 *veidíl* 7, 14, 49 *vidíl* 2, 3, 5, 12, 14, 18, 19, 21—24, 35, 43, 44, 49, 55, 56, 60, 63, 66, 70, 78, 79, 82 itd. itd.

η) za stsl. *a* v nenaglašeni slovki: *čibel* чавѣ 21 *rizbojník* разбойникъ 43 *rízdelen* 17 *rízglasiti* 54 etc.

θ) za stsl. *oi*: *rezbíník* разбойникъ 41, 43 *moglo* pa je *o* *pred* *i* *iz-* *pasti* po *pisarjevi* *nepažnji*.

ι) za stsl. *sk*: *a)* v part. praet. act. glagola II. vrste v *нжлѣ*, kakor smo videli *gori* (2. z) *nel* za *нжлѣ*, v nenaglašeni in pa zadnji kratki naglašeni slovki: *pertíkníl* 70 *stegníl* стѣгнѣ 8 *verníl* 6 *vzigníl* 44 itd. za *priteknól* ali *pritèknol*, *stègnol*, *vénol* ali pa *vrnól*, *vzdígnol* itd.; v infinitivu glagolov tiste vrste v *noti* *нжти*: *dotíkníti* дотѣкнѣти 16, *vzigníti* въздвигнѣти 41 za *dotèknóti* ali *dotèknoti*, *dotáknoti*, *vzdígnoti*. Vendar v *kranjščini* *pravo* za *pravo* *i* *ně* za *sk*, ampak *níl*, *níti* je za *níl*, *níti* po glagolih IV. vrste.

Opazka. Namesto *i* nahajaš *včasih* *ie*: *íeme* има 77 *íemel* имѣлъ 73, 77 *íemeti* 17, 80 *íenu* и 6, 20, 43, 73 *iesite* 26 *iete* ити 61. Gorenjci se *govoré*: *jímě*, *jíměť*, *jýt*, *jýn*.

4. o.

α) za stsl. *o*: *dom*, *gora*, *govoriti*, *gospod*, *moč*, *morje*, *oča*, *oslica*, *pošle*, *vol*, *vola* волна, *vetrove*, *otroci* itd. itd.

β) za stsl. *sk*: *bode* бѣде 1, 82 *bodete*, *bodo*, *gobovec* гѣбовѣць 8, 44 *golob* голѣбѣ 63 *mož*, *mžk* 6, 33 *pot* пѣтъ 1, 3, 4 *zob* зѣбѣ 8, 50 *roko* рѣкѣ 54 *sošed* сѣсѣдѣ 67 *tekoči* текѣти 54 *ječo* 52 *jo* ж 1—82 *nivo* 50 *pravico* 45 *so* сѣтъ 1—82 *svojo* 50 *travo* 45 *tvojo* 54 *veliko* велѣна 44 *ženo* женѣ 52 etc. etc.

γ) za stsl. *ъ* *pred* *l*, *p* i *za* *njima*: *dopolnenu* —члѣн— 1, *polen* 67 *ložník* лѣжнѣтъ 19 *voržejo* врѣжѣтъ 56 *molčol* млѣчалъ 14, 50. za *лъ*: *sonce* сѣньце 2, 20 *vłkh* 22 za *volk* je menda samo *pisarjeva* *pomota*, ker je *osamljena* *prikazen* i ne gre *soditi*, da je *pisal* *anonymus* *l* tudi za *samoglasnik*.

đ) za stsl. ѣ: donas дньсь 45 vos въсь 14. Gorenjci še zdaj govoré: dons.

е) za stsl. а. zlasti v skupini *av* v zadnji kratki ali v kaki drugi nenaglašeni slovki: prov 12, 19, 42, 43, 53, 70 za práv, zrovnan 5 za zravnan. Srodna skupini *av* je končnica part. pret. act. *al*, ki se glasi po narodu *ou*, *ov*: končol 50 za končal, perbližovol 1 za približeval, klukol 41 močol 14, 50 pelol 18, 35 poklicol 7, 37, 39, 56, 77, 82 itd. za klúkal, mólčal, pëljal, poklICAL itd. Na dalje: kodor 34 oli 1, 2, 3, 23, 26, 45 itd. kakor pri Trubarji, volove 9 za valôve, vom (vobis) 1, 2, 7, 8, 13, 19, 20, 24—27, 30, 33—36, 38, 39, 41, 43, 45, 48 itd. kakor pri Trubarji, soj 73 za vsaj, saj, glova 2 za glavà zdaj gláva, losten 6, 22, 30 za lastèn, lastàn: lastnò, nè, nim. Osamljeno je devicom дѣвицамъ 58.

ž) za stsl. е: angolea 2 perbližovol 1 pričovajne 62 vonder 21 be-ričom 52 denarjov 70 farizeerjov 36, 70 gobovcov 63 golobcov 63 krayov 42 kreyov 42 kralov кралицъ 43 možom 6 pisarjov 36. — za lat. *e*: donar 18 denarius.

η) za stsl. оу: копец коуницъ 40 kopovat 58 složabnik 8 složba 27 zgobljen 18, 38 vočenič оучитель 48, 60 vočiti оучити 28, 79, 82 caesarjo 53 folko 37, 63 i volko 11 gospodarjo 10 krayo 76 mo moy 18, 26, 51, 80 nemo ъмоу 26, 58 ošterjo 43 šafarjo 12 itd. itd.

9) za stsl. ѣ: colo цѣло 40 pa je tudi lahko pisarjeva pomota.

5. и.

а) za stsl. оу: duh, доухъ (дѣх-), duša, hud, hudoba, iskušol, kruh, ludje, odpusajne, poslušajne, pušava, služabnik, služiti, šun, tulene, zgubljen itd. itd.

б) za stsl. о, in sicer а) v nenaglašених zvečine dolgih slovkah: gud 76 muč 49 muj 8, 68 pul 43 težkust 12 vročust 12 nadluga 55 pokura 34 vduva 6 okudi 37 pruti 6 skuzi 1, 11, 15 zapuvid 48 pusledni 12 za gôd, môč, mój, pól, težkôst, vročôst, nadlôga, pokôra, vdôva, okôli, prôti, skôzi, zapôved, pôsledni. б) v končnici *o* za srednji spol: tu to 1, 5—8, 10—13, 15, 17, 24, 28, 33, 42, 43, 47, 48 itd., kralestvu 2, 10, 11, 38, 45, 50, 52, 58, 74, 76, 79 krilu 30 mesu 32, 68 mestu 1, 6, 20, 40, 47, 60, 65, 69, vinu 7 mallu 50 itd. itd. c) za *vo* v stvoriti: sturiti 4, 8, 34, 43, 78, 80 kakor še govoré sploh na Kranjskem.

γ) za stsl. ѣ stoji le redkokrat; najdes je v zipper сжиръ 17 su сжтъ i nisu.

đ) za stsl. ѣ: obdužiti обѣдѣжити 19 usuami съ вами 31.

е) za stsl. ѣ: vus (dolg) въсь 52 vûs (folk) 31 usa 14 usé 31.

ž) za stsl. лѣ: mami млѣний 55.

η) za stsl. е: pečuvje печевіе 13 bis, dužela 55.

9) za tuje *l*: aumozna almosen 14 zauba salbe 70 i za/ba 70.

Za stsl. *ѣ* piše naš prelagatelj večkrat *ei*: *deite* дѣта 6, 23, 63, 77 *dvei* 7, 18, 77 *ter, leito* 6, 19, 55, *nei* нѣ 7 bis, 11, 15, 28, 30, 41, 44, 45, 48, 50, 52, 54, 61, 67, 68, 70, 74, 78 *neisem* 4, 8, 65, 82 *poleg nyesem* 3 *neisi* 60, 70 *poveim* 2, 8, 19, 25, 26, 33, 34, 36, 39 *napoveim* 25 *seime* сѣма 13 *seivee* сѣвѣць 13 *sveit* свѣтъ mundus 28, 60 *sveit* свѣтъ *βονλῆ* 36 *veidel* 18, 57 *veiditi* вѣдѣти 13, 14, 55, 57 *veidro* вѣдро 7 *veim* 39 *veimo* 23, 61 *veirin* вѣрынь 21 *vreiden* врьдѣнь 8 *zveizda* 55 itd. itd. i celo *meimu* за мѣмо 43.

O mehčanji.

Goltniki se mehčajo le redkokrat; vendar nahajamo: sing. gen. *druga* 45, *poleg druga* 3, 45 plur. nom. *otroci* 8, 17, 39, 77, 79 dat. (nepravilno) *vbozim* 3, *reci* 8, 73 *recite* 1 bis, *verzite* 50 itd. Ravno tako zanemarja anonymus često prilikovanje samoglasnikov ter piše: *beričom* m. *beričem* 52 *denarjov* m. *denarjev* 70 *erodesovimi* 53 *farizeerjov* 36 *gobovcov* 44 *golobcov* 63 *krayov* 42 bis, *možom* 6 *očovi* (očetje) 32 *pisarjov* 36 itd. itd.

Mesto mehkega *l* (*lj*) piše naš prelagatelj samo trdi *l*: *kral* (*kraľov*) 43 *poleg*: *kraljevstvo* (kakor da bi pisal: *kraljevstvo*; *lj*, ki nê grafično izražen, vpliva na naslednji samoglasnik) 2, 10, 11, 38, 45, 50, 52, 74, 76, 78, 79 i *kraľevstvu* (tore per metathesisin za *kraľievstvu*) 79 *lubiti* 28, 43, 45, 48, 61, 70, 72, 78 *hvalen* хвалѣнь 66 *zahvalen* 67 *izvolen* 55 *povablen* 48, 50 *rizdelen* 17 *zgoblen* 18, 34 *terplenje* 13, 14, 74 itd. Istotako piše *n* m. mehkega *nj*: *dopolnen*: *dopolnjen* 1 *ohranen* 13 *preminen*: *premenjen* 16. Često odpade *ij*, oziroma *j* po dendenešnji pisavi: *česene*: *česčenije*, *česčenje* 65, 69 *dopadane*: *dopadenije*, *dopadenje* 16 *govorjene*: *govorjenije*, *govorjenje* 40 *jokane*: *jokanije*, *jokanje* 8, 76 *klepetane*: *klepetanije*, *klepetanje* 50, 76 *molene*: *molenije*, *molenje* 6 *obiskane*: *obiskanije*, *obiskanje* 69 *očisene*: *očiščenije*, *očiščenje* 63 *oznanuvane*: *oznanovanije*, *oznanovanje* 65 *pohujšuvane*: *pohujšovanije*, *pohujšovanje* 77 *preganane*: *preganjanije*, *preganjanje* 79 *pregrišene*: *pregrešenije*, *pregrešenje* 52 *sedene*, *sedenije*, *sedenje* 71 *služene*: *služenije*, *služenje* 73 *terplene*: *trpljenije*, *trpljenje* 51 itd. Večkrat pa piše *j* *pred n* mesto *za* njim, ter s tem mehča *n*: *kraľuvaine* 65 *obrezuvaine* 67 *očisuvaine* 6 *odpušaine* 4 *pohuisuvaine* 77 *poslušaine* 13 *povračaine* 67 *pričovaine* 62 *romplaine* 26 *scripaine* 8 itd. Ravno tako *veselei* za *veselie* 34 bis.

Skupino *šč* najdeš pri našem prelagatelji le redko: *puščava* 37 *tešče* 37 sicer pa piše sploh le *š*: *česčen* m. *česčen* 65, 76 *iše*: *išče* 19, 34 *išem* 19 *očišen*: *očiščen* 2, 8, 44 *očisuvaine* 7 *odpušaine*: *odpuščaine* 4 *odpušen* 30 *opušen* 60 *pracebivališe* 28 *pušava* 5, 34, 55 *zeliše*: *zelišče* 10 itd.

O vrinku.

Tu i tam vrivajo se po nepotrebnem *a*) soglasniki, i sicer *a*) *b*: zembla 2, 64 zembli 55, 68 bis. *β*) *d*: odpudsti 76. *γ*) *g*: zgugdaj: zgodaj 12. *δ*) *n*: apostelna: apostola 56, 59, 61, 64, 71, 74, 82 apostelnov 66, 68, 78 taystni 24, 76 toystno 27. *ε*) *v*: kruhea 18 povslisjeo: poslušajo 29 zaučudil: začudil 6 zaugledati 20 zarupati 41. *b*) samoglasniki i sicer: *α*) *i*: majhinim 64 padil 35 popadil 52 izignal изгнать 29. *β*) *o*: majhono 35 misol мысль 36. v besedi *gun*: un, on, pa je *g* pridejan po nepotrebnem.

Ob izpadku.

Včasih pa glasniki tu i tam izpadajo, i sicer *a*) soglasnik *d*: ogovorel: odgovoril 43 ozraviti: ozdraviti 8, 43, 47, 51 ozravlati: ozdravljati 37 vzignel: vzdignol 18, 43 vzignil 41, 44 vzigniti: vzdignoti 41, 44, 49 zrau: zdrav 8, 54. *b*) samoglasniki, i sicer: *α*) samoglasnik *e*: hočmo: hočemo 16 očmo: hočemo 18 očte: hočete 3 katri: kateri 3 včni: večni 77. *β*) samoglasnik *i*: hodjo: hodijo 29 pospeš: posipaš 60 Istotako v začetku besed: *g* oziroma *k*: *du* m. *gdu*, *gdo* za *kdo* кто 3; no: *ino*, *in* i 1—6, 8—10, 13, 14, 16, 18—23, 26, 33, 34, 43, 44, 47, 65—61, 73—77, 80—82 noi: *ino*, *in*, i 77 nu: *inu*, *in*, i 8, 10, 23, 40, 60, 76 i na konci besed: mat 7 sovraž: sovraži 78. *γ*) samoglasnik *o*: phleven: pohleven 78. *δ*) samoglasnik *u*: pilatš: pilatuš (Pilatus) 4 verjejo: verujejo 13. *ε*) samoglasnik *ě* (ѣ) hotlu хотѣло 43. *ζ*) samoglasnik *a*: poksite покажите 53 Nekaj tega more biti pisarska pomota.

II.

Oblikoslovje.

A. Sklanjatev.

1. *a/л* - d e b l a.

Nas anonymus sklanja *a/л*-debła zvečine, kakor zahteva slov. slovnica: nom. človek, gen. človeka, dat. človeku, acc. človeka, voc. človek, loc. človeku, instr. človekam.

Od jordan glasi se gen. jordane (ali je to samo pisarjeva pomota?) 4.

Dat. glasi se poleg navadne končnice na *u* včasih tudi na *o*: cesarjo 53 folk 37, 63 volko 11 poleg folk 11, 14 gospodarjo 10 krajo 43, 76 poleg kraju 35 osterjo: oštirja 43 šafarjo 12.

Acc. glasi se včasih pri osebah kakor nom.: Achaz 75 Achim 75 Amon 75 Azor 75 Eleazar 75 Eliahim 75 Eliud 75 Ezrom 75 Jakob 75

Jese 75 Joram 75 Josaphat 75 Jotam 75 Pharas 75 Roboam 75 Sadob 75 Salatiel 75 Zaram 75 Zorobabel 75 poleg: Aminodoba 75 Arama 75 Asa 75 Boasa 75 Davida 75 Isaka 75 Jacopa 75 Jožefa 75 Judeža 75 Naasona 75 Salomona 75. Lastna imena pa sklanja i po latinskem i grškem: Abiam 75 Ezechiam 75 Jechoniam 75 Josiam 75 Osiam 75. — Manafsen 75. Poleg boga ima prelagatelj i acc. bogo 43, 48, kar je bržčas pisarska pomota.

Voc. se glasi kakor nom.; nahajaš pa tudi: Jesu 14, 44 Philipe 66.

Loc. glasi se na *u*: času 13 duhu 48, 63, 79 gvantu 3, 20 jeruzalemu 6 pokoju 26 stolu 62 svetu 72 poleg pa včasih tudi na *i*: bugi 65 čolni 35 gvantí 38 jeruzalemi 63 tedni 41 tempelni 40 životi 69 bis i na *o*: colo 82. — Najdeš celo loc.: Capernaum (m. Capernaumu [assem. ostr. *zogr.* *καπερναουμ*]) 51, kar je menda tudi pisarjeva pomota.

Instr. pa se končuje nepravilno na *am* m. na *om*, oziroma na *em*: abraham 8 altarjam 36, 60 bratam 36 grešnikom 34 izakam 8 jakobam 8 jesusam 82 mamonom 39 miram 17 mladenicam 77 plevelam 10 postam 6 tempelnam, templom 60 zebedeam 56 volkam 2 i folkam 17 poleg folkom 63 flisom 34 možom *мужемъ* 6 i celo: strahum 21.

Dual. sklanja nom. dva človeka 41 farja 5 dat. dvema gospodama 45 acc. brata 56 čolna 35 danarja 43 dolžnika 70 jogra 1 tovaruša 35.

Plur. nom. se končuje pravilno na *i*: angelei 77 angolci 76 človeki 19 79 farizei 48, 53 farizey 48, 82 krali 74 otroci 8, 17, 77, 79 preroki 48 55 profeti 19 rihtari 17 služabniki 10 volkovi 38. — ludy 35 poleg pravičnega ludje (po *i*-sklanji) 31, 37, 41, 68. Nom. pa končuje i na *e*: vetrove 9 volove (valove) 9.

Gen. se končuje pravilno na *ov*: apostelnov 78 golobcov 63 grehov 70 78 grešnikov 82 haidov 74 kruhov 18, 37 parov 33 prerokov 43 veitrov 55 i nepravilno: volev m. volov 33. Končuje se pa tudi po stsl. na *l*: čebar 39 korb 18 mož 18, 33 zob 8, 50.

Dat. se končuje na *am*, kakor v ruščini, m. na *omъ*: dolžnikom 76 farjam 60 farizerjam 29, 47 heidam 63 hlapcam 33 50 jogram 2, 10, 18, 20, 22—28, 30, 31, 33, 36—39, 42, 45, 50, 52, 57, 58, 66, 76, 78, 82 mašnikam 44 otrokam 26 služabnikom 7, 50 tovarušam 35 vetrovam 9 žencam *жителейъ* 10. — Poleg oblik na *am* najdeš še oblike na *om*: beričom 52 človekom 49, 57 judom 32 pisarjem 47.

Acc. se končuje sploh na *e*; najdeš pa še i redke stare oblike na *i* stsl. *ли*: čolni 35 plati (assem. ostr. *zogr.* *халхли*) 13.

Loc. se končuje pravilno na *ih*: hribih 67 luštig: luštih 13 oblakih 55 itd. — i na *eh*: grobeh 80 stolch 62, 74. — poleg nepravilne oblike na *ah*: čevlah 3 oblakah 2.

Instr. se končuje tudi pravilno na *i*: angeli 34 colnari 82 delovei 12 grešniki 82 hlapci 52, 53 jogri 18, 21, 74, 82 kosci 18 preroki 38 svetovi 2 itd. — bratmi 61, lasmi 70 bis, zobmi 76.

2. *a/o*-debla.

Sklanjatev *a/o*-debel je po priliki tista, kakor *a/ɫ* debel, zatore: nom. vino, gen. vina, dat. vinu, acc. v.o.c. vino, loc. vinu, instr. vinam.

Nom. acc. v.o.c. se končujó vendar česče na *u* kakor pa na *o*: blagu 39 drivu 11, 38 kraljestvu 2, 10, 11, 38, 45, 50, 52, 58, 74, 76, 79 krilu 30, lustvu 3 mesu 32, 68 mestu 1, 6, 15, 20, 40, 47, 60, 66, 69 oblačilu 45 tellu 45 vinu 7 itd.

Gen. se končuje pravilno na *a*, dat. pa pravilno na *u*.

Loc. pa se končuje na *u*: domu 77, drivu 38, nebu 30, poterplenu 13 itd. — in na *i*: dečelstvi 6 jezeri 35 kraljestvi 8, 71, 74, 77 leti 5, 56 mesti 18, 47, 55, 70 mory: morji 56 nebi 34, 55, 76 oznanvani 65 pečnvi: pečvji 13 poli 45 rojstvi 62 serci 13, 37, 43, 46, 52 sonci 2 terny: trnji 38 terpleni 74 itd.

Instr. ima sklonilo *am* kakor *a/ɫ*-debla: čakanam 2 delam 64 kaminam: kamenom 60 klukainam 26 molenam 6 nebam 11, 13 volam: oljem 70 služenam 73 ternam 13 veselam 76 zelišam 11 itd. — Poleg oblik na *am* pa najdeš i pravilne oblike na *em* za ozkimi soglasniki, kojih sicer prelagatelj nê zaznamnal, a vpliv njihov vidiš v oblikah na *em*: govorenem: govorjenjem 65, veselem: veseljem 13 i celo na *um*: gorirašenam 2.

Plur. nom. se končuje pravilno na *a*: dela, serca, veidra. — Od vrata glasi se nom. plur. pri našem prelagatelji vrati 68, kakor da bi se ta beseda sklanjala po *i*-sklanji.

Gen. se tako glasi kakor dendenešnji: leit 6, 19 let 6 mest 13, 42, prebivalis 66 sere 6, 13 vrat (tore po *a/o*-sklanji) 46 itd. — Od delo glasi se gen. plur. delor m. del 66, 78.

Dat. se končuje na *am* m. na *om*, kakor v instr. sgl.: klukainam 26 kolenam 35 nebam 45.

Acc. glasi se ravno tako pravilno kakor nom. na *a*: dela, kraljestva, mesta, obličja, sedališa, usta i vusta, veidra itd.

Loc. se končuje na *ih*: persih 61 sercih 49.

3. *a*-debla.

Sklanjatev *a*-debel je popolnoma taka kakor dendenešnji, zatore: Sgl. nom. roka, gen. roke, dat. roki, acc. roko, loc. roki, instr. roko. Dual. gen. (rok), acc. roki. Plur. nom. roke, gen. rok, dat. rokam, acc. roke, loc. rokah, instr. rokami.

V sgl. dat. najdeš oblike na *i* i na *e* kakor zastopnika za *i*, ki je spalo na poluglasno *e* (= ɛ) dečli 64 desnici 48 mizi 70, 74, 82) sodbi 80 vnožici 19 ženi 70 bis, etc. — dečle 65 (molitve 40) mize 70, 74 čitaj: dečlb, mizb.

Acc. se končuje na *o*: besedo 13, 17, 19, 35 dušo 72 goro 79 hišo 69, 70, 73 nivo 10, 11, 33, 50, 76 pušavo 15 roko 8, 42 stimo 17, 22, 29, 80 vodo 7 zemlo 13 bis, 37, 79 ženo 62, 70 itd. — ali končuje pa i na *u*: cerquu = cerku za cerkev 69. Najdeš še celo acc. na *ou*: figou 2.

Loc. se končuje na *i*: desnici 71 hiši 70, 82 ječi 3, 75 bis kupčy: kupčiji 50 livici 71 luni 2 nivi 76 posodi 58 postavi 43, 48, 63 pravici 79, pušavi 4, 5, 55 soboti 47 uri 12, 51, 57 viži 78 vodi 4 zemli 49, 55, 68 bis, 76. — Poleg pa najdeš še oblike loc. na *e*, kakor sgl. dat., ki je namestnik črke za poluglasnik od nenaglasenega *i* za stsl. *ѣ*, zatore čitaj hišb, livieb, pušavb, skālb, zēmlb: hiše 26 livice 71 pušave 5 skale 68 zemle 31. i celo: betanei (betanii) 3.

Instr. se končuje samo pravilno na *o*: gvaltjo 2, 40 mero 30 pergliho 13 sramotjo (sramoto) 47 stimo 44 vodo 7 zaubo 70 žalbo 70 bis.

Dual. gen. (dveh ribec 18); acc. dvei nogi 77 dvei roki 77 dvei ribe (рыбѣ) 18.

Plur. nom. roke, žene.

Gen. se končuje kakor dendenesnji (v stsl. na *ѣ*): ovac 34 ribec 37.

Dat. pravilno na *am*: besedam 51 nogam 70, 73 itd. i nepravilno na *om*: devicom 58.

Acc. se končuje kakor dendenesnji na *e*: besede 78 drofine 18 glove 2 hiše 39, 62 krugle 7 noge 70 bis, roke 15 utte 16, 39.

Loc. se končuje tudi pravilno na *ah*: besedah 65 bukvah 4, 21 gorah 67 nogah 70 perglihah 11, 13 postavah 78 rokah 57 sinagogah 60 skušnavah 74 šolah 60 zvezdah 2; ravno tako pravilno se končuje

Instr. na *ami*: metlami 17 solzami 70 bis, trobentami 55 vejami 11 ženami 64, 69, 76.

4. *ѣ*-debla.

Pri *i*-sklanji nahajamo same pravilne oblike i naš anonymus sklanja tedaj: nom. moč, gen. moči, dat. moči, acc. moč, loc. moči, instr. močjo. Duala te sklanje nē čitati. Plur. nom. moči, gen. moči (dat. nē), acc. moči (loc. nē), instr. močmi.

Besedo pot нѣтъ, ki se je sklanjala v stsl. po *i*-sklanji, sklanja naš prelagatelj po *a/ѣ*-sklanji, zatore sgl. gen. pota 13, loc. potu 14, poleg poti 1, 37. Gospod se sklanja kakor v stsl. zvečine po *i*-sklanji: gen. gospodi 1, 15, 17, 21, 39, 60, 63, 65, 67, 69 poleg gospoda 5 i gospuda 6, dat. gospodi 4, 27, 48, 52, 63, 71 poleg gospodu 33 i gospudu 39, acc. gospodi 21, 57, 64, 67, 79 i gospudi 21, 48 poleg gospuda 6, 43, 48. Dual. dat. glasi se: gospodama 45. Plur. nom. glasi se po *i*-sklanji gospodje 74. Istotako: judje 19 bis, ludje 31, 37, 41, 68 poleg ludy 35 prophetye 19 sosedje 67 duri 58 oči 63, reči 67.

Gen. od reč glasi se: rič (tore po *a*-sklanji) 14 poleg pravilnega riči (rečij) 61. Ravno tako stran za stranij 40.

Acc. Beseda gost glasi se kakor v stsl. *gosty* (gosti) 50, nasprotno pa davre m. dveri, duri 29 bis, posodi (kakor po *i*-sklanji za navadno: posode) 58.

Loc. najdeš zapuvidah 48, kakor da bi se sklanjala ta beseda po *a*-sklanji.

Instr. se končuje pravilno na *i*: durmi 55.

5. *u*-debla.

Pri našem prelagatelji nahajaš i *u*-sklanjo, i sicer:

Gen. sinu 14, 31, 55, 60, 75, 80 bis, sadu 38 ter, kadar gen. rabi za acc. 2, 4, 51, 55, 56, 64, 65, 67. Dat. sinovi 1, 50, 80 poleg damu (domovi) 34, 37, 49 domu 49 sinu 5 svetori 2. Loc. senovi (sinovi) 66, poleg miru 63, 70 rodu 39 sadu 38.

Dual. nom. sini 71. Acc. sinu 35.

Plur. nom. valove 9 vetrove 9 volkovi 38. Acc. sini 40 dari 26. Instr. sinmi 71.

6. Konsonantična sklanja.

Konsonantična sklanja se je zaran zgubila v nsl. in nahajamo, rekel bi, od nje samo še neke ostanke, sicer pa je presla v *a/ʔ*- oziroma v *a/o*-sklanjo.

Sgl. nom. dan 12, 40, 44, 58, 59, 62, 67 kamen 20 kry 67 mat 7 oku 77.

Gen. dne 12, 40, 48, 58 matere 46 kryvi 60 bis; sicer pa imena 78 kamina 40 telesa 65, 76.

Dat. materi 6, 46, 63, sicer pa detetu 67 nebu 41.

Acc. dan 14, 47, 64 mater 62, sicer pa cerquu 68 za cerkev, kri 35, 52.

Loc. dnevi 6, 25, 40 kamini 40 kri 54, drevesi 55 imeni 21, 25, 28, 29, 66 ymeni 25 quater, 60 jemeni 31, 77 poleg imenu 1 nebesi 38 poleg nebi 34, 55, 76 i nebu 30 očesi 30 ter telesi (tellefsi) 69.

Instr. se končuje kakor pri *a/ʔ*- in *a/o*-debljih na *am*: imenam 46 ymenam 63 jemenam 8, 63, 65 očesam 77.

Dual. gen. oči 16, 18, 41, acc. očesi 77, instr. očima 40.

Plur. nom. dnevi 55 i dnove 63 nebesa 2 ušesa 42 oči 42.

Gen. dni 15, 21 nebes 26, 55.

Acc. dni 37 čudesi 55 drevesa 2 nebesa 42 ušesa 13, 42.

Loc. se končuje na *ih*: nebesih 68 bis, 76, 77 bis, 79 ušesih 69 poleg nebesah 77.

Instr. se končuje tudi pravilno na *i*: semeni 11.

Adiectiva.

Adiectiva se sklanjajo po pridevniški, oziroma zloženi sklanji: nebeski, nebeska, nebesku.

Gen. končuje se jedino na *iga* za *ega*: božyga 8, 13, 49, 80 dobriga 38 drugiga 3 družiga 45 eniga 3 hudiga 38 judovskega 7 kriviga 5 peklen-skiga 36 perviga 12 puslidniga 12 svetiga 56, 57, 60, 63, 67 vigšiga 65 višiga 47, 54 živiga 68. — f. cele 43, 48 zaharyosove 60 etc.

Dat. ima končnico *imu*: davidovinu 1 galilejskemu 42 hišnemu 10, 12 izraelskemu 63 prvemu 39 poslednemu 12 skrivnemu 76 vdarjenemu 49 večnemu 72 ženefoyinu 11 etc.

Acc. se končuje pri živečih bitjih na *iga*, sicer pa kakor nom.; za ženski spol na *o*, za srednji pa na *u*: bližniga 43 božiga 5 častniga 24 dobriga 26 hišniga 12 kryžaniga 20 vigšiga 17 itd. — božjo 13, 17, 19, 35 silno 15 veliko 33, 35 visoko 15, 16 zahariesovo 69 itd. — dobro 69 nebesku 36, 38, 77 veliko 33, 37, 45 itd.

Loc. se končuje masc., neutr. nepravilno na *im* m. na *em* i naš anony-mus ne dela nobenega razložka med loc. i instr., kakor ga še dende-nešnji Gorenjec ne dela, ker mu je *em* in *im* enakoglasno *im*; fem. pa na *i*, ki ga čitaj poluglasno, kder nê za *ji*: belim 20 dobrim 13 drugim 33, 35 figovim 55 galilejskim 56 mehkim 3 nebeskim 8, 77 nižišim 47 ovčym 38 pravim 13, svetim 55 itd. — f. babilonski 75 drugi 57 judovski 55 moysesovi 63 pravi 20 tekoči 54 veliki 59 itd.

Instr. se končuje za masc., neutr. pravilno na *im*, za fem. na *o*: kri-vim 39 mladim 1 naznanjim 29 itd. — veliko 2, 40, 44 itd.

Dual. acc. simonova 35.

Plur. nom. se končuje pravilno na *i* za masc.: dobri, vbozi 79 itd., za fem. na *e*: zadnje, za neutr. na *a*: velika.

Gen. se končuje za vse spole na *ih*: dobrih 76 izvolenih 55 ječme-novih 18 mestnih 46 mladih 63, 77 modrih 58 neznanih 29 norčastih 58 poklicanih 12 pravičnih 76 setih; svetih 79 štirih 55 viših 54 zastopnih 58 itd. — ih izgovarjaj *ih*.

Dat. se končuje za vse spole na *im*: majhinim 64 modrim 58 povab-lenim 47, 50 starišim 36 višim 60 vbozim 3 etc. — im čitaj *im*.

Acc. se končuje pravilno masc., fem. na *e*, neutr. na *a*: vnane 59 velike 8 itd. — božja 15 huda 80 suha 17 etc. Za neutr. pa se končuje nepravilno ali v narodu navadno i na *e*: christosove (dela) 2.

Loc. se končuje na *ih*: setih; svetih 77. — ih čitaj *ih*.

Instr. pa na *imi*: bolnimi 18 božymi 34, erodesovimi 53 glasnimi 55 modrimi 64 velikimi 64 zastopnimi 64 zepertimi 21 itd. — imi izgovarjaj *imh*.

Zaimek.

I. Osobni zaimek: *jas, ti i sebe.*

I. Sgl. nom. jest 4, 8, 11, 12, 15—17, 19, 22—29, 33, 34, 37, 39, 41, 43, 45, 46, 50, 52, 56, 57, 60, 62, 64, 66, 68, 70, 71, 72, 74, 76—78, 80
jes 66 est 4, 28, 34, 43, 54, 55 ie 39.

Gen. mene, dat. meni, mi, me 52, čitaj mb, acc. mene, me, loc. meni, instr. mano 3, 4, 12, 17, 34, 52, 61 manoj 56, 61, 62, 72, 82.

Plur. nom. mi, my, gen. nas, dat. nam., acc. nas, loc. nas, instr. nami.

II. Sgl. nom. ti, gen. tebe, sebe, dat. tebi, sebi, si, acc. tebe, te, sebe, se, loc. tebi, sebi, instr. tabo 3, 6, 7, 64 taboj 47, 62, 65, 76 sabo 23 saboj 8, 14, 15, 78. Plur. nom. vi, vy, gen. vas, dat. vam, vom 1, 2, 7, 8, 13, 19, 20, 24—27, 30, 33—36, 38, 39, 41, 43, 45, 48, 55, 57, 58, 60, 62, 66, 71, 72, 77, 80, acc. vas, voc. vy, loc. vas, instr. vami.

III. Sgl. nom. zastopa m. on: jon 70 an 11 uni 51. f. ona, n. ona, gen. njega 29 nega 6, 11, 17, 19, 47, 71 njego 29 bis. f. ne 1, 67, 69, 70, 73 nei za nje 67, dat. njemu 15, 32, 47, 48, 53, nemu 3, 4, 6—8, 10, 14, 15, 17, 18, 21, 22, 25, 26, 28, 32, 33, 35, 37, 42, 43, 46, 48, 51—54, 61, 63, 65, 70, 82 emu 51 nemo 26, 58 mo 18, 26, 51, 80, f. je 73 ne 7, 33, 65, 67, 70, 73 nei 46, 70 acc. njega, nega 4, 6, 7, 13, 17, 42, 43, 47, 48, 52, 63, 65, 67 ga. f. jo 1, 17, 33, 34 no 46, 54. n. je 13, 17 ne 40. loc. njemu 32 nemu 6, 28, 32, 63 unim 29. f. ne 65, instr. njim 29 nim 8, 9, 14, 16, 17, 35, 39, 46, 47, 56, 61, 67, 70, 82 nym 54 njem 29. f. no 46, 67.

Dual. dat. ima 1, instr. nima 77.

Plur. nom. zastopa m. oni, ony, ani 78, f. one, gen. nih 13, 15, 16, 19, 31, 33, 35, 37, 38 itd. nig 27 neh 6, 8—10, 13, 44, 49, 77, 79 njeh 29, 31 neih 17 jeh 29 ih 6, 18, 38, 56, 57, 66, 78, dat. nim 10, 12, 14, 16, 17, 21, 29, 30, 37, 40, 42, 47, 48, 53, 54, 57, nem 2, 3, 11, 19—21, 23, 42, 53, 58, 62, 68, 71, 74 jem 78 yem 1 njem 29 nym 7, 33, 47 im 4 ym 21 acc. nje 16, 37, 48 ne 12, 16, 21, 33, 37, 38, 40, 43, 46, 74, 77, 79 ie 1, 12, 27, 60, loc. nih, neh 78, instr. nimi, njimi 34 njemi 29.

II. Kazavni zaimek: *ta, ta, to.*

Sgl. nom. ta, ta, to, gen. tega 3, 5, 12, 17, 19, 24, 31, 43, 58, 60, 62, 63, 65, 67, 68, 70, 75, 77, 78 tuga 1, 4—6, 14—17, 20, 23, 24, 28, 33, 39, 45, 48, 54, 55, 59, 60, 63, 64, 68, 69, 71—76, 77, 80, 81, 82. f. te, dat. temu 1, 10, 20, 24, 29, 39, 43, 49, 50, 58, 63, 67, 74, 76, 77, 80 tîmu 2, 3, 8, 12, 14, 37, 39, 47, 49, 52 temo 11, 19, 63 tîmo 4 tamô 11. f. te 37, 63, 65, 70, 74, 80, 82 tei 48 ti 1, acc. tega 21, 61, 72, 74, 76, 78 tuga 1, 16, 17, 19—22, 39, 61, 76 ta 1, 63. f. to, te (to) 66, n. tu, loc. tem 2, 10,

13, 35, 40, 55, 56, 60, 62, 63, 77, 82 *tím* 1, 18, 40, 47, 55, 60, 62, 79 *temu* 63, 70 *f. te* 26, 37, 51, 57, 58, 66, 70, 72, 75, 82 *f. ti* 1, 3, 4, 13, 63, 75, *instr. tem* 1, 2, 6, 12, 13, 17, 42, 60, 70, 77, 79 *tím* 2, 27.

Dual. *instr. tima* 70.

Plur. *nom. ti, ty, gen. teh* 2, 18, 19, 34, 35, 42, 45, 50, 53—55, 61, 68, 74, 76, 78 *tih* 1, 4, 8, 14, 18, 19, 21, 47, 66, 78, 70 *ih* 76, *dat. tem* 4, 6, 7, 8, 10, 13, 18, 26, 44, 47, 50, 55, 57, 58, 63, 71 *tím* 3, 51, *acc. te, loc. teh* 74, 79 *tih* 2, 48, *instr. temi* 17, 18, 43, 43, 47, 61, 64, 69, 74, 82 *timi* 21.

III. Svojivni zaimek: *moj, tvoj, svoj, jegov*.

Sgl. *nom. moj, a, e, muj* 68, *tvoj, a, e, svoj, a, e, negov, a, o, nigov, a, o* 18, *gen. mojša* 25, 62, 66, 69, 77, 78 *moyga* 2 *moje, tvojša* 69, 76 *tvoje, svojša, svoje, negovjša* 16, *negovjša* 26, 42, 54, 65, *negove, dat. moimū* 8 *moimō* 48 *moi* 48 *tvoimō* 30, 63 *tvoi, svoimū* 52 *svoimō* 50, 52 *svoj* 45 *negovimū* 67 *negovi* 6, 16, *acc. mojša* 19, 27 *moj, moio* 10, 22, 32, 68 *moyo* 8 *moiu* 32 *tvojša* 15, 43, 48, 52, 63 *tvoi* 65 *tvojo, svojša* 48, 52, 57, *svoi, svojo, njegovjša* 16, 56 *negovjša* 51, 56, 71 *niegovo, negovo, loc. moim* 66, *moym* 25, 28, 66, 69, 74 99 *tvoim* 30, 40 65, 69, 21 *svoim* 39 *svoym* 6 *negovim* 21, 67, *instr. moym* 12 *svoym* 6, *negovim* 21, 65.

Dual. *instr. tvoima* 40.

Plur. *nom. moi, moje, moja; tvoi, tvoje, tvoja; svoi, svoje, svoja; negovi, negove, negova, gen. moyh* 21 *tvoih* 48 *svoih* 3, *negovih, dat. moim, tvoim, svoim* 2, 15, 28, 45, 50, 57 *mom* 70 *negovim, acc. moje, tvoje, svoje* 42 *svoja* 16 *negove, loc. moih, tvoih, svoih, negovih, instr. moimi, tvoimi, svoimi, negovimi*.

Relativni zaimek se glasi: *kateri, a, o, istotako vsakateri, a, o* 52 *poleg vsakateri* (stsl. *который, который, kajk., kateri, šteri, r. который, кон*) 7 i *nekateri* 21, 41, 60, 68, *gen. kateriga, katere, dat. katerimu* 6, 19, 21, 65, 70 *katerimō* 4, *kateri, acc. kateriga, f. katero* 19, *n. kateru* 11, 49, *loc. katerim, kateri, instr. katerim* 6 *katero* 30. Plur. *nom. kateri, katri* 3 je *pomota*. — Tu se naj še omeni oblika *ker* (*ker m., kateri* še živi dendenesnji med narodom) 12, 18, 19, 26, 60, 61, 66, 68, 70, 74, 80 *kir: ki* 3, 5, 11, 14, 34, 37, 46, 47, 76, 78 *kyr: ki* 34 *kir* še 51.

Vъсь: *vūs* 31, 52 *vos* 14 *vsa, vse* glasi se v *gen. vsega* 57, 78 i *vsiga* 41, 45, *f. vse, dat. vsemu* 2, *acc. vsega, vsiga, f. vso* 35, *n. vse* 6, 11, 17, 24, 76, *loc. vsem* 45, *f. vse* 45, 54, *instr. vsem* 63, *f. vso*. Plur. *nom. m., f. vse* 29, 48, 67 bis, 80, *n. vsa* 15, *gen. vseh* 40, *dat. vsem* 16, *acc. m., f. vse* 5, 46, *n. vsa* 2, 15, *loc. vseh, instr. vsemi* 11, 60.

Zaimek *къто du* 3 *gdo* 20, 68, 77 *gdu* 3, 25, 43, 45, 55, 70 glasi se nikavno *nihče: nihkto* 23, 45, 48 *nihčer* 12, 24, 64, 66 i *nehče* 48, *n.*

nister 11, 14, 22, 26, 35, 47, 73, 78, gen. nikoger 16, n. nister 25, 26, 28, dat. nikomer 8, 16, 42, acc. nikoger 53 (koger 50).

Od zaimka *ѣ, еѣ, еѣ* nahajaš samo gen. i loc. plur. *seh* i še to samo v sestavah: *dosehmal* 7, 25 *poschmal* 35, 60, 60.

Zaimkovo lastnost ima i sledharni *ѣждо, кождо* *ῥαστος* quisque 18 vsledharni 38 sledharni 62 vsledharni 63 vsleharni 27, *hren* ima: vsačihérni 125, *petr. kūzm.* pa vsáki.

Ako se ozremo konečno na sklanjatev, najdemo, da je blizo takersna, kakersna je dendenešnji. I to je popolnoma naravno, saj je nsl. Da pa vendar bivajo nekoje razlike med sklanjatvijo našega anonyma i med slovniško sklanjatvijo, prihaja odtod, ker je prelagatelj pisal tako, kakor je govoril sam i kakor je govoril i govori prost narod v njegovem kraju. Zato nahajamo n. pr. v dat. sgl. *a/ъ*-debel poleg pravilnih sklonil *u* še končnico ali sklonilo *o*, kake oblike še dendenešnji več ali menj živé po nekod med prostim narodom. Zanimiv je sgl. loc. *a/ъ-* i *a/o*-debel na *u* i na *i*, i sicer zato, ker te končnice po nekod požira prost narod i govori n. pr. per sosed' ne pa: pri sosedu ali sosedí. Sgl. loc. se končuje na *i*, najdeš pa še i oblike na *e* (*ѣ*), kakor v starislovensčini, v kajkavščini i kakor še biva dendenešnji po nekod med panonskimi Slovenci. Besedo *gospod* sklanja naš prelagatelj sploh po *i*-sklanjati, kakor se je sklanjala v stsl. i sploh v XVI. i XVII. veku. Zanimivi so dalje acc. plur. masc. na *i*, v stsl. *и*, koja oblika je dnes že zelo redka* (cf. «Ljublj. Zvon» VII., 565); ravno tako sgl. dat. *u*-sklanje na *ovi*: sinovi, svetovi, koja oblika še živi tu i tam na istočnem Malem Štajarju (na pr. psovi cani, sinovi). Tisto velja o dual. nom.-obliki: *siní*. Konzonantična sklanjatev pa je že jako zlo opešala. Instr. sgl. i dat. plur. končuje se zvečine na *am*, vendar pa še najdeš tudi oblike na *om*; prva oblika živi še dendenešnji v ustih prostega naroda, ne pa povsod druga i slovniško pravilna. Te oblike na *am* za *om* so dalje še zanimive zato, ker mené nekoji, da se da ravno po njih določiti starost kakega rokopisa («Ljublj. Zvon» VII., 433 do 436), opiraje se na činjenico, da so v XVI. i še celo v XVII. veku pisali slov. pisatelji v imenovanih sklonih zvečine oblike s končnico *om* pri *a/ъ*-debljih i da je vplival *a* plur. nom. neutr. *a/o*-debel na dat. plur. i še le pozneje na instr. sgl. *a/o*-debel i po analogiji i na dat. plur. i na instr. sgl. *a/ъ*-debel. To vse stoji. Ako pa pomislimo, da najdemo pri naših starih pisateljih od XV. veka naprej poleg oblik na *om* oblike na *am* (v izpovedni molitvi iz XV. veka najdeš že dat. plur. *priseganyem*, *sveticom* [*a/ъ*-debel] i *deylam* [*a/o*-debel] poleg sgl. instr. *jezikom*; v sgl. instr. v prisežnih obrazcih kranjskega mesta iz Predtrubarjeve dobe: *rečeinem* II., loc. *premožeinem* II., III., dual. instr.

* Metelko, Lehrgebäude d. sl. Spr. 178 našteva nekoje samostavnike, ki še obrazijo acc. plur. na *i*: *dní*, *darí*, *nohtí*, *trakí*, *ljúdi*, *plotí*, *mostí*, «welche im nom. gern das augmentum annehmen».

perstama V. i plur. dat. peryatelam II. — Pri ogerskih Slovencih pa najdemo i pisatelje pišoče jedino pravilni *om*; n. pr. Košič v predgovoru k svoji knjižici: *Kratki Návuk Vogrszkoga Jezika za Zacsetnike l. 1833: jezikom XI, XII mlejkom XII orožjom X potrdjavanjom XII ravnanjom VI vezanjom VI poleg peroutami XI, XII itd.*), če tudi prevaguje pri tem pisatelji zdaj ta, pri onem zdaj ona oblika, tedaj menda smemo soditi, da so te prikazni različne pisave bolje lokalnega nego temporalnega značaja, i da jim je vzrok iskati v organičnih prikaznih, kajti narod ne izgovarja povsod vseh glasnikov jednako, nekotih niti ne more izgovoriti.*

Pri adiectivih kočujeta se sgl. gen., dat. na *iga*, *imu* (v rokopisu kranjskega mesta so poleg *iga*, *imu* i končnice *ega*, *emu*) i sgl. loc. dosledno *im* za *em*, nikoli pa *imu*, koja oblika živi po nekod v narodnih ustih. V sgl. acc. *a*-debel najdeš poleg oblik na *o* se končujočih i oblike na *u*, dasi silno redko; tisto velja za pridevnike v sgl. acc.

Omeniti je, da se i pri zaimkih nahajajo pravilne dendenešnji sploh veljavne oblike poleg nepravilnih; osobito pa so poudarjati sgl. i pl. gen., dat., loc., instr. zaimka *tl*, *ta*, *to*, ki se glasi *lega* i *tiga*, *temu* i *tímu*, *tem* i *tím*, *teh* i *tih*, *temi* i *tími*, in sicer bivajo prve oblike (z *e*) po priliki tolikrat kakor druge (oblike z *i*); dočim nahajaš pri pridevniki sgl. gen., dat. etc. oblike jedino na *iga*, *imu* etc., a nikoli na *ega*, *emu* etc., kar bi dosledno pričakovali, ker je ravno sklanjatev pridevnikov v neki tesni notranji zvezi z zaimkom *tl*, *ta*, *to*: gl. «Ljublj. Zv.» VII., 566—570.

* Naš prelagatelj, kakor vsi pisatelji do novejšje dobe, pisali so tako, kakor so govorili, kakor govori narod, med kojim so bili rojeni i med kojim so bivali. Tako storil je i naš pisatelj, rodom Dolenjec nekde blizo Ljubljane. Pisal je n. pr. sgl. nom. acc. neutr. zvečine na *u* (pa tudi na *o*), ker na Dolenjskem govoré delu, letu; ravno tako je pisal zvečine *am* m. *om* (*em*), ker na Dolenjskem sploh prevladuje *a*. Imel sem učence Dolenjce, ki neso mogli izgovarjati v končnicah *o* nego izgovarjali so *a*, n. pr. podaj mi svoja roka, i po dolgem trudu izgovorili so nekak glasnik med *o* i *a*, ki pa je še vedno boljše nagibal *a*-ju nego *o*-ju. Jednako se je godilo nekemu drugemu dijaku, tudi Dolenjcu, ki nê mogel izgovoriti *ti*, nego izgovarjal je na njegovem mestu *i*: vira za vira. (Stapl. rič m. rlič.) Pokojni Fr. Levstik, naš največji nsl. slovničar, n. pr. pa nê imel sluha za *ti*, t. j. v govoru ga nikdar nê razločeval od navadnega *e*, naj si še tako razločno izgovarjal *ti*. Koji Slovenec pa more pravilno izgovoriti *i*? V posameznih oddelkih i krajih bivajo razlike v izgovoru, ki imajo svoj vzrok v organiških prikaznih, koje pišo i naravni pisatelji, ki se neso bavili z jezikoznanstvom slovenskim i slovanskim; i taki pisatelji so bili vsi naši stari pisatelji. — Dalje pa ne smemo pozabiti, da so gotovo vsi čitali i kaj slovenskega, pa si je vsak od drugega prilastil kaj v pisavi, kar ni bilo po njegovem izgovarjanji. Gorenjski prelagatelj sv. pisma sploh pišo za neutrum *u*: blagu, pa tako Gorenjec ne govori. Tudi *ej* za *ti* pri njih je vzeto od Dolenjcev. — To vendar velja samo za poznejše pisatelje; naš prelagatelj še nê imel dosti slov. berila na razpolaganje.

B. Spregatev.

1. Pomožni glagol s korenoma БЪИ, ЕС.

Pomožni glagol *biti* sprega naš prelagatelj, kakor ga spregamo denešnji. Sgl. I. sem 33, 34, 52 etc. i *sim* 33; II. *si* i često: *se* 3, 52, 53, 63, 68, 69, 73, 76, 77; III. je 1—82. Dual. I. sva; II. sta; III. sta. Plur. I. smo, II. ste; III. so. — Negativni pomožnik pa piše: Sgl. I. *nesem* нѣсмъ 41 *nesim* 8 *nisem* 14 *neisem* 4, 8 62, 82 *nyesem* 4; II. *neisi* 60, 70 *nisi* 4, 40; III. *nei* 7 bis, 11, 15, 28, 30, 41, 44, 45, 48, 50, 52, 54, 61, 67, 68, 70, 74, 78 *ni* 12, 18, 22, 48, 78. Plur. I. *nismo* 35; II. *neiste* 66, 78 *niste* 19; III. *neso* 37, 43, 47, 50, 70 *niso* 14, 16, 21, 22, 24, 29, 50 itd.

2. Glagol имѣти.

Blizo tako se sprega i negativni glagol *imeti*. Sgl. I. *nemam* 2, 19, 26; II. *nemaš* 36, 50; III. *nema*. Plur. I. *nemamo*; II. *nemate* 16, 55; III. *nimayo* 7, 37.

Navedena glagola, osobito pa *nesem*, zanimiva sta zato, ker nam kažeta, da je naš prelagatelj pisal za stsl. naglašeni *ѣ*—*e*, oziroma *ei*, *ie*, kakor to sploh zahteva slov. slovnica, i le redkokodaj *i*. Zanimiva je ta pisava zato, ker se denešnji nismo jedini v njej. Velika večina slov. pisateljev piše *nisem*, *nisi*, *ni* (nekoliko časa pisali so celo *nijsem*, *nijsi*, *nij*), sklicujoči se na prve (stare) nsl. pisatelje. Naši prvi nsl. pisatelji bili so Dolenjci, ki govoré po nekod mesto stsl. *ѣ* vsele *i* (gl. zgore opasko). Popolnoma naravno je, da so naši najstarejši slovnisko neizobraženi pisatelji pisali tako, kakor govori narod. Ondot, koder še živi v narodovih ustih *ѣ*, govori se i povsod na svojem mestu. Ker se tore živi *ѣ* med narodom i se v nsl. piše z *e*, ako je naglašen n. pr. *delo*, *dete*, *leto*, zakaj pa se zanemarja *ѣ* v *něsem* i se nadomeštuje z *i*? *nisem* govori samo mali del Slovencev, o čem nam svedočé i obilni starejši nsl. pisatelji. Pri našem prelagatelji najdemo sploh, da rad zaznamuje *ѣ*, zato i piše: *veim* вѣмъ 39 *poveim* 2, 3, 8, 19, 23, 25, 26, 33, 34, 36, 39, 41, 43, 45, 55, 57, 58, 60, 62, 66, 68, 70, 77 *zapoveim* 78 *vei* вѣтъ 19 *veimo* 23, 53, 61, 66; *veiste* 55, 66 bis, 71, 78 poleg *veste* 58.

Ostali glagoli spregajo se zvečine pravilno: *nesem*, *nesesh*, *nese*; *neseva*, *neseta*, *neseta*; *nesemo*, *nesete*, *neso*. Plur. III. najdeš zvečine krajšo in pravilnejšo obliko: *bežee* 29; *gredo* 56, 58 *odpro* 57 *perneso* 13 *poreko* 55 *predo* 45 *reko* 19, 21, 23, 68, 74 *sede* 47 *terpe* 79 *zbero* 76. Poleg pa nahajaš i daljše včasih prav lokalne oblike: *hodio* ходѣтъ *hodé* 2, 29 *rastejo* *rasto* 45 *sejejo*: *sejo* 45 *smilio*: *smilé* 37 *veryeio*: *verujò* 13 *začudyo* 67 *vidio*: *vide* 2, 20, 43 *nevidejo* m. *nevide* 13 ravno tako *živejo* m. *žive* 29. V *nevide-jo* i *žive-jo* lahko jasno vidiš, da se je sprva govorila i pisala krajša oblika: *vide*, *žive*. Po analogiji glagolov V. 1. pridejalo se je osebilo

III. pl. *jo* (ѣтъ) na krajšo obliko III. pl. Mi imamo tore v teh slučajih krajšo i daljšo obliko III. pl. — Oblike: *zakyo*: čakajo 57 *ysganiayo* 17 povšlišjeo: poslušajo 29 *spravlaio* 45 so popolnoma pravilne.

3. Zapomniti je še spregatev glagola: *hoteti*.

Sgl. I. hočem 8, 11, 12, 15, 17, 30, 35, 39, 43 očem 24. Poleg te oblike pa še živi arhaistična oblika: *hočo* 11, 21, 61, 66, 68, 92 *očo* 66 ravno tako *nečo* 21; II. *hočeš* 14, 16 *hoč* 10; III. *hoče* 17. Plur. I. *hočmo* 16 *očmo* 18. II. *ošte* 3.

Imperativ. Poleg popolnoma pravih oblik: *gledai* 8, 62, 65 *poidi* 8, 43, 47, 49, 51, 61 *reci* 8, 73 *izmi* 30 *neferdamujte* 30 *pojte* 64 *poveite* 20, 50 *recite* 1 bis, *sturite* 7 *verzite* 50 *zajmite* 7 *zvezite* 50 *najdeš* menj navadne: *ime*: *imej* 52 *čitaj imě*, *imě*: *imej* 52 *čitaj imě*, *piše*: *piši* *čitaj pišě* *plači*: *ne plačj* (*plakaj*) *se* 46 *povi* 8, 70 *čitaj pōvě*, *kajti ej* (od *ěj*) *nena-* *glašeno* i v zadnji slovki *naglašeno* *prehaja* *prek i* na poluglasnik *poleg povej* 53 *rece*: *reci* 71 *čitaj recě* i *nepravilne*: *reči*: *reci* 15 *veruvajte*: *verujte* 66.

Infinitiv. Nedoločnik se končuje pravilno na — *ti*, vendar *piše* naš prelagatelj i *iete* ити 61 *čitaj jětě*, tako govore še zdaj po Gorenjskem. (Glagolom II. vrste končuje se nedoločnikovo deblo na *ni* stsl. нѣ: *dotikniti* 16 *vzigniti* 41. Glagolom III. 2. pa se končuje nenaglašeno deblo na *i* = ѣ) za *e* (ѣ): *veiditi*: *вѣдѣти* 13, 14, 57 *viditi* 63 *čitaj vėjdiětě*, *vidětě*, ali *naglašeno* *iemeti* иѣти 17, 80 *čitaj jěmětě*.

Participium. Naš anonymus rabi i često particip. praes. II. i praet. II. kakor i part. praet. pass. V rabi participov je vendar včasih nesrečen.

Partic. praes. act. I. čita se samo jenkrat: *molče* 14; a partic. praes. act. II. nahajaš često: *doječ*, a, e 55 *dopadeč*, a, e 64 *goreč*, a, e 57 *govoreč*, a, e 42 *ležeč*, a, e 49 *noseč*, a, e 55 *sedeč*, a, e *stoječ*, a, e 35 *rekoč*, a, e 1, 4, 34, 47 itd. — Poleg teh i inih pravih oblik pa naletiš i na nepravilne: *zuieiez* za *čujoč*, a, e 57 *dereč* za *deroč*, a, e 38 *karstyteoč* za *krsteč*, a, e 31 *poslušaič* za *poslušajoč*, a, e 13; ravno tako: *slisayeč* za *slušajoč* i to za *poslušajoč*, a, e 42 *vpiječ* za *vpijoč*, a, e 4 *vedoč* za *videč*, a, e 13. Nepravilen je i partic. prideyoč za *pridoč* i to m. *prihajajoč*, a, e 55, ker je priti glagol *dovršnik*, i od *dovršnikov* ne obrazujemo partic. praes. nego samo od *nedovršnikov*.

Partic. praet. act. I. se ne nahaja, pač pa jako često II. i to pravilno: *iemel* иѣлъ 13, 18, 52, 73, 77 itd. *vganol* 70 *rekel* 2, 7, 10—12, 14, 35 itd. *veidel* 17, 18, 70 *videl* 18, 40, 43, 47, 82 *živel* 43 itd. — i nepravilno i sicer zato, ker nemamo znamenja za poluglasnike: *sal* (šla, slo): *šel* (šla, slo) шѣлъ, a, o 8, 17, 43, 54, 56 itd. *persal* 26, 49 *persol* 21 *prišal* 32, 50 *nešl* иашѣлъ 34 *obšl* 35, 46 *pošl* ошѣлъ 51 *padl* палѣ, a, o 35 *popadl*: *popal*, a, o 52 *rekol* 2, 3, 8, 13, 17, 26, 27, 30, 33, 35, 39—41, 43—45, 47, 48, 50, 51, 53, 54, 57, 58, 60—62, 64, 66. — *doteknel* дотѣкнѣлъ 42, 46 *dotiknel* 8 *povernel* 44 *vzdehnel* 42 *vzignel* 18, 13 *pertiknł* 70 *stegnł* 8

vernŭ 6 vzignŭ 44. — hotŭ xotŭ. a, o 3, 43, 52, 66 sedŭ 35 vedŭ 3
veidŭ 7, 49 vidŭ 5, 12, 14, 18, 19, 21—24, 35, 43, 44, 49, 55, 56, 60, 63,
67, 70, 79, 82 vidŭ 21, 23 živŭ 35 molčŭ 14, 50. — Zanimiva je še oblika
ozrel, a, o: (Jezus se je okoli ozrel) 54 — govorŭ говорилъ, a, o 29
kerstŭ 3, kupŭ 33 menŭ 27 naredŭ 33 odrešŭ 67 ogovorŭ отговорилъ 43
povabŭ 47 pravŭ 55 prestrašŭ 65 skreŭ 64 stureŭ 42 svetŭ 16 vpel 14 zaupel
14. — delŭ дѣлаѣ 66 držŭ 19 klukoŭ 41 končŭ 50 oznanivoŭ 24 perbli-
žavoŭ 40 perbližovoŭ 1 pelŭ 18 pellŭ 35 pogledŭ 42, 54 pokazŭ 15, po-
klicŭ 7, 37, 39, 56, 77, 82 poslŭ 2, 12, 15, 21, 24, 27, 28, 33, 50, 55 sesŭ
17 slisŭ 2, 8, 14, 28, 50, 51 ukazŭ 1, 33, 55 vdinŭ 12 vprašŭ 14, 25, 37,
48 vstŭ 43, 46, 49, 54, 57 zapovedŭ 8, 28, 37 zavezŭ 43 zgajnoŭ: zganjal
17 zmankoŭ 39 žegnŭ 6 itd. itd.

Partic. praet. pass. nahajaš tudi jako često pravilno i nepravilno obražen:
češen: češčen, a, o 66 keršen: krščen, a, o 80 očisen: očiščen 2, 8 odpu-
šen: odpuščen 30, 49 dopolnen: dopolnjen, a, o 1 hvalen 66 zahvalen 67
izvolen 55 ohranen 13 povablen 7, 48, 50 preminen: premenjen 16 rizdelen 17
zgoblen 18, 34 zgublen 34 položen 20 pervezan 1 vdinan 22 žegnan 76
nasičen 79 okračen 55 rezodeven: razodet 6 skriven: skrit 14, 40 pahnen 8
prebrnen: preobrnjen 23 zaklenen 58 itd. itd.

Ker naš prelagatelj, skoro bi rekel, ne pozna skupine *šč*, zato so i
oblike, kakor prve štiri gori navedene, pravilno (vsaj za prelagatelja našega)
izobražene. Tisto velja i za oblike, kakor je naslednjih deset, v kojih ne
mehča *l* i *n*. Lepe i popolnoma pravilne so oblike, kakor nasičen, okračen.
Ravno tako so poslednje tri oblike: pahnen, prebrnen, zaklenen, popol-
noma pravilno izobražene, vendar bi si upal trditi, da je je obrazil anonymus
po naključji pravilno zato, ker ne mehča *n* i *l*. Pahnoti, preobrnnoti, zaklenoti
so glagoli II. vrste i njihovo deblo tore ne končuje na *i* ali *ni*, i trpno-pretekli
deležnik se tore tudi ne more obraziti od: pahni-, preobrni-, zakleni-
(kakor pri glagolih IV. vrste: brani-, hrani- [pre]meni-), ampak od krajših
debel: pahn-, obrn-, zaklen-. To pravilo velja. Ne moremo sicer tajiti, da
je v nsl. pri glagolih II. vrste neka nepravilnost glede obraževanja trpno-
preteklega deležnika, i še ta slovniška prikazen nê dovolj pojasnjena. Ob-
zalovati je da se izdajatelj «Slovenskega berila za peti in šesti gim-
nazijski razred» nê držal tega pravila v šolski knjigi, kakor tudi nê več
obrazil glagolov: dvignoti, mahnoti, pahnoti, ampak: dvignŭti, mahnŭti, pah-
nŭti itd. Prve oblike žive popolnoma še dendenesnji med kajkavskimi, štajar-
skimi i prekmurskimi Slovenci, druge pa menda nikder; barem jaz sem
slišal v zapadnih krajih slovenskega kolotača samo izgovarjanje: pah'n't',
mah'n't', dvig'n't'. Metelko ima povesod nitŭ. Ker je v izgovarjanji glagolov
II. vrste v nedoločniku tolik razloček, zato smo tega mnenja, da je v tem,
kakor v inih enakih i tem podobnih slučajih, ozirati se na druga slovanska
narečja i na staroslovensčino. Stsl. ima v navedenem slučaji svoj *κ*:

дѣлѣхъ, нахѣхъ itd.; ina slovanska narečja pa *u*, ker jim *u* nadomestuje nosni *ж*; mi Slovenci pa imamo povsod na mestu *ж* svoj *o*, menda z jedino izjemo: *maka* *мака* i njenimi izpeljankami, kde nam *ж* nadomestuje *u* (nikoli pa *i*), i ne moremo nikakor razumeti, zakaj bi ravno v nedoločniku pri glagolih II. vrste bila ta izjema.

Substantivum verbale, glagolnik, nahajaš prav često, ki je, kakor partic. praet. pass., obražen pravilno i nepravilno: česene 65, 69 dopadane 16 jokane 8, 76 klepetane 50, 76 kraluvaine 65 molene 6 obiskane 69 obrezuvaine 67 očisene 63 očišuvaine 7 odpušaine 4 oznanuvane 65 pohuišuvaine 77 pohuišuvane 77 poslušaine 13 potriplene 52 povračaine 62 preganane 79 pręgrisene 52 pričovaine 62 romplaine 26 sedene 71 scripaine 8 služene 73 terplene 51 itd.

S teh navedenih redkih vzgledov je že prevideti, da naš anonymus rabi glagolnik pravilno v tem, da ga obrazi od glagolov nedovršnikov; nahajaš pa vendar, dasi redkikrat, da ga obrazi i nepravilno od glagolov dovršnikov: očisene, pręgrisene.

III.

Skladnja.

Substantiv.

O substantivu je omeniti, da ga naš prelagatelj često nadomestuje s pridevnikom. Pridevnike pa substantivira s tem, da deva po vzgledu tujih jezikov i proti duhu slovanskih narečij zaimke *ta*, *ta*, *to* ali števniki *en*, *ena*, *eno*, ki mu služi za spolnik ali členek pred adjectiva, n. pr. bolni: nad temi bolnimi za nad bolniki *ἐπὶ τοῖς ἀσθενούτοις* 18 gobovi; ti gobovi m. gobovci 3 krivični: jest zahvalim tebe, Bug, de nesem koker drugi ludie: Rezbini, krivični, Prešustniki *ἄδικοι* ass. неправедники *zogr.* неправедьники 41 maloverni za maloverniki, *kūzm.* maloverci 45 mladi: s tem mladim, ž ne mladim za z mladičem = mit ihrem jungen, *assem. zogr.* жраба съ нимъ 1 mlajši der jünger(e) оученикъ *discipulus* *μαθητής* 30, 53 ta mrtvi *ὁ νεκρός* 3, 46 noseči no doječī: Ve pak tem nosečim no doječim 55 ti slepi za slepci 3 stariši za *kūzm.* roditelje *assem. zogr.* родители *γονεῖς* 63 ti vbozi: tim vbozim je ta s. evangelium pridigovan *kūzm.* siromakom se evangeliom nazvišcava pauperes *πτωχοί* 3 ta viši: kadar je on bil v tiga višiga hišo persel *kūzm.* pridoči Jezus vu hižo toga poglavnika princeps *ἄρχων* 54, 60. — Nahajaš pa i: sovražni človek inimicus *ἐχθρός* 10 poleg pravilnega sovražnik 10 glušec *ὁ κωφός* 42 gobovec 8, 44 mutec *ὁ ἄλαλος* 42 etc. etc.

Artikel.

Kakor so sploh slovenski po latinskem i nemškem odgojeni pisatelji od XV. veka naprej pisali spolnik, tako ga nahajamo dosledno i pri našem prelagatelji. Jedva bi verjeli, da je prelagal po latinski pisanih evangelijih, ko bi nam tega ne povedal sam i ko bi iz tistih ne prepisal svojih «pericope». Vsakternik bi prvlje verjel, da je prelagal po nemškem izvirniku, ker ta jezik ima spolnik; latinsčina ne treba spolnika, ker je v sklonih dovolj krepka, kakor slovanska narečja, izvzemši bolgarsko. Naš prelagatelj piše spolnik, recimo v nemškem duhu, jako pravilno in jako dosledno, tako da bi bil p. M. Pohlin ž njim lahko zadovoljen i bi se mu ne bilo treba pri- toževati o njem kakor o drugih, ki «den artikel gar oft zierlich auslassen». Pri spolniku kakor v vsej skladnji vidimo, kako mogočno je vplival na prelagatelja nemški jezik, duh nemškega jezika, i le tu i tam imel je dovolj sile, da se mu je odtegnol i jo povedal po slovenski.

Adjektiv.

Pridevniki so prosti i zloženi kakor dendenesnji, sicer pa nè o njih omeniti nič posebnega. Da morajo često nadomestovati samostalnike, o tem je bil že govor pri samostalnikih. Presežnik — superlativ — obrazil je s pomočjo partikule *nar*: narpoprej *math.* *πρῶτον* *ostr.* *assem.* *zogr.* *πρῶτε* *arçitor* 45 narmanše 11 nar ta mani *zogr.* *μᾶλλον ὁ νεώτερος* 74 nar tu vegši 11 itd. itd.

Numerale.

Pri glavnih števnikihi ne stoji poved vsele v jednini v srednjem spolu, kakor to zahteva slovenska slovnica, nego često v množini: ondakaj so belle postavlene šest kamenate krugle *ass.* *zogr.* *ѿъ же тоу водоносъ камѣнь* *шесть* *лежантъ* *p.* bylo tam sześc stagiów kamiennych *s.* ондѣ бѣжаше шест воденицех *судова* 7 ti drugi devet, ke so: kde pa je drugih devet *kūzm.* gde ji je pa ti devet 44 prišli so deset gobovcov *kūzm.* srelo ga je deset gobavi možov *assem.* *zogr.* *сърѣте и десять прокаженъ мѣжъ* 44. Nahajaš pa i pravilno štetu stvar od pet naprej v rodilniku: pet je bilo mej nimi norčastih inu pet zastopnih no modrih *kūzm.* pet ji je pa ž nyih bilo čedni, pet pa pori *assem.* *zogr.* *пѣть же ѿѣ отъ нихъ боуи и пѣть мѣдръ* *p.* pięć z nich bylo głupich, a pięć mądrych 58 pobrali so koscev sedem korb *kūzm.* nábrali so sedem košarov *zogr.* *възаша седмъ кошыницъ* *s.* накупише седам котарницъ *p.* zebrali siedm koszów 37 sedem drugih duhov *kūzm.* sedem drůgi dűhów *zogr.* *дроурыхъ седмъ* *s.* седам другицех *духова* *p.* siedmi innych duchów 17 bodete sodili teh dvanajst žlaht Izraela *kūzm.* sodeći dvanajset narodov Izraelski 62 stu čebār oila *kūzm.* sto ba-

tusev olija *zogr.* сътоѣ мѣръ оѣѣ 37 stu štarjev pšenice *kūzm.* sto korušov pšenice *zogr.* сътоѣ корѣ пшенице 37. — Števniki od pet naprej pa imajo i pridevnikov značaj ter se skladajo s štetu stvarjo v številu i sklonu: desetim devicem 58 na dvanajstih stoleh *matth. assem. zogr.* на двою на десате прѣстолоу 62 ob sedmi uri 51 ob anajsti uri 12 od dveh 18. — Neobično je reči: stopil je v teh istih čolnov eden *kūzm.* stopivši pa vu edno ti ladj *assem. zogr.* възлѣзъше въ единѣ отѣ корабницю 35. — Popolnoma napačno pa je: on je vzel te sedem kruhe *λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους* die sieben brode. *kūzm.* reče lepo: vzeo je ti (i. e. tih) sedem lebov krūha; ravno tako *stsl. zogr.* приѣмъ седмѣ хлѣбѣ s. узевши онихъ седдам хлеба *p.* wiawszy siedmioro chleba *b.* kato zē sedmъ-tē hlēba* 37 vzel je sabo te dvanajst jogrov *παράλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα* nahm die zwölf jūnger *kūzm.* gda bi pa k sebi vzeo ti(h) dvanajset *zogr.* поимѣ же оѣѣ на десате s. ima: узе дванаесторицу, *b.* zē pri sebe si dvanasetъ-tē *p.* i wziął dwanaście 14 itd. itd.

Pri ločilnem števniku (numer. distribut.) nahajamo pravilno v srednjem spolu samostalno rabo: doje (t. j. dvoje) mladih golobcov, *p.* dvoje gołabiat *num. cardin.:* двѣ пѣтлѣнца голѣбѣна; ravno tako *kūzm.* dva mlada goloba *b.* двѣ гѣлѣбѣчѣта s. два голубѣчѣта 63.

Pronomen.

Stapletonovih evangelij prelagatelj stavi čisto posestno zaimo (pronom. possess.) na mestu povratnega (pron. reflex.) n. pr.: moj: jest sem en dober pastir inu znam moje (m. svoje) ovčice 22 jest čestim mojga (svojega) očeta 19 jest sem moja (m. svoja) ovca nešil 34 est sem moj (m. svoj) denar nešla 34 jest ne išem moje časti 19 — tvoj: de se ke ob kak kamen v tvojo (m. svojo) nogo ne spotakneš 15 stegni tvoje (m. svoje) roke no položi je notri v moja stran 21 koku pak ti vidiš eno troho v tvoiga brata očesi inu bruna v tvoim (m. svojem) očesi ne vidiš 30 koko moreš ti h tvoimo (m. svojemu) bratu reči 30 izmi poprej brunu iz tvoiga (m. svojega) oka 30 vzemi tvoj (m. svoj) list 39 bis, ti imaš boga lubiti iz cele tvoje (m. svoje) pameti; inu tvoiga (m. svojega) bližniga koker sam sebe 43. — negov: ob te uri te večerje je negove (m. svoje) hlapce von poslol *kūzm.* poslao je slugo svojega vu vōri te večerje *assem.* посылѣ раба своего въ годѣ вечера *zogr.* посылѣ рабѣтѣ своимъ въ родинѣ вечера *b.* provodi rabъ-tъ si s. посла слугѣтѣ своего *p.* poslal sluge swego 33.

Ravno tako nahajaš čisto po nemškem čisto pron. pers. III osebe za povratni zaimok, n. pr. neh: no so šrajali no gori vžignili neh (m. svojo) stimo *kūzm.* oni so pozdignoli glas svoj 44 ti voržejo neh (m. svojo) mrežo

* Ker nēma tiskarna dovolj cir. črk, morala se je posluževati čisto latinskih.

noter v to morje 56 perprič zapuste oni neh (m. svoje) mreže *kūzm.* i preci nihavši vlake svoje 56 nebesku kraljevstvu je glih desetim devicom, katere neh (m. svoje) lampe vzamejo *kūzm.* . . . štere so vzele lampaše svoje *matth. zogr.* . . . иже пригъшна свѣтильники своя *b.* koito zēha svetilnicy-tē si *s.* . . . узеше жупке своје 58 de bi se oni mogli izgovoriti neh grehov *kūzm.* zdaj pa zagovora nemajo od greha svojega *assem. zogr.* нѣмѣ же винъ не имѣтъ о грѣсѣ своемъ *b.* за грѣхове-тѣ си извиненіе нѣмѣтъ *s.* изговора не ће имати за гриєх svoj *p.* nie maja wymówki z grzechu swego 78. — nih: kedar so oni nih oči gori vzignili *kūzm.* prizdignovši pa oči svoje *assem. ostrom.* възведъше же очи свои *b.* дигнххх очн-тѣ си *s.* подигнувши очи своје *p.* podniósłszy oczy swe 16 te modre vzamejo to volei v te posodi no nih lampe *kūzm.* te čedne so pa vzele oli v posodaj svoji z lampašmi svojimi *assem. matth. ostrom. zogr.* мадръца пригъшна олей . . съ свѣтильники своими *b.* разумны-тѣ зѣхх масло съсь свѣтильницы-тѣ си *s.* мудре uzeše ulje sa žiscima svojima 58. — nei: za nje m. svoj: vzdigne ena žena mei tem folkam nei štimo gori *kūzm.* zdignovša nika žena glas svoj med lūdstvom 17. — ne za svoj: (žena) začne negove noge močiti ž ne solzami inu ž ne lasmi ne glave sušiti *kūzm.* . . i z vlasmi glave svoje je brisala *assem. ostrom. zogr.* власи главы своѣя отирааше *b.* съ космы-тѣ на главѣ-тѣ си *s.* косом од своје главе 70 bis, perstopi h gospodi ta mati teh otrok Zebedei ž ne sinmi *kūzm.* teda je pristopila k njemi mati sinov Zebedeušovi z svojimi sinmi *matth. zogr.* тѣгда пристѣпни мати . . съ сынома своимъ *b.* тогазъ пристѣпни майка съсь сынове-тѣ си *s.* тада приступни мати са своимъ синовима 71 Marta ga je gori vzela v ne hišo *kūzm.* marta ga je prijala vu hižo svojo *assem. ostr. zogr.* Марта пригътъ и въ домъ свой *b.* Martha prię go u domъ-tѣ si *s.* Marta ga primi u svoju kuću 73 itd.

Često je najti i pron. person. za pron. possess. nih: njemu je pokazol vsa kraljevstva tega sveta inu nih čast *s.* pokaza mu sva carstva i slavu njihovu 15 zaperli so veliko množico rib ino nih mreža se je tergala *kūzm.* trgao se je pa vlak nyihov 35 na nih sadu ih imate poznati *kūzm.* ž njihovoga sada je poznate *s.* po rodovima njihovijem paznaćete ih 38 poslал je svojo vojsko inu je te bojnikе končol inu nih mestu zažgal *kūzm.* pogūbo je lūdomorce one i mesto nyihovo je zēžgo *s.* град њихов запали 50 kader je pak jesus nih hudobo merkol. *kūzm.* znajoči pa Jezus hūdobо nyihovo *petret.* poznavši pak Jezus jálnost nyihovu *s.* разумјевши Иесе лукавство њихово 53 itd. — neh: kadar je jesus neh vero vidil *petret.* videvši Jezus veru nyihovu *b.* като видѣ Иесеъ тѣхнѣ-тѣ вѣрѣж *s.* видјевши Иесе вјеру њихову 49 kadar je pa jesus neh misli videl, *petr.* gda bi videl Jezus mislenja nyihova *kūzm.* i vido je Jezus misli nyihove *s.* videći pomisli njihove 49 persel je ta neh sovražnik *petr.* dojde nepriatel nyegov *hren.* prisal je njegov sovražnik *kūzm.* prisao je nyegov nepriatel *s.* doђе

njegov prijatelj 10 potle pride hudič inu vzame neh besedo von iz nih sere *petr.* potle prihagya vrag te jemlye reč iz nyihova serdea *kūzm.* potom pride vrag i vzeme reč od srca nyihovoga *s.* po tom dolazi havo i uzima riječ iz srca njihovoga 13 neh angelei vdyo vsak čas to obliče moiga očeta *petr.* angyeli nyihovi vide vsegdar lice otca mojega *kūzm.* angjelje nyihovi vsigdar gledajo obraz očé mojega *s.* анѣли њихови гледају лице оца мојера 77 vsaj de bode dopolnenu tu govorjene, kir je v neh postavah zapisanu *petr.* ko je vu pravde nyihove napisano *kūzm.* naj se spuni reč pisana vu pravdi nyihovoj *s.* da se zbuđe riječ napisana y zakonu њиховом 78 zveličani so ti vbozi v tim duhu, zakaj neh je tu nebesku krailevstvu *petr.* ... ar je nyihovo nebesko kraleyevstvo *kūzm.* ... ar je nyihovo kralevstvo nebesko *b.* защото е тяхно царство небесно *s.* jer je njihovo nebesko carstvo 79 bis. — neih: on pak je veidel neih misli *petr.* on pak videvsi mišlenja nyihova *kūzm.* on pak vidoči nyihove misli *s.* on znajući misli njihove 17 itd.

Particulæ.

a) P r i s l o v.

a) Krajevni prislovi: ker (kder): (načisti duh) vandra skozi suha mesta inu ise, ker be on mogel najti eno počivališe 17 pelaj gori, ker je visoku 35, 72. ke (kde): ke očmo kupiti kruha *hren.* kej kupimo kruha *kūzm.* *petr.* odkud *πόθεν* unde *b.* отъ дѣ да кунимъ хлебъ *s.* gdje ćemo kupiti hljeba 18 de se ke ob kak kamen ne spotakneš *hren.* de se kěj ne vdariš *μαλότε* 15 no ti drugi, ke so *hren.* kěj so ty devet *petr.* gde ih je devet *kūzm.* gde ji(h) je pa ti devet *ποῦ* ubi *b.* а дѣ сѣ деветима-та *s.* gdje су деветорица 44. ke drugde: keder bi ke drugde bilo, bi vom hotil povedati. Inī pisatelji imajo načinov prislov: *dalm.* kadar bi taku ne bilo *hren.* kadār bi dèrgáči bilú *jap.* aku bi pak takú ne bilú *petr.* da bi drugače bilo *kūzm.* da tak ne bi bilo, povedao bi vam 66. noter za notri 3, 17, 26, 56 notre 26, 40, 51, 69 ter, 75 notri 21. ondakaj: ondakaj so pakh postavlene belle ... krugle *hren.* ondukaj bilu je postavleni šest verčov *petr.* behu pak onde sestere vedrice *kūzm.* bilo je pa tam šest kameni veder *assem.* *zogr. mar.* бѣ же тоу водоносъ шесть *b.* имаше тамо шесть кюнове слоужени *s.* ондје бијаше шесть судова *ἐξεί* ibi 7. onde онѣде *ἐξεί* ibi 36, 37, 47, 49 etc. ondi 36, 50 etc. undikaj: undikaj sta se mu perkazala Mozes no Elias *dalm.* inu pole ondi sta se njemu pèrkazala; ondi undikaj je po nemškem: und siehe! da erschienen, v grš. in lat. tekstu nē te besede, tore je nēma ni Japel ni Kūzmič ni stsl. *zogr. assem. mar. ostr.* 16 le tukaj — le tamkaj: ako gdu k vom poreče: pole le tukaj je Christus ali le tamkaj *hren.* letukaj — letamkaj *petr.* ovde — onde *kūzm.* eti — eti *assem. matth. ostr. zogr.* се съде хъ ли съде hic — illic *ὧδε ἢ ὧδε* 55 tamkaj toy 7, 8

to: ker bom jest, to ima moj služabnik tudi biti *dalm.* ker — ondi *hren.* ker sim jest, ondi ima tudi moj služabnik biti *jap.* ker — tamkaj *petr.* gde — onde *kūzm.* gde — tam *assem.* *ostr.* *zogr.* идеже — тоу *lat.* ubi — illic *gr.* ὅπου — ἐκεῖ *b.* дѣто — тамъ *s.* гдѣ — ондѣ 72 tukaje съде hic ὅδε *hren.* tukaj *petr.* овде *kūzm.* eti *b.* тука *s.* овдѣ 20 vmeis вѣмѣтъ: perkazol se je tudi vmeis ta kokal 10 zadaj съзади *dalm.* od zadaj *hren.* zadaj *jap.* zadej *petr.* od zagya *kūzm.* odzajaj *b.* отзадѣ *s.* састпара 70. doli долѣ *zátw* infra 10, 13, 15, 18, 52, 54, 55 itd. gori горѣ *šro* supra 1, 2, 3, 6, 9, 10, 13, 16—18, 20, 26, 34, 35 itd. kamer: to je to mesto, kamer je bil položen *hren.* letu je tu mejstu, ker so ga bili položili *assem.* *zogr.* идеже *kūzm.* *petr.* gde *b.* дѣто *s.* гдѣ 20 kamer jest grem, tu vi veiste *hren.* *petr.* kam *assem.* *zogr.* ꙗможе *ostr.* ꙗможе *kūzm.* kama *lat.* quo *gr.* ὅπου *b.* кѣде *s.* куда 66 kakaj: inu oni so šli kakaj *hren.* tjakaj 12, 28 kakaje: pojdite kakaje no povejte 20 kakaye: no je prišel kakaye 1 kiakai 24, 50, 76 kiakaye 24 kyakaj 20 tiakaj 8 bis, 12, 33, 36, 37, 43, 50, 53, 55, 58, 66, 82 tiakaye 67 naprej 2, 20, 26, 52, 78 neprej 28 noter 8—10, 21, 43, 44, 50, 60, 63 notre za noter 58, 65, 76 etc. notri za noter 21, 29, 50 protei: gredo temu ženinu no nevesti protei *hren.* pruti ženinu *assem.* *matth.* *ostr.* *zogr.* противъ жениноу *kūzm.* šle so prōti ženini εἰς ἀντί-την obviam *s.* на цыпет 58 se za sem: daj se tvoje perste ὅδε huc емо *petr.* sim 21 sem 8 le semkaj 22 semterke *hren.* sem ter tam 3; tu zapomni, da *tj* prehaja v *k:* ke nam. *tja* kakor malo spredaj kjakaj za tjakaj, glej Mikl. vergl. lautlehre 341. v sredo: stopi v sredo mei ne *hren.* v sredo mej nje εἰς τὸ μέσση in medio 21 vmes 10 vmej 10 vmejs 10 unkaj: otroci tiga kraljevstva bodo unkaj pahneni *hren.* vunkaj *assem.* *matth.* *ostr.* *zogr.* изгнани бѣдѣтъ *petr.* hote vun zverženi biti *kūzm.* sinovje etoga kraljevstva se pa vō vržejo ἐξβλήθησονται ejicientur *b.* бѣдѣтъ иенждени 8 pojdite unkaj nemo protei 58 vunkaj 35, 80 vunkeye 58 unkaie 13, 18 vnkaaj 29, 33, 35, 50, 55 vnkaie 43, 75, 76 vonkaj 29, 50 uvonkaj 33, 76 itd. memu mimo *hren.* *petr.* *kūzm.* mimo *b.* народѣ минува *s.* пролази 14 bis memo 43 meimu 43 skuzi sred: on je prišel h galilejskimu moryu skuzi sred kreyov teh deset mest *assem.* *ostr.* *zogr.* между прѣдѣлы декапельскы *hren.* skuzi sred krajov *kūzm.* po sredi krajine ἀρὰ μέσση τῶν ὁρίων inter medios fines *b.* между 42 vsred skozi: on je šel vsred skozi Samarijo *zogr.* между самарѣж *hren.* on je hodil po sredi skozi Samario *petr.* prehagya se oposred Samerie *kūzm.* on je pak sō na sredi po Samarii διήρξετο διὰ μέσση Σαμαρείας per mediam Samariam *b.* минуваше прѣзь ерѣдѣ Самарѣж *s.* измеѣу Самарије 44 od deleč: gobovei so stali od deleč стама из далече ἐστῆσαν ἀόχθησεν steterunt a longe *kūzm.* ki so postanoli ōzdaleč *petr.* koteri staše z-dalka *b.* издалеч *s.* издалека 44 odtod: kadar on pak odtod naprej gre *hren.* od ūnod *matth.* *ostr.* отъ тѣдоу *assem.* отъ тѣдѣ *zogr.* тѣдѣ *kūzm.* odnut ἐκείθεν inde *b.* отъ тамо *s.* одатле 56.

β) Časovni prislovi: kadaј кѣгда, когда quando *пѣте* 57 kadar cum 1, 2, 8, 16, 18, 21, 24, 27, 36 etc.; kader егда cum 2, 3, 5—8, 10—17, 23, 35, 39, 42—45, 47, 50—55, 58, 63—65, 70 etc.; keder cum 16, 21, 23, 47—49, 51, 57, 61, 63, 66, 78, 79, 82 kodor: inu kodor jo nejde, toku jo veselu na svoje rame poloży *hren.* kadar jo najde. *petr. kūzm.* gda jo najde *b.* korato cum invenerit 34 tedaj тѣгда *тѣте* tunc 36, 47, 50, 52 bis, 54, 55 vselaj всѣа дѣни *πᾶσας τὰς ἡμέρας* omnibus diebus *kūzm.* vsaksi den *b.* вѣчкы-тѣ денѣ *s.* у све дане 31. nigdar никѣгда 6, precej абите *εὐθέως* statim *hren.* zdajci *kūzm.* precī *b.* розъчасъ *s.* тај час 56 zdajci абѣ *dalm. hren. jap.* zdajci *kūzm.* precī *b.* на часъ-тѣ *s.* одмах 8, 47, 51, 55 etc. per prič абѣ *dalm. jap.* zdajci 1 bis, 56, 57, 67, 69 etc. preden прѣжде *πρίν* priusquam *petr.* pervlye *kūzm.* prvle *b.* прѣди *s.* прије 28 potler (od по толѣ же) = по томъ *εἰτα* deinde. *hren.* potle *petr. habd.* potomtoga. *kūzm.* potom *b.* послѣ *s.* по томъ 21, 24 prvič прѣжде *hren.* prvič. *kūzm.* oprvič. *petr.* náypervlye *πρῶτον* primum *b.* първомъ *s.* најперије 7 vprvič 63 hzadnimu послѣдъ *hren.* h' poslednimu *ὑστέρων* novissime *b.* послѣ *s.* послѣје 58 jutri оутрѣ, ютрѣ *αὔριον* eras 45 v jutru zgudaj (u yutru zgugdaj) 12 včeraј вчѣра *χθές* heri 51 vekhuikomai въ вѣкъ *εἰς τὸν αἰῶνα* in æternum fris. II. vueki *hren.* vékoma *petr. kūzm.* na veke *b.* вѣчно *s.* va vijek 19 vekuikomei 19 vekhuikomei 65 datler: ta raitinga na bo praešla, datler se bode tu vse zgodilo не имать прѣити родъ съ, дондеже в'ѣѣ бѣдѣтъ *ἕως* donec *hren.* dokler. *petr.* dokle. *kūzm.* dokeč *b.* о еждѣ *s.* докъ 2 jest hočem, de on ostane, datler jest pridem 61 dokler 28, 34 bis, dotler донѣдеже 11, 16, 21, 48, 51, 52 no на мѣсту нѣнѣ *νῦν* nunc *n.* nun *hren.* sèdaj *petr.* vezda *kūzm.* zdaj *b.* еѣра *s.* садъ 19 to: ta ženēn pride, poidite unkaj nemo protej: to vstanejo te divice vse. to = tu po nemški: da standen alle j. auf. *dalm.* tedaj *jap.* takrat *matth. zogr.* тѣгда вѣстанѣа всѣа дѣвѣы. *assem. ostr.* тогда вѣстанѣа дѣвѣы тѣы *тѣте* tunc *hren.* tēdaj *kūzm.* teda *b.* тогѣзъ сѣа раздигнѣхѣа вѣчкы онѣзи дѣвѣицы *s.* тада 58 zgodo: oni pridejo h temu grobu . . . cillu zgodo *assem. ostr. zogr.* зѣло за оутра придошѣа на гробѣ *hren.* zgudaj. *petr.* (kruto) rano *kūzm.* (jako) rano *b.* (много) рано *s.* (врѣло) рано. *p.* (bardzo) rano 20. kar: kar je pak uže poznū bilu *stsl.* вечероу же бѣвѣшноу *ἀφ' ἧς δὲ γενομένης* cum sero autem factum esset *dalm.* kadar je pak vže poznū bilu *hren.* kadār se je pak vže poznīlu *jap.* kadar se je pak večer sturil *petr.* gda bi pak večer bil postal. *kūzm.* gda bi pa večer gratao *b.* като еѣанѣа вѣчеръ *s.* кадъ би у вѣче *p.* gdy wieczór przyszedł 12 h teistimu času: kar je uže veliko folka bilu vkop prišlu 13 ker: ena žena, ker rodi, ima žalost *ostr. zogr.* жена егда рождѣаетъ, печаль имать *dalm. hren. jap.* žena kadār rody, ima žalost *petr. kūzm.* žena gda rodi, žalost ima. *b.* жена кога ражда *s.* жена кадъ раѣа трѣи мѣку *p.* gdy 23. zopet онать *s.* онетъ *x.* онѣтъ *č.* opet *ὀπίσω, ὀπίσθεν* retro 14: zupet 14, 15, 28, 42, 43, 50, 62, 66, 76. potentega: nekoteru je padlu mei terne, potentega je s tem ternam gori

zraslu *kūzm.* i gda bi s trnyom vret gori raslo 13 kadar on (načisti duh) pride, najde lepu s temi metlami pometeno no cirano. Potentega on gre proč inu vzame . . . *τῆρτα dalm., jap.* tedaj *petr.* onda *kūzm.* teda *b.* *τοῦτῃ s.* ta da kajkav. potomloga 17 poprej prѣjde 36, 45, 55, 63 itd.

γ) Načinski prislovi: dobru: ta je bila že dobru stara *assem. ostr. zogr.* *си заматерѣвъши въ днѣхъ мнозѣхъ dalm., hren.* dobru *jap.* leta je bila perletna *kūzm.* ta je po vnogi dnevi obstarala *ἀντὶ πολλῶν ἡμερῶν πολλαῖς* haec processerat in diebus multis *b.* ta бѣше на възрасть много остарѣла *s.* ona je ostarjela 6 zakaj le taku je pred tabo dobru dopadeče bilu *math.* tako tako бѣсть благоволение прѣдъ тобои *xogr.* эко тако бы волѣ прѣдъ тобои *dalm.* tebi je taku dopadlu *hren.* taku je pred tabo dopadlivu bilu *jap.* taku je bilu dopadlivu pred tabo 64 koke 41 koker tako *ὥς, ὥσπερ* uti 5, 16, 19, 22, 30, 34, 36, 39, 41, 43—45, 48, 52, 60, 63—65, 74, 76—78, 80 koko 30, 53, 65, 66 kokor 8 koku 30, 42, 45, 47, 48, 50, 66 kokur 66 taku 8, 11, 30, 35, 43, 45, 53—55 itd. toku 8, 10, 21, 23, 25, 26, 30, 34, 36, 37, 43, 44, 47, 49, 52, 55, 60, 61 etc. toko 2, 76 *zu-* per *сѣпръ* 17 nekar: no nekar ne bodi neoverin samuč veirin 21 offentlih: vidiš de ti govoriš offentlih oli očitu *dalm. hren.* očitu *jap.* očitnu *petr.* očivesto *kūzm.* očivesno ne обиноуѣ са *παρρησία* palam 25 zmiram: kadar en močan ino dobro ristan svoj dvor obaruje, taku ostane to negovu zmiram *hren.* zmyrom *petr.* vu miru *kūzm.* vu meri *въ мирѣ ἔν ἐιρήνῃ* in pace *b.* *въ безопасности s.* на миру *p.* w pokoju 17 samosto: perneslu je frucht ali sad samosto 13 kateri zapusti hise . . . za mojga imena volo taisti bo samosto zupet noter vzel *hren.* samostu *petr.* stokrat toliko *kūzm.* stokrat telko *ἐκατοκλάσιον* centuplun *b.* *стократно s.* сто нута 62.

δ) Vzročni prislovi: to: jest vom povejm: preden je Abraham bil, sem bil jest. To vzdignejo te kamine gori *dalm.* na tu *jap.* tēdaj *petr.* pervlye nego bi Abraham, bil ja jesem. Zató oni popadoše kamene *kūzm.* popadnoli so zató kamenye *ἡρὰν οὖν λίθους* tulerunt ergo lapides 19 jest grem k očetu. To reko nekoteri mei sabo zmei negovih jogrov *petr.* rekoše zató niki z vučenikov nyegoveh jeden drugomu *kūzm.* erkli so zató niki z vučenikov nyegovi eden k drugomi *ἐπὶ αὐτὸν οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους* 23 itd. dendenešnji: zatore, tore (*τοῦτῃ διὰ τοῦτο*).

b) Predlog.

Ker naš prelagatelj rabi predloge tako, kakor so še dendenešnji v rabi, zato je o njih le malo omeniti. Predlog pri pri glasi se zvečine per, bodi si da je pravi predlog, bodi si v sestavah: prišel 1, 4, 7, 8, 12, 21, 33 itd. prišal 32 persel 2, 6, 10, 12, 17, 29, 67 itd. perpelita 1 perpraviti 2, 3, 5 itd. pergudil 14 35 perkazal 16 perstopiti 6 pervezan 1 itd. itd. dopernesti 6 itd. per: taku sedejo doli nih per 5 tavžent mož *assem. ostr. zogr.* възлеже оубо мажъ числомъ ꙗко патъ тысѣхъ *hren.* natu je doli sedlu okuli pet jezer mož

petr. posedoše adda muške glave brojem okolu pet jezer *kūzm.* zato doli so seli možje zračunani okoli pet jezer . . . οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡς εἰ πεντάκις χίλιοι . . . numero quasi quinque millia *n* also setzten sich nieder an der zahl bey fünftausend mann 18. Prim. še: inu nih je bilu okuli štiri tavžendt, kir so jejdlj 37. Praepos. per stoji pravilno z loc. per jezeri 35 per nih 21 per pokoju 26 i celo pe: pe jezeri 35. Mesto pri (per) najdeš i pre v prešel 3, 58 prešel 4. Praep. v najdeš tudi pravilno z loc. За междоу најдеš mei 2, 10—13, 17, 19, 21—24, 26, 34, 43, 45, 47, 48, 58, 60, 61, 65, 69, 74, 77, 78 i mey 3, 4, 10—13, 37 poleg me: ta ima pet ječmenovih kruhov inu dwei ribe; ali kaj je me telukvih *hren.* ali kaj je tu mej tulikajn *petr.* ali ova kay su megy toliko lyudih *kūzm.* ali kaj so eta med telike *n.* aber was ist das unter so vielen (*assem.* нѣ си чѣто сѣтъ селикоу *ostr.* нѣ си чѣто сѣтъ селикоу народоу *zogr.* нѣ си чѣто сѣтъ въ селико) 18. За измеждоу најдеš zmei 4, 19, 21, 23, 44, 70, 76 zmei 3 i zmeih: merkajte no gledajte, de vi obeniga ne bote ferahtali oli feržmagali oli zavrgli zmeih mladih no majhenih *assem.* не перодите о единомѣ отъ малынхъ снхъ *matth.* влодѣте са да не прѣзрите единого отъ малынхъ снхъ *ostr.* *zogr.* блюдѣте са и не радите о единомѣ отъ малынхъ снхъ *petr.* vıgıte, da zánemar ne mečete jednoga zmegy oveh majehneh *kūzm.* vidite, da ne zavrzete ni ednoga z eti mali 77 безъ se glasi brez 78 prez 78 чрѣсѣ, чрѣзъ se glasi čez 17, 23 ob 11, 12, 47, 55, 58 etc. res pazъ διά dis 26, 42 skozi 10, 11, 13, 14, 21, 33, 52, 55, 63, 66, 77 skuzi 1, 11, 15 etc. vred: vred ž ne mladim 1 za — volo: ali za teh izvolenih volo bodo ti dnevi okračeni za izbranyhъ же прѣкратятъ са дъне ти διά δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβοῦσονται αἱ ἡμέραι ἐκείναι sed propter electos breviabuntur dies illi *kūzm.* za volo ti odebrani *b.* no zaradi izbraniy-tě onězi denie šte se skratčt s. izbranihъ radi 55 za moiga imena volo imene moero radi *b.* zaradi moe-to ime s. imena mojega radi 62 zavolo — volo: vsaj veruvajte zavolo tih delov volo *stsl.* za ta дѣла вѣрж смѣте ми διά τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετε μοι propter opera ipsa credite *b.* veruvajte mi za tyje dѣla 66. — Praep. сѣ se glasi pravilno s, pred mehkimi soglasniki i pred samoglasniki z, pred *nj* pa ž: kakor tudi z v črez, iz: ž ne (= nje) 1, 46, 70 bis, 71 ž nim (= njim) сѣ нимъ *hren.* ž nym *kūzm.* ž nyim 16, 46, 58 ž nimi (= njimi) 21, 34 ž no 46 čez ne 40, 74 iz ne (= iz nje): začne von gonit te predajavce no kopce iz ne (is fhne) 40 iz nih (= njih m. njihovih i to m. svojih): oni vas bodo von iz nih (is fnig) sinagog ali šul odvrgli отъ сънѣмштѣ иждѣнхѣ вы *hren.* ony vas bodo iz synagog izvèrgli *kūzm.* z spravišč vas vö zgonijo 27. Prim. še: wresch nich Sweta: brež njih(ovega) sveta (Stari rokopis Kranjskega mesta) III. — Dalje še najdeš iz: za z (сѣ): morejo li se brati fige iz osata *assem.* еда обѣмлетъ кѣто отъ тривола смокыни *matth.* отъ влѣчѣць *ostr.* отъ рѣнина *zogr.* отъ рѣнѣ *hren.* fige na osati *petr.* fige iz kupinja *kūzm.* jeli berejo fige s četalja *b.* bere li se отъ repei smokyni s. s čička 38 šli so

iz (m. z) gore doli 16 celo *us*: jest bodem *us* vami vselaj noter do konca tega sveta и се азъ съ вами исемъ вьса дьни до съконьчаниа вькоу 31.

c) Vezniki.

Najnavadnejša konjunkcija и biva v različnih variacijah: inu 7, 22, 28, 30, 31, 37—39, 41, 43 itd. itd. ino 7, 28, 43 itd. inui 16, 33, 34, 52, 57, 60, 63, 65—73, 75—77, 79, 80, 82 innui 76 inoi 70, 74, 76 nu 8, 10, 23, 40, 60, 76, no 1—6, 8—10, 13, 14, 16, 18—23, 26, 33, 34, 43, 44, 47, 65—71, 73—77, 80—82 noi 77 ienu 6, 20, 43, 73. pak: kateri pak gree skuzi te davre, ta je en pastir teh ovac 2, 4, 13, 29 itd. pake: to pergliho je Jezus on k nim govoril, oni pake (pakhe) te niso zastopili *stsl.* oni že ne razoumьша *hren* ali ony neso zastopili. *petr.* ali oni ne razmeše kaj jim govorase *kūzm.* oni so pa nej spoznali *ἐξεῖρον δὲ οὐκ ἔγνωσαν b.* no tē ne razumēha *s.* ali oni ne razumješe 29 vender *kūzm.* dōnok 45 vōnder: izveličani so ti, kateri niso vidili no so vonder verjeli блажені не видѣвшии и вѣровавшии *hren* . . . inu vūnēr vērujo *kūzm.* blaženі so, ki ne vidijo, i dōnok verjejo 21. nikar — malo mi ne: zakaj ti karstiš če nisi Christus, tudi nikar Elias, malo mi ne en profet чьто оубо крытаеши аште ты и҃си хъ, ни и҃и҃ѣ, ни пророкъ и̇ оѣр βαπτίζεις, и̇ οὐκ εἶ ὁ Χριστὸς οὐδὲ Ἐλίας οὐδὲ ὁ προφήτης neque — neque *dalm. hren.* *petr.* ni — ni *kūzm. b.* niti — niti *s.* ni — ni 4; zakaj vo γὰρ enim *petr. kūzm.* ar 12, 14, 15, 15, 18—20, 22—30, 33—35, 37, 39—41, 43—45, 47, 53, 56, 57, 60, 63, 65, 79, 82 zekaj 29; samuč иъ ἀλλὰ sed *hren.* ampak *petr. kūzm. s.* nego *b.* no *p.* ale 19, 21, 24, 25, 38, 61, 63, 68, 71, 74, 76, 78, 82 semuč 8, 29 semoč 69 temuč 8, 41, 47, 52, 54 somoč: jest nejsem prišel, de bi poklicol te pravične, somoč te grešnike ne priđe праведьникъ призвать, иъ грѣшники на покаание 82 če več — tem več: ali če je on nim več prapovedol, tem so oni več pravili еликоже нъ ть запрѣтааше, они паче из лиха проповѣдаахъ ὅσον δὲ — μᾶλλον quanto — tanto *hren* kulikajn — tulikajn več *petr.* čim več — tem bolje *kūzm.* koga bole — toga bole *b.* kolkoto — tolkozi, poveče *s.* ali što — još večma 42 če аште и̇ si, an 19 ker: no ker bi jest rekel, de ga na znam, toko . . и аште рекъ вько не вѣмъ его . . за̇ и̇в̇ εἶπω, ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν . . si dixero quia non scio eum . . *hren.* inu aku bi jest rékal, de ga ne znam, . . *petr.* i ako rečem, da ga ne znam . . *kūzm.* i či erčem, ka ga ne znam . . *b.* i ako reka če ne go poznavamъ *s.* i ako rečem da ga ne znam 19 zatu 12, 50, 53, 53, 55 etc. koker — toku икоже—и за̇δός — за̇ sicut — et *petr.* kak — i *kūzm.* liki — i 21 taku — koker 28 če — toku: če se jest sam čistim, toku moja čast nič na vala аште азъ славихъ са самъ, слава моя ничтоже естъ. *hren.* aku jest sam sebe častim, taku moja čast ništēr nej *kūzm.* či jaz dičim sam sebe, dika moja je nikaj 19.

Glagol.

Nasemu prelagatelju služi praesens ne samo za sedanjí čas, nego i za pretekli (praesens historicum) i za prihodnji čas. Aorista i imperfekta pa ne pozna.

Futurum.

Futurum označuje naš prelagatelj na dvojni način: *a)* praesens glagolov dovršnikov i *b)* bodem, bom itd. s part. praet. act. na *l* (.ръ).

a) Praes. glagolov dovršnikov. Slovanskim narečjem rabi sploh praesens glagolov dovršnikov za futurum, zatore i slovenskemu. Ta praes. futurum še med našim narodom, rekel bi, krepko živi, dočim ga pisatelji izsolani v nemških šolah v zmislu nemškega jezika zvečine nadomestujejo zoper duha i pravila slovanskih narečij z zloženim bodočnikom. Naj sledi nekoliko vzgledov praes. futura: odpustite, zadržite: katerimu vi te grehe odpustite, tem so odpušeni, no katerim je vi zadržite, so im zadržani имѣже отпущите грѣхы, отпущатъ са имѣ, и имѣже дръжите, дръжатъ са имѣ *hren. petr. küzm.* odpustite, zadržite *b.* na koito prostite grèhove-tě, prosteni imъ są, i na koito zadržite, zadržani są *s.* oproстите, zadržite 31 odvali: gdo nam odvali ta velik kamen od tuga groba duri кѣто отвалитъ намъ камень *hren. gdu* nam odvali ta kamen ἀποκλίσαι revolvēt *petr. gdo* nam hoče odvaliti *küzm.* što nam odvala kamen *b.* koj ste ni otvali камѣкъ-тъ *s.* ko će nam odvaliti 20 nebu inu zemla bode prešla, moja beseda ta pak ostane no ne bo prešla словеса моѣ не мимоидѣтъ 55 pojde: meč pojde skozi tvojo dušo доуша проидетъ оружје τὴν ψυχὴν διαλεύσεια ζομφαία gladius pertransibit *hren.* meč pujde skuzi tvojo lostno dušo *petr.* hoče pre-bosti *küzm.* tvojo dūšo meč presmekne *s.* probošće 6 tako tudi na konec tuga sveta pujde тако еждетъ 76 ti angolci pujdejo vunkaj изидѣтъ ангѣли *petr.* izidu vun angyeli *b.* šte izlēsātъ angeli-tě *s.* iziici će anĭeli 76 pujdejo vunkaj изидѣтъ 80 poreče: aku vom kateri kaj (khei) poreče, recite . . аше речетъ кѣто вама кѣто *b.* ako vi kaže někoj něšto 1, 47, 55 poreko: kader k vom poreko: pole, on je v pušavi аше же рекѣтъ вамъ . . *hren.* kadār k vam porekó . . *petr.* ako vam rekū: ovo je v puščine 55 pridem: jest grem kakaj inu zupet k vam pridem идѣ и придѣ *hren.* jest grem . . inu . . pridem *petr.* idem i hočem priti *küzm.* odhájam i pridem k vam 28 pride: bode en velik beg no strah mej tem volkam pred tem čakanam, katero pride vsemu svetovi градѣхитнихъ на вселеныхъ quæ supervenient *hren.* katere imajo priti *petr.* kotera hoté priti *küzm.* štera pridejo *b.* koito šte postignatъ vseleňnaja 2 pride ta čas придетъ година 27 bis, pride ta dan придѣтъ днье 40 pride ta vura градетъ година, градетъ часъ 80 bis, kadar pak ta duh te pravice pride егда же придетъ онъ доухъ истиныты *hren.* kadar pak pride uni duh te resnice *petr.* gda pak pride on

duh pravice *kūzm.* gda pa on pride duh te istine *b.* a koga dojde onzi duh-tъ na istina-tъ 24 ta troštar na pride k vom *пapakлѣтъ не прѣдѣтъ къ вамъ petr.* veselitel ne pride k vam *kūzm.* obeselitel ne pride k vam. *b.* utěšitelъ-tъ nĕma da dojde na vašъ 24 neka vsledharni ne pride v to nebesku kraljevstvu ne веѣкъ выидѣтъ въ цѣсарьство небесное *hren.* nikār en slejdnī pujde notar v nebesku kraljevstvu *petr.* ne vleve vsaki on vu . . *b.* ne vsekoj šte da vlēze vъ carstvo nebesno *οὐ πᾶς εἰσέλκειται non omnis intrabit 38 bis,* zakaj pride ta first tiga sveta *гpaдѣтъ во сего мира къназь hren.* zakaj ta viuda tiga svejtā pride 28 to vse pride čez to žlahto *придѣтъ всеѣ сии на родосъ ἔξει ταῦτα πάντα venient hæc omnia hren.* le-tu pride vse čez le-tā *народ kūzm.* vsa eta pridejo na ete národ *b.* vsiĉko tova šte dojde na tojzi rodъ 60 vi v to nebesku kraljevstvu ne pridete ne imate *вънѣти въ цѣсарьствѣ небеское οὐ μὴ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν non intrabitis hren.* ne pridete v . . *petr.* nečete vlezti vu . . *kūzm.* ne pridete vu . . *b.* nĕma da vlēzete vъ . . *s.* ne čete uči u . . 77 *per-*pravim: jest vom *perpravim* to kraljevstvu, koker je meni to moj oĉa *perpravil 74 pošlem:* jest pošlem k vom *prophete* no zastopne eĉ азъ съѣѣ къ вамъ *пророкы и прѣмъдры 60 рече:* kar on vom *рече,* tu sturite eĉe ante *глаголетъ вамъ, сътворите hren.* kar on vam *poreче,* tu sturite *petr.* kaj vam *gode рече,* čĭnete *b.* kakvoto vi *каже,* storĕte *s.* štogod vam *рече* učinite 7 *spotakneš:* de se ke ob kak kamen ne *spotakneš* да не *когда прѣтъкнени о камень hren.* de se kĕj na en kamen ne *vdariš petr.* da ne *vraziš kūzm.* da ne *vdariš b.* da ne by da *прѣрънешъ о камькъ 15 sturi:* kakor si *veroval,* taku se tebi *sturi* *ѣкоже вѣрова бѣди тебѣ ὡς ἐλάττωσας γενήθῃω σοι* sicut credidisti fiat tibi *hren.* kakōr si *veroval,* taku se tebi *izgodi 8 zapustim:* spet *zapustim* ta svet *hren.* *zupet* *zapustim 25* *vzamemo:* mi *konec* *vzamemo* *ны погынемъ hren.* *my* *poginnemo 9 itd.*

b) Naš prelagatelj zлага često futurum i tam, kder bi rabil pravilneje *praes.-futurum,* o čem se vsakdor lahko uveri, ki primerja sledeče vzglede našega pisatelja z dotičnimi vzgledi inih pisateljev. — Futurum pa zлага naš pisatelj pravilno z *bodem,* bom in s *part. praet. act.* na *l* dotičnega glagola *nedovršnika:* bode se *perbližovalu* vaše *odrištvu 2,* kateri bode *praed* tabo *perpravilol* tvojo *pot 3* tu bode on *govoril,* to vom bo on *oznanival 24* bode *potrebovol 26* tisti bode *pričol 27* bode *držal 19, 20* katerimu se bo *zuper* *govorilo 6* tana bo *smrti* *dišol 19* bo *govoril 24* bo *učil 24* bo *vočil 28* bo *zašpotovan 14* vi bode *iskali* no *žalovali,* ampak ta svet se bode *veselil 23* vi bote *tudi* *pričali 27* če bote *prosili 25* bode *pumnili 27* oni ga bode *gajžlali 14* vse *tugendte* se bode *tresle* no *spreminale 2* i *nepravilno:* jest bom *poslol* mojga *angolca assem. ostr. zogr.* eĉ азъ *посълаж ангелъ мой matth.* *посылаѣх hren.* jest pošlem mojga *Angela petr.* ovo ja pošiljem *angela* mojega *kūzm.* jas pošlem *angela* mojega *b.* азъ *provaždamъ* *věstitele* moego 3 ob tem času te *žetve* *bodem* *rekel* k tem *žencam* въ *врѣмѣ*

ЖАТВЫ РЕКА ЖАТЦЕМЪ *iqô* dicam *hren.* ob času te žetve hočem jest žen-
com reči *petr.* i vu vreme žetve rečem žnjaaćem *kūzm.* vu vremeni žetve
povem žnjecom *b.* въ врѣме-то на жѣтва-та šte reka на жѣтваритѣ s, reči eu
10 bodem oznanil *ostrom. zogr.* възвѣститъ *assem.* възвѣстѣихъ *kūzm.* bodem
nazviščavao *ārayyēlō* annunciabo 25 boš odvezol, boš zvezol: vse, kar
boš ti zvezol na zembli, more zvezanu biti v nebesih; inu vse, kar boš
odvezol na zembli, ima tudi odvezanu biti v nebesih *stol.* събавени, раз-
дрѣшени *petr.* zavežeš, odvežeš *kūzm.* zvežeš, odvežeš *b.* вържеш, развържеш
s, svežeš, razdriješ 68 bode dal *stsl.* дасть *petr.* daa *kūzm.* dā *b.* dade
s, daće 26 bode se vom dalu дасть еа вамъ *petr.* hoće se vam dati *kūzm.*
da se vam *b.* vi se dade s, daće vam se 26 de bode dopolnenu, kar je
govorjenu *stsl.* да събѣдетъ еа печеною *petr.* da bi se spunilo *kūzm.* da bi
se spunila rêč *b.* da se sbāde s, da se zbude 1 bode se vom odprlu
отвързеть еа вамъ 26 vaša žalest bode v tu vesele prebrnena печаль
ваша въ радость еждеть *petr.* žalost vaša hoće se preobérnuti vu veselje
kūzm. žalost vaša se obrné na radost *b.* скръбъ-та vi šte se proměni na ra-
dostъ s, če se okrenuti 23 ta bode ta svet štrajfol обличить 24 tisti
bode mene častniga sturil, zakaj od tiga mojga bo vzel inu vom
oznanil онъ ма прославить ꙗко отъ моего приметь и възвѣститъ вамъ
kūzm. on bode mene dičo, ar z mojega vzeme i nazvesti vam 24 on bo
izdan прѣдѣхъти 14 bo opomenil въспоманхъти 28 on bo svojim angel-
cam poročil angelomъ своимъ заповѣсть 15 bo poslal посълетъ 28 ne-
besa nu ta zembla bode prešla, pak ta beseda moja ne bo prešla nebo
и землѣ мимоидеть, а словеса моѣ не мимоидхъти *hren.* nebu inu zemla
prejdeo: ampak moje besede ne prejdeo *petr.* préydu, ne préydu *kūzm.*
nebo i zemla prède, reči moje pa nikak ne prède 2 na bo prešla ta raj-
tinga, dokler se bode tu vse zgodilo ne ямать прѣйти родъ съ, дондеже
всѣхъ еждхъти *kūzm.* ne prède ete narod, dokač se vsa eta ne zgodijo 2 bo
nih dosti prišlu мнози прихъти 8 on bo na tretji dan zupet gori vstol
третин днь възкрѣснетъ 14 bo se zgodilo егда еждеть 28 mi bomo k
nemu prišli къ нему идехъ *kūzm. petr.* k nyemi pridemo 28 bodete nešli
оверштете 1, 26 de se vi na bote pohujšali da ne събѣзните еа *kūzm.*
naj se ne spačite 27 bodete prejeli примете 25 kar bo prou, tu bote
vi prijeli еже еждеть правда, възпримете 12 kadar bodejo (drevesa)
ta brst naprej pognali toku bodete vedili, de se bliza to leto егда про-
шнѣхъти еа (dréva) оуже виданте о себѣ вѣсте, ꙗко . . 2 bodo vas od-
vrgli ижденхъти *kūzm.* (z spravišč vas vō) zgonijo 27 per prič jo bodejo
vom pustili аще посълетъ ꙗ *petr.* taki je odpusti *kūzm.* precí je odpusti
b. tutaksi šte gy provodi 1 prvi so minili, de bodo več prejeli прѣви
мыѣхъхъ еа ванте прихати *petr.* štimali su, da hoté več vzeti *kūzm.* ti prvi
štimali so, kâ več vzemejo *b.* mysleha si, če šte zemať poveče 12 bode
se sežgalu jako съжести ѧ *hren.* de se zežge 10 vaša srca se bodo rez-

veselila възрадоуѣтъ ѿ срѣдце ваше *hren*, vaše srce se ima veseliti *b*, šte se възraduva сърдце-to vi 23 bodo spoznali 27 no toisto vom bodo sturili и си творѣтъ вамъ *petr*, budu činili *kūzm*, eta včinijo vam *b*, tova šte vi storeť 27 bodo vidili sinu v oblakah тогда оузырѣтъ сынъ 2 kadar se bude toisto začelu начинюихнѣмъ же сынъ бывати *hren*, kadār se pak le-tū začne goditi *petr*, gda se pak ova počnu činiti *kūzm*, gda se pa začnejo eta činiti *b*, kogato načne da stava tova *s*, kad se počne ovo zbivati 2 poberite droštine, da ne bodo zgoblene да не погыбнѣтъ ничѣтоже *hren*, de konč ne vzameo *petr*, da ne poginu *kūzm*, ká ne prěde *b*, da se ne izgubi ništo *s*, da ništa ne propadne 18 itd. itd.

Nekterekrati je grški ali latinski futur preložen s sedanjikom (*a*) hoteti (*β*) imeti in infinitivom dotičnega glagola. Ali oba načina ne izražata pravega futura; v prvem se iztiče volja, v drugem pa neka dolžnost ali zapoved zraven glavnega pojma. Prvi način je po nemškem: n. pr. hočo dati: tebi hočo te ključe dati od tega nebeskiga kraljevstva dir will ich die schlüssel des himmelreiches geben дамъ тебѣ ключа . . δώσω σοι τὰς κλεῖς . . tibi dabo claves . . *hren* tebi hočem dati ključe . . *petr*, tebe dam klyučē . . *kūzm*, dam tebi ključē *b*, šte ti dam ključeve-tě na carstvo nebesno *s*, daću ti ključeve od . . 68 hočo priti: ako jest tjakaj pujdem inu vom te mestu perpravim, hočo jest zupet priti inu vas h sebi vzeti *n*, ich will wiederumb kommen und nehmen euch zu mir selbst и емте идѣ пакы приидѣ . . и поимѣ вы къ себѣ *kūzm*, pa pridem i vzemem vas k sebi *b*, šte dojdā pakъ i šte vy zemā pri sebe si *s*, ću doći i uzeći vas 66 hočo sturiti: ċe bote vi kaai prosili v moim imeni, to hočo jest sturiti *n*, das wil ich thun wenn ihr mich in meinem namen bittet, to hočo jest sturiti *petr*, kaj gode budete prosili . . ono včinitim *kūzm*, ċi bodete ka prosili . . jaz včinitim *b*, азъ šte go napravja *s*, ja ću učiniti 66 očo sturiti: vse tu, kar bote moiga očeta v moim imeni prosili, to očo jest sturiti erože коинкождо просите въ имя мое, то створѣ *hren*, tu jest hočem sturiti *kūzm* . . to včinitim 66 nočo verjeti: onu je pak, de jest položim moje prste noter v te lukne, no moje roke noter v negovo stran, že nečo verjeti *n*, so wil ichs nicht glauben аште не вложихъ рѣкъ моихъ въ ревра его, не имѣхъ вѣрѣти оу мѣ πιστεύω non credam *hren*, taku jest nečem tiga verovati *petr*, ne budem veruval *kūzm*, ne bom vervalo *b*, ne šte da povêruvamъ *s*, ne ću vjerovati 21 hočem odpreti, hočo reči: jest hočem odpreti moja vusta v priglihah inu hočo reči te skrivne riči *n*, ich wil meinen mund auffthun und wil herfürbringen отворѣхъ въ притѣчахъ оуста моя, отъверыхъ скръывенаѣ ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ σίγμα μου, ἐρεῖξομαι λεγομένα aperiam in parabolis os meum, eructabo abscondita *hren*, hočem odpreti . . hočem izreči *kūzm*, odprem vu prilikaj vūsta moja, vō povem skrita *b*, šte otvorja . . šte izreka skryto-to *s*, otvoriću . . kazaću 11 hočem dati: kar bo prou, tu hočem jest vam

dati *n.* was recht sein wird, das wil ich euch geben *иже вѣдетъ правда дамъ вамъ доѡσω ѱυν̄* hacce dabo vobis *hren.* tu hočem jest vam dati *petr.* kaj bude pravo, dam vam *kūzm.* ka bode pravično, dam vam. *b.* kakvoto e pravedno šte vi damъ 12 vse hočem tebi dati *n.* diss alles wil ich dir geben hacce omnia tibi dabo 15 hoče ostati: kako hoče njegovo kraljevstvu ostati *n.* wie wird dann sein reich bestehen *какo cтанеть цѣсарьствіе ерѡ πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ* quomodo stabit regnum eius *hren.* kaku hoče . . . obstati *petr.* kak bude stalo . . . *kūzm.* kak da bode stalo *b.* kakъ šte ustoi carstvo-to mu *s.* kako će ostati *p.* jakož sie ostoi 17 hočem tebi plačati *n.* wil dir zahlen *въздамъ ти ἀποδώσω σοι* reddam tibi *petr.* platom je tebi *kūzm.* nazaj ti dam *b.* ѿ те ти платѣж 43, 52 očem ga k vom poslati *послѣжъ и къ вамъ πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς* mittam eum ad vos *kūzm.* pošlem ga k vam 24 hočem povrniti: jest hočem zupet se povrniti v mojo hišo *n.* ich wil wiederumb kehren in mein haus *възвращѣхъ сѧ въ домъ мой ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου* revertar in domum meam. *hren.* jest hočem se zupet vārniti v mojo hišo *petr.* idem nazagy *kūzm.* povrnem se vu hižo mojo 17 hočem priti inu njega ozravit *n.* ich wil kommen und ihn gesund machen. азъ приидѣхъ исцѣлѣхъ и *ἐγὼ ἔλθὼν θεραπεύσω αὐτόν* ego veniam et curabo eum *kūzm.* jaz bom šao, i zvrāčim ga 8 hočem sturiti: ta šaffar je djal v sam sebi: kaj hočem jest sturiti *n.* was sol ich thun *что сѣтворѣхъ τί ποιήσω* quid faciam *petr.* kaj imam činiti 39 hočem vreči: na tvojo besedo hočem mrežo von vreči *n.* auff dein wort wil ich das netz ausswerffen *по глаголю же твоему въврѣжемъ (assem. въметем) мрѣжѧ χαλάσω τὸ δίχτυον* laxabo rete *kūzm.* na reč tvojo razprestrem ta vlak 35 hočem vzeti: kako moreš ti h tvoimo bratu reči: derži brat, jest hočem to troho iz tvojga oka vzeti ostavi da izlѣжъ сѧчѣць *ἄφες ἐκβάλω* eliciam *petr.* pusti, da vun zvéržem trohu *kūzm.* naj vō vržem troho 30 hočemo sturiti: aku hočeš, taku hočemo mi tri utte sturiti *амте хомтеми, да сѣтворимъ сѣде три кровѣι ποιήσομεν ὅδε τρεῖς σκηνάς* faciamus hic tria tabernacula *petr.* ako hočeš, načinemo ovde tri šatore *kūzm.* či češ, napravimo eti tri šatore 16 ke očmo kupiti kruha чимъ коупимъ хлѣбѣι *πόθεν ἀγοράσομεν ἄρτους* unde ememus panem *hren.* kěj kupimo kruha *kūzm.* odkud kūpimo krūha *b.* отъ дѣ да купимъ hlěbъ 18.

β) Drugi način z imeti je pa napravljen po nemškem sollen: imaš moliti: stoi pisanu: ti imaš boga tuga gospodi moliti inu njemu samimu služiti *n.* du solt den HErrn deinen Gott anbeten und ihm allein dienen *господю богу своему поклонити сѧ и . . . поедоужити προσκυνήσεις καὶ . . . λατρεύσεις* dominum deum tuum adorabis et illi soli servies *petr.* budeš molil i . . . služil *b.* da se pokloniši, i samo nemu da poslužiš 15 nimaš skušati: ti nimaš gospoda tvojga boga skušati *n.* du solt Gott deinen HErrn nicht versuchen *не искоушити οὐκ ἐκπειράσεις* non tentabis 15

ima priti: v kateri uri ta tat ima priti *придѣти ѣхзѣца* veniret *petr.* hoče priti *kūzm.* v šteroj vōri tat pride *b.* vъ koj časъ šte dojde *kradecъ-тъ* 57 imate poznati: na nih sadu ih imate poznati an ihren frūchten sollet ihr sie erkennen *dalm.* na nyh sadu je imate poznati *jap.* na njih sadji jih bōte spoznali *отъ плодъ ихъ познаете ѿ αὐτῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτοῦς* ex fructibus eorum cognoscetis eos *petr.* hočete poznati *kūzm.* ž njihovega sada je poznate s. poznācete 38 vse doline imajo napolnene biti, inu vse gore no hribi imajo ponižani biti, inu kar je kriviga, tu ima zrovnanu biti, inu kar je gerčastu, tu ima gladik pot biti *всѣка дѣръ исплѣнитъ сѧ, і всѣка гора і хлѣми съмѣритъ сѧ, і бѣдѣтъ стрѣгѣтънаа вѣ праваѣ і остріѣ вѣ пѧти гладѣбы* 5 itd.

Plusquamperfectum.

Plusquamperfectum rabi i obrazuje naš prelagatelj pravilno: kadar so oni bili vse dopernesli po postavi tiga Gospuda *dalm.* kadar so ony bili vse dokonjali *hren.* kadar so oni bili vse dopernesli *petr.* gda bi zvršili bili vsa *kūzm.* kak so skončali vsakovačka 6 kateri pak so bili poslani so bili . . посылани *ѣхзх* qui missi fuerunt *hren.* ti kir so bili poslani *petr.* kii behu poslani 4 kadar je on blizo Jeriha bil prišel, je en slepec . . *hren.* kadār se je on Jeriho pērbližal *petr.* gda bi se približaval k Jeriko vārašu *kūzm.* gda bi se približavao k Jerichi 14 inu kader je bilu vina zmankalu *dalm.* *hren.* inu kadār je bilu vina zmankalu *petr.* gda bi vino bilo zmenykalo *kūzm.* gda bi se zmenkavalo vino 7 itd.

Še nektere slovniške prikazni.

Zamenjava supina z infinitivom.

Ako pomislimo, da je naš prelagatelj Dolenjec, tedaj se pač ne smemo čuditi, da rabi njemu za infinitiv čisto supinum, dasi rabi zvečine infinitiv pravilno (Metelko n. pr. ima v svoji slovnici dosledno za infinitiv supinum, ali bolje povedano: infinitiv je okrnjen i zatore se nam prikaže v obliki supinovi): čakati: se li ti, ker si peršel oli meremo eniga drugiga čakati 3 držati: inui mo je to gvolt dal, to sadbo (sodbo) deržat 80 goniti: no začne von gonit te predajavce no kopce 40 govoriti: kader je bil hudič von šal, je ta mutac začel govorit 17 jokati: videl je to mestu, no se začne jokati čež ne 40 močiti: začne negove noge močiti ž ne solzami 70 nositi: vi zdaj na morete tega nosit 24 obropati: ne pustil be svojo hišo obropat no prekopat 57 odvezati: katerimo jest nejsem vreden to jermene . . odvezat 4 povedati: jest imam tebi nekaj povedat 70 praviti: jest vom imam se dosti pravit 24 reskladati: začel je praviti no reskladat 3 rezveseliti: jest vas hočem rezveselit no potroštat 64 rihtati: vi imate sedeti na stoleh inui rihtat teh dvanajst žlaht z izraela 74 skakati: je

začelu skakat od vesela to ditedce 69 služiti: kateri meni hoče služiti, ta pojdi za manoj 72 ti ništer ne rodiš, de mene moja sestra pusti samo služiti 73 vedeti: kako znamo ta pot vediti 66 videti: kaj ste peršli, de ošte viditi 3 veliko prerokov inu kralov je hotlu viditi, kar vi vidite 43 itd.

Zamenjava infinitiva s supinom.

Dvakrat rabi našemu prelagatelju infinitiv za supinum: ogledovat: jest sim pet parov volev kupel inu jest zdaj grem tjakaj ne ogledati *рѣдѣхъ купельнѣхъ* *petr.* idem nyih kusit *кѹзм.* idem je vardevat 33 (povedati): negove hlapce je von poslol povedati tem povablenim 33 i *dalm.* povédati.

Raba accusativa za genitiv.

Slovenska slovnica zahteva objekt v genitivu pri glagolih v supinu (cf. Mikl. Vergl. gramm. d. slav. spr. IV., 489); proti temu pravilu greši redno naš anonymus i ogromna večina naših pisateljev ter piše: kaj ste prišli gledat m. česa ste prišli gledat *чесо видѣтъ* izidete 3 grem vom te mestu perpravlat *petr.* idem vam mesta pripravlyat 66 prišel je kruh jest *вѣнде бѣтъ хлѣба* *petr.* gda bi išel kruha jest *кѹзм.* gda bi šo jest *кѹха* 47 sel je delovce najemat *изиде найѣтъ дѣлате.тъ* *petr.* zešel je delavcev *наймат* 12.

Slovenska slovnica zahteva dalje v nikavnih stavkih objekt v genitivu. I proti temu pravilu greše često naši pisatelji že od nekaj (cf. Kopitars *kleinere schriften* I., 220); tudi naš prelagatelj piše: on ne pustil be svojo hišo obropat no prekopat ne *даѣтъ би подѣкнати домоу своего* *petr.* ne bi prepustil podkopati hiše svoje 57 vaše vesele ne more nihče od vas vzeti *радости вашего никтоже не възметъ отъ васъ* *petr.* veselja vašega od vas nigdo ne vzeme 23 kateri mene ne lubi, ta na derži moje besede ne *любамъ мене и словесъ моихъ не съблюдаетъ* *petr.* rečih mojih ne obdržava 28 ne užje li ona eno luč ne *въжизаетъ ли свѣтильника* *petr.* ne vužge li sveče *кѹзм.* je-li ne vužge sveče 34 katerimo jest nejsem vreden to jermene odvezat *емоуже азъ иѣмъ достоинъ отрѣшати ремене* *petr.* ja néssem dôstojen razvezati remena 4 te besede, katere jest k vom govorim, te jest ne govorim od sam sebe *petr.* sam od sebe ih ne govorim 66 nisi spoznalu ta čas tvojga obiskana ne *разоумѣ въѣмене посещенью твоемоу* *petr.* nisi poznal vremena pohoda tvojega 40 ovce niso njih štimo spoznale ne *послушамъ ихъ овиѣ* *petr.* nesu ih poslušale ovce 29 itd. — Pravilo, da je v negativnih stavkih objekt staviti v genitiv, poznano je i našemu prelagatelju, ki se tega pravila drži jako često: takove vere nesim nešel 8 jest nemam obeniga hudiča 19 nejsem nekoli eniga moškiga tellesa spoznala 65 ti govoriš . . očitu no na praviš obene praeprosti 25 bruna v tvoim očesi ne počutiš 30 kateri mojo besedo drži, ta na bo te

smrti dišol 19 nihče ni mogel nemu ene besede odgovoriti 48 je vsahnili zato, ker ni jemelu mokroti 13 ne bo moje večerje vkusil 33 nej imel oheetniga gvanta 50 gnilu drivu ne more dobriga sadu pernesti 38 dobru drivu ne more hudiga sadu pernesti 38 vi nemate te prikazni nikomer povedati 16 vi ne veste tega dne 58 oni vina nimajo 7 listi nimajo korena 13 niso poznale neznanih štime 29 niso le-tih reči ništer zastopili 14 zadahnejo, de obeniga fruhta na pernesejo 13 niso nikoger vidili 16 itd. itd.

Stavke začenjati z breznaglasnicami (enklitikami) je zoper duha slovanskih narečij (cf. «Novice» 1858, 19) i vendar so doslej pisali z malimi izjemami tako; ne smemo se zatore čuditi, ako je začenjal i naš anonymus stavke z breznaglasnicami: sem jest en tak dolh čas per vas **только время съ вами емь** *hren.* tulikanj časa sim jest pèr vas *petr.* toliko vreme jesem z vami *kūzm.* teliko vrēmena sem z vami *b.* tolkozi vrēme **съмь съ васъ** *s.* toliko sam vrijeme s vama 66 je bil en bogat mož **чловѣкъ етеръ бѣ богатъ** *petr.* beše neki bogat človek *kūzm.* bio je eden bogat človek *b.* beše někoj si bogatъ čelovekъ *s.* bijase jedan čovjek bogat 39 je bil pak začel lih mreti **бѣ во оумираа** *hren.* zakaj on je uže začėjnal pojemat *petr.* ar beše počel vumirati *kūzm.* ar je že vmirao 51 je imel eden dva dolžnika **два должника бѣшете заимодавцю етерой** *hren.* en žuhnik je imel dva dolžnika *petr.* neki posudnik imel je dva dužnika *kūzm.* dva dužnika je meo niki veritel 70 je pak šel noter v ta tempel **вънрьтъ въ црьковъ** *hren.* inu on je noter šal v tempel *petr.* i vnuter vlezši vu cirkvu *kūzm.* i notri idōči vu cėrkev 40 hoč de gremo no teiste un zberemo? je rekel: nekar онъ же рече ни *hren.* on je rekal *petr.* i rēče: né *kūzm.* on je pa erkaao: nej 10 ta nigdar ni proč peršla od tempelna, je služila bogu s postam **постомъ и молитвами сьужашти днь и нощъ** *petr.* posti te molitvami služeči vu dne i v noči *kūzm.* s postmi i z molitvami služeča noč i dēn 6 kadar je pak Jezus noter šel v capernaum, je k nemu en kapitan stopil **пристѣни къ нему** *petr.* pristupi k nyemu jeden stojunacki kapitan *kūzm.* pristopo je k njemi eden stotnik *b.* pristapi pri nego někoj si stotnikъ *s.* pristupi k njemu kapetan 8 se pak ti već koker naš oča Abraham **еда ты боли еси отъца нашего авраама** *petr.* jeda si ti vekši od otea našega Abrahama *kūzm.* jeli si ti vekši od očē našega *A. b.* ty po golemъ li si oтъ otea ni Avraama *s.* eda li si ti veči od oca . . 19 prosite, se vom bode dalu **просите и дасть са вамъ** *hren.* prosite, taku bote prejeli *petr.* prosite i hoče se vam dati *kūzm.* prosite i da se vam *b.* istēte i šte vi se dade *s.* istite i daće vam se 26 se bodo veliki cajhni zgodili na sonci **вждѣтъ знаменъ бѣ сьлньци** *petr.* budu znamenja na sunce *kūzm.* bodo znamēnja vu sunci *b.* i šte badatъ znamenie **въ слънце-то** *s.* biće znaci u suncu 2 se pergodi, da se h te mizi sede **и вьсѣтъ емоу вьзлежащюу въ домоу** *hren.* inu pėrgudila se je, kadār . . *petr.* i be, gda bi on sedel vu hiše *kūzm.* i zgodilo se je, gda bi . . *b.* i kogato bē sėd-

nalъ na trapeza-ta 82 so oni mene preganali, v glihi vízi bodejo vas tudi preganali ahte mene izgъnаша и васъ ижденхъ *petr.* ako su mene pregányali, i vas budu pregányali *kūzm.* či so mene preganyali i vas bodo preganyali *b.* mene ako izgoniha, i васъ šte izgonetъ s. ako mene izgnaše, i vas će izgnati 78 kader je pak noter šel v en terh, so mu naprej peršli deset gobovcov входаштю емоу въ етерхъ въсь сърѣте и . . *petr.* dojde pred nyega deset . . *kūzm.* gda bi on notri šo vu niko vés, srelo ga je deset . . 44 so pak rekli k nemu: gdu si pak ti pъша же емоу кѣто еси *petr.* rekoše pak nyemu *kūzm.* erčėjo zâto nyemi *b.* i rekoħa mu 4 so šli pak ti služabniki h temu hišnimu gospodaryo пришедъше раи *hren.* natu so hlapci stopili *petr.* pristupivši pak sluge *kūzm.* pristôpivši pak slugi 10 itd. itd. Nasproti pa primeri: je en publič tukaje естъ отрочинтъ съде единъ *petr.* je ovde jeden détec *kūzm.* je eti eden pojbič *b.* ima tuka edno momčence s. ovdje ima jedno momče, koje . . 18. Tukaj stoji je v začetku stavka, ker ima ta je pomen *esuir* est es ist (*n.* es ist ein knab allhie), i je zatore samostojen, ne pa pomožen.

Neobična razvrstitev besed.

V nekojih stavkih razvrščava naš anonymus besede po neobičnem načinu: gdo nam odvali ta velik kamen od tiga groba duri: kdo nam bo odvalil (= odvali) kamen od vrat grobnih (Novi zakon gospoda in zveličarja našega J. K. Na Dunaji 1873.) кѣто отъвалитъ намъ камень отъ дврн гроба *dalm.* gdu nam odvaly ta kamên od dauri tiga groba? *hren.* gdu nam odvaly ta kamên od davri tiga pokopališča *jap.* kdó nam bó ta kamên odvalil od duri tega pokopališča? *petr.* gdo nam hoče odvaliti kamen od vrat groba *kūzm.* što nam odvala kamen od dver groba *b.* koj šte ni otvali kamъkъ-tъ отъ vrata-ta na grobъ-tъ s. ko će nam odvaliti kamen od vrata grobnijeh quis revolvat nobis lapidem ab ostio monumenti *n.* wer wird uns den stein von der thür dess grabes abwältzen 20 de bode dosti sere misli rezodevene oli režalene: da se odkrijejo iz mnogih src misli да отъкрыетъ сѧ отъ много сръдць помышленъ *hren.* de bodo dostih sere misli rezodivene *petr.* da se odkriju iz vnoгих serdec mišlenja *kūzm.* da se vō vjavijo vnoгі src premislâvanja ut revelentur ex multis cordibus cogitationes *b.* za da se odkryjâtъ pomyslenie-ta na mnogo sŕdca s. da se odkriju misli mnogijeh sŕca *n.* auff dass die gedancken auss vielen hertzen offenbar werden 6 koko ti pak vidiš eno troho v tvoјga brata očesi: kaj pa vidiš troho, ki je v očesi brata tvojega что же видиши сѧчьць, и же естъ въ очесе бѧтра твоего *petr.* kaj glediš pak na truhu v oke brata tvojega *kūzm.* ka pa gledaš troho vu ôki brata tvojega quid autem vides festucam in oculo fratris tui *n.* was siehest du aber einen splitter in deines bruders auge 30 strebi to troho s tvoјga brata očesa *n.* alsdann besihe, dass du den splitter auss deines bruders

auge ziehest 30 itd. — I adjektiv simonov petrov (to reče k nemu eden nigov joger, Andreas ta brat simonov Petrov) je tukaj napačen; glasiti bi se moralo: Andrej brat Simona Petra. Tako se glasi v stsl. андреа братъ симона петра v *b.* Andrej bratъ-тъ na Simona Petra v *s.* Andrija brat Simona Petra i ravno tako ima *jap.* Andrej Simona Petra brat *petr.* Andreas brat Simuna Petra *kūzm.* pa: András brat Simon Petra *dalm.* i *hren.* pa imata ravno tako krivo kakor *stapl.* Andreas, Simonou Pretrou brat. 18.

Zamenjava glagolov dovršnikov i nedovršnikov.

Včasih rabi anoymus glagole dovršnike za nedovršnike: odpustiti: gdu je le ta, kateri tudi te grehe odpusti кѣто съ естъ, ꙗко и грѣхы отъпоустаетъ *hren.* gdu je le-ta, kir tudi gréhe odpušča *petr.* gdo je ov, ki i grehe odpušča *kūzm.* što je te, ki i gréhe odpuščava *b.* koj e tojzi kojto i gréhove proštava *s.* što i grijehe oprasta 70 pošlem: jest pošlem k vom profete no zastopne no vočenike tiga pisma *hren.* jest k vam pošilam preroke *petr.* ja pošilyem k vam proroke *kūzm.* jaz pošilam k vam proroke *b.* azъ provaždamъ do vasъ prorocy 60 zgodili: se bodo zgodili veliki cajhni na sonci и вѣдѣтъ знаменіѣ въ сѣльницѣ *dalm.* cajhni se bodo godili na sonci *hren.* se bodo čudesa godila na sonci *petr.* budu znamenja na sunce *kūzm.* bodo znamenya vu sunci *b.* i šte badatъ znamenіѣ въ слѣнце-to 2 vzamemo: pomagaj nam, mi konec vzamemo съпаси ны, погнѣваемъ *petr.* oslobodi nas, pogibamo *kūzm.* zdrži nas, pogibamo *b.* spasi ny, pogynuvamy 9 itd.* — Na drugi strani pa najdes glagole nedovršnike mesto dovršnikov: greš: jest nejssem vrejen, de ti greš pod mojo streho ꙗкъмъ достоинъ да . . вѣнуденъ *petr.* nesem dostojen, da vlezesh pod krov moj *kūzm.* nej sam vreden, ka bi pod mojo streho šao *b.* da vlézešъ podъ стрѣха-та *s.* da pod krov moj ubeš *nsł.* nisem vreden, da vnides pod streho mojo 8 narejal: nebesku kralevstvu je glih enimu kralu, kateri je svoimo sinovi oheet narejol иже сътвори вѣракъ *petr.* ki je včinił svadbu sinu svojemu *kūzm.* ki je napravo gostlivanje sini svojemi *b.* napravi svadbu na syna si *s.* koji načini svadbu *dalm.* i *hren.* pa imata kakor *stapl.* kateri je svojmu sinuvi ženitovajne naréjal 50 rekal: kar je pak uže poznu bilu, je gospud tiga vinograda rekal k svojmu šafarjo: pokličі te delovce *petr.* réče gospon vinograda *kūzm.* veli gospod ti gorіe *s.* reče gospodar od vinograda 12 v unim istim času je Jezus k judom rekal: moje mesu je ena

* Iskušal: en vočenik te postave ga je iskušol no je djал законъникъ етеръ приде къ искусоу искушана и *dalm.* izkušaval *petr.* opita nyega jeden doctor vučen vu pravdi skušavajuči nyega *kūzm.* i eden ž njih pravdenik opita skušavajuči 48 mreti: je bil pak začel ravno mreti ꙗкъ бо оумираѣ *dalm.* zakaj on je uže dušu puščal *hren.* on je uže začéjnal pojémat *petr.* beše počel vumirati *kūzm.* ar je že vmirao *s.* bijaše na smrti 51. Komu sta glagola iskušati i mreti nedovršnika, za listega ne veljata navedena vzgleda.

prava jejd peče *petr.* reče J. lyuctvu židovskomu *kūzm.* erče 32 on je pak rekal k nemu: koku stoi v postavi pisanu onъ же peče къ немой *petr.* on pak reče nyemu *kūzm.* on pa erče nyemi *b.* toj mu reče *s.* on mu reče 43 itd. itd.

Nemčizni.

Že zgoraj smo omenili, da bi jedva verjeli, da je naš anonymus prelagal iz latinščine, ne pa iz nemščine, ko bi nam ne zatrjeval tega sam izrecno, toliko nemčiznij nahajamo pri njem. On nemčuje *a)* v rekih i skladnji i *b)* v besedah.

a) Kaj je to za eniga *n.* was ist diss für einer ποταμός *istiv ořivog* qualis est hic кѣто съ естъ 9 kakova inui kaj je to za ena žena *n.* wer und was für ein weib diese ist 70 bode dopernesenu, kar je h tebi govorenju od tiga gospodi *n.* was zu dir vom HErrn ist geredt worden *ѣко* еждетъ съвршеніе дароданіемъ еѣ отъ ронода kar je govoril tebi gospod 69 kateri bo za tega vegsiga oli vihsiga deržan *n.* wer unter ihnen für den grössesten gehalten wurde *которы мнѣти ти са ихъ быти* боли 74 mreža bode notre v to morje veržena *n.* das netz wird ins meer geworfen: mrežo so vrgli v morje 76 ti krali teh hajdov gospodujejo čez ne *n.* die könige der Heyden herrschen über sie *оуцѣмѣти имѣ:* gospodujo ž njimi (cf. Letop. Mat. Slov. 1868, pag. 68) 74 začne jokati čez ne *n.* weinete über sie *плака са о немъ petr.* splaka se nad nyim *kūzm.* jokao je nad nyim *b.* plaka za nego *s.* zaplaka za njim 40 kateri ni z mano, ta je čez me m. mene *n.* wider mich *за' ѣпоѣ* contra, adversum me на ма естъ *dalm.* zupâr mene *hren.* zupâr mene *petr.* suproti mene *kūzm.* proti meni *b.* protivъ mene 17 on se okoli oberne h te ženi *n.* er wandte sich zu dem weib *ограиѣ са къ женѣ petr.* obernuvši se k ženi *kūzm.* obrne se k toj ženi 70 pustil je videti svojo moč *n.* er liess seine macht sehen *ѣви славиѣ своиѣ petr.* pokaza diku svoju 7 pustil je teiste naprej nesti *n.* und befahl sie fürzulegen peče *прѣдѣложите и ты petr.* te je zapoveda pred nye postaviti *kūzm.* velo je ta dati i one 37 oni v te skušnave doli padejo *n.* in der zeit der anfechtung fallen sie ab *въ врѣмѣ напастѣ оцѣхнахти petr.* vu vrēmene skušavanja odstupyávaju *kūzm.* vu vrēmeni skūšávanya odstôpijo *b.* vo vrēmē na napastъ otstapvamъ *s.* otpadnu 13 de en vlak storite *n.* dass ihr einen zug thut *въметѣте мрѣжа ваша въ ловитѣѣ petr.* prestrete mreže vaše na lov *kūzm.* pūstite vlake vaše na lovenyē 35 slišiti: dajte cesarju kar cesarjo šliši, no Bogu, kar Bogu šliši *n.* gebet dem käyser was dess käysers ist u. Gott wass Gottes ist *въздадите оубо кесаріева кесаріеви, а божиѣа бороу hren.* dajte cesarju, kar je cesarjeviga: inu Bogú, kar je Božjiga *petr.* dayte kaa su Cesarova, Casaru; i kaa su Božja, Bogu *kūzm.* dajte zato, stera so Casarova, Casari, i stera so Boža, Bôgi *b.* otdavajte Kesarevy-tě Kesarju, a Božii-tě Bogu 53 dal mo je to gvolt to sadbo deržat *n.* hat ihm

macht gegeben, das gericht zu halten *сѣды творити petr.* oblast mu je dal súditi *kūzm.* dāo nyemi je oblást i sodbo činiti *b.* vlasti mu e dal, da pravi i sad, 80 zastopiti: to pergliho je Jezus on k njm govoril, onj pakhe te niso zastopili *n.* aber sie verstunden nicht, was er zu ihnen redet *они же не разоумѣша petr.* oni ne razmeše *kūzm.* oni so pa nej spoznali *b.* ne razuměha 29 merkajte no me zastopite 60 zastopen, a o: pet je bilu zastopnih no modrih *нѣтъ же еѣ отъ ннхъ мѣдрѣ n.* weise *kūzm.* pet ji je bilo čedni 58 te modre ali zastopne *мѣдрѣна φρόνους* prudentes *b.* razumny 58 pošlem k vom profete no zastopne *сѣлхъ еѣ вамъ* proroky i прѣмѣдрѣ *kūzm.* jaz pošlam k vam proroke i mōdre 60 ti si takošno pred temi zastopnimi no modrimi skrel 64 on je taku zastopnu bilsturil *ѣко мѣдрѣ твори φρόνους* prudenter *petr kūzm.* spametno 39 stoji pisano *n.* es stehet geschrieben *писано естъ γέγραπτα* scriptum est *petr.* napisano je *kūzm. b. s.* pisano je 15 quater 40, 43 v svet iti: šli so farizei tjakaj inu so šli v svet, kako bi . . consilium inierunt *συμβούλιον ἐλάβον* съѣтъ сътвориша *petr.* včiniše tolač *kūzm.* tanač so držali *b.* съвѣтувахъ се *s.* načiniše vijeću 53 čez dati: vse reči so meni čez dane od očeta *n.* alle dinge sind mir übergeben von meinem vatter *всѣа мѣнѣ* прѣдана сѣтъ *hren.* vse rečy so meni izročene *petr.* vsa su mene v ruke dana *kūzm.* vsa so meni dana od oče mojega *b.* vsičko-to mi je prēdado 64 čez ostati: napolnijo dvanajst korb s temi kosci . . katere so čez ostali tem, kateri so jejdl *n.* welche übrig geblieben waren *ἃ ἐλείπεσθαι* que superfuerunt *иже избыша petr.* kii behu ostali *kūzm.* ima grd nemčizen: štera so gori ostanola 18 čez prepelati: on je v čoln stopil inu se je sem čez prepelol, inu je . . *n.* und fuhr herüber *διελέσθαι* transfretavit *прѣладе petr.* preyde čez morje *kūzm.* prek se je pelao *b.* premina *s.* prijeh 49 čez tajiti: vse ti, kateri so čez tajili, so tatje 29, kateri se je čez nega vsmilil *n.* der die barmherzigkeit an ihm thäte qui fecit misericordiam in illum сътвори милостыныхъ съ нѣмъ *hren.* kateri je njemu milost sturil *petr.* ki je ž nyim včinił milošću *kūzm.* ki je miloščo ž nyim včino: ki se ga je smilil 43 doli pasti: aku doli padeš 15 v skušnave doli padejo 13 ta hlapec je doli padel inu ga je molil *n.* fiel nieder *нѣтъ оубо рабѣ petr.* poklekši pak sluga *m.* pokleknovsī *s.* pade pred noge 52 teh viših je eden pred Jezusa doli padel 54 doli sesti 18, 70, 79 itd. doli tlačiti vi bi ke . . . to pšenico von zderali oli doli tlačili 10 gori iti: lih ker je sonce gori slu *n.* da die sonne gleich aufgegangen war *всѣнѣвѣннѣо сънѣннѣо petr.* gda bi vre sunce zešlo bilo *b.* kogato izgrēc slunce-to *s.* oko sunčanoga rohaja *sl.* ko je solnce izšlo 20 gori jemati: le-ta grešnike gori jemle *n.* dieser nimmt die sündner an съ грѣшныиы прѣмѣлѣть *petr.* ov grešnike prijemlye *kūzm.* ete grešnike k sebi prijimle *b.* tojzi priima grēsēnecy *s.* ovaj prima grješnike 34 gori odpreti: gospud, odpri nam gori *n.* HErr, thu e uns auff 58 on odpre gori svoje vusta *n.* er thäte seinen mund

auff отъврѣтъ оуета *petr.* otprevši vusta *kūzm.* odpre vūsta svoja *b.* otvori usta-ta 79 gori pogledati: inu je gori pogledol v nebesa *n.* und er sahe hinauff gen himmel и възърѣтъ на небе 42 gori položiti: no so položili nih gvant gori na ti poti *n.* aber gar viel voleks spreiteten ihre kleider auff den weg постылаша ризы свои по пути *hren.* veliku ludy pak je rezgrinalu svoje oblačilu na pot *petr.* vnožinā lyetva prestreše svoje halye po pute *kūzm.* lūdstvo je presteralo gvant svoj na pōt 1 gori rasti: pustite tu vkup gori rasti noter do te želve оставите коуиѣно рasti овое *hren.* pustite obadvuje vkup rasti *petr.* pustite oboje rasti 10 pergudilu se je, de je gori zraslu tu zeliše erda že прозаве тpавa 10 potentega je s tem ternam gori zraslu 13 gori skakati: jelu je gori skakati tu detedee *n.* sprang das kind mit freuden auff ἐξήλθεν exsultavit възигpa ca млaдѣнцѣ 69 gori se zdramiti: kader bodete vidili tu godili, toko se spredramite gori вѣдите *hren.* imate vejđiti *petr.* *kūzm.* znajte 2 gori vstajene ἀνάστασις resurrectio встанѣ 6, 80 gori vstati: mrtvi gori vstajajo 3 on je gori vstol jenu ni tukaje 20 jest na morem gori vstati 26 on je gori vstol inu zapovedal 9 on bo na treiti dan zupet gori vstol 14 vstanite gori ἐγέρθητε surgite встанѣте 16, 43, 46, 49, 54, 55, 58, 69, 82 gori sesti: ta mrtvi je gori sedel *n.* der todte richtet sich auff ἀνέσθισεν ὁ νεκρός resedit и сѣде мрѣтвы 46, gori vzeti: vzamejo gori to besedo 13, 78 de kader vom bo zmanolu, vas gori vzamejo v te večne utle δέξονται recipient примжѣ *petr.* da vas primu *kūzm.* da vas vzamejo 39 ena žena ga je gori vzela v ne hiso *n.* ein weib nahm ihn auf примѣ и *petr.* neka žena prije nyega vu hišu svoju *kūzm.* edna žena ga je priĵela vu hižo svojo 73 kateri enu takošno dejte gori vzame v moym jemeni 77 gori vzdigniti: vzdigne stimo gori *n.* ein weib erhub ihre stimm ἀνάρῳσα φωνή extollens vocem въздвигъши гласъ *petr.* nekotera žena podigši glas *kūzm.* zdignovša nika žena glas svoj 17 kateri so stali od delec, no so šrajali no gori vzignili neh stime 44 keder so oni nih oči gori vzignili *n.* als sie ihre augen auffhuben ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς levantes oculos suos възведъше же очи свои *petr.* podigši oči svoje *kūzm.* prizdignovši oči svoje 16 kadar je pak Jezus svoje oči gori vzignel *n.* da nun Jezus die augen auffhube възведъ же очи *petr.* gda bi oči podignul *kūzm.* prizdignovši oči 18 vzigni gori tvojo postilo *n.* nimm dein bette tolle lectum възми одръ твой *petr.* *kūzm.* vzemi postelyu tvoju 49 naprej postaviti: nemam nister, de bi jest nemu naprej postavil *n.* ich habe nichts, dass ich ihm fürsetze οὐκ ἔχω ὁ παραθήσω αὐτῷ non habeo quod ponam ante illum не имамъ чѣсо положити прѣдъ нимъ *petr.* nemam šta položiti pred njega *kūzm.* nemam kâ pred nyega dĵati 26, 63 naprej pognati: gledajte na vsa drevesa, kadar bodejo ta berst oli frucht naprej pognali *n.* wann sie jetzt frucht herfür bringen quum producant jam ex se fructum *petr.* gda sada vun pušča *kūzm.* gda že popovĵe spuščavajo 2 naprej pernesti: so prisli inu so svojmo

gospudi naprej pernesli vse, kar se je bilu pergudilu *n.* sie kamen und vermeldeteten ihrem herrn приидѣше съказаша господиноу *petr.* pojdoše te povedaše gosponnu *kūzm.* idoči oznanili so gospōdi svojemi 52 oni pak ne morejo ništer neprej pernesti, de bi se oni mogli izgovoriti neh grehov *n.* nun aber haben sie nichts fürzuwenden, ihre sünde zu entschuldigen нѣтъ же винъ не имѣтъ *πρόφασις οὐκ ἔχουσιν* excusationem non habent *hren.* sedaj pak nemajo ony za čim bi mogli svoj greh izgovoriti *petr.* ali vezda spridčanja nemaju od greha svojega *kūzm.* zdaj pa zagovora nemajo 78 naprej vzeti: kupio to specerijo, no se naprej vzamejo no žalbajo Jezusa *n.* auff dass sie kämen und salbeten Jesum: sklenejo 20 noter v: kadar je pak Jezus noter šel v Capernaum *n.* da er aber zu Capharnaum hinein gangen war въшедъшюу въ капернаоумъ *εἰσελθόντι εἰς Καπερναοῦ* introisset Capharnaum *petr.* gda bi vlezal v Kafarnaum 8 angel Gabriel je bil poslan noter v to mestu 65 pernesli so Jezusa noter v Jeruzalem 63 položim moje perste noter v te lukne 21 položi tvoje roke notri v mojo stran 21 nisi li dobro seme sial noter v to nivo 10 Jezus je noter v ta čoln stopil 9 jest sem persel noter v ta svet 25 svoje perste je položil noter v negova ušesa 42 on gre noter v tega fari-zeerja hišo 70 pšeničnu zernu pade noter v to zemlo 73 no be bil ž nima noter v ta večni ogen veržen 77 voržejo neh mreže noter v to morje 56 jelu je gori skakali tu detedce notre v ne životi 69 Jozias je rodil Jecho-niam notre v te babilonski ječi 75 katera notre v to morje bode veržena 76 moji otročiči so per meni notre v ti kamri *n.* meine kinder sind bey mir in der kammer дѣти моя съ мною на ложи сѣтъ 26 varujte se pred folš preroki *n.* sehet euch für für den falschen propheten вънемѣте отъ лъжнихъ пророкъ *ἀπὸ* a falsis proph. *dalm. hren.* pred *petr.* čuvajte se od kriveh prerokov *kūzm.* varte se od krivi prorokov *b.* pazête se отъ лъзовны-тє прорocy 38 proč: proč iti: persel je ta sovražnik inu je vmes sial vmej to pšenicu ta kokal, no je proč šel *n.* der feind säete unkraut unter den weitzen und gieng hinweg заи *ἀπῆλθεν* et abiit и отиде *petr.* i odide *kūzm.* i odisao je *b.* i si otide *s.* pa otide 10 ta drugi dan je on proč šel inu je . . на оутрѣишѣ *kūzm.* vütro vō idoči 43 proč odstopiti: rekol je k nim: odstopite proč, zakaj ta deklica nej mervta *n.* er sprach: weichet ἀναχωρεῖτε recedite отидѣте *petr.* odstúpete *kūzm.* odstópte *b.* idête si *s.* otstupite 54 proč odvaliti: one so zaugledale, de je ta kamen proč odvalen *n.* wurden gewahr, dass der stein abgewältzet war отъваленъ еѣ камень *hren.* vidile so, de je ta kamèn odvalen bil *petr.* videše odvalyena kamena *kūzm.* vidijo, ka je odvalani bio te kamen 20 proč pelati: prosil je, de bi ga eno majheno od kraja proč pellol *n.* dass ers ein wenig vom land führete *ἀπὸ τῆς γῆς ἔλαττωγειν ὀλίγον* a terra reducirere моли и отъстжннiti *petr.* da bi od zemlyé jednò malò odrinul *kūzm.* . . ka bi od zemlé odpelao edno malo 35 proč priti: ta nigdar ni proč persla *n.* die nimmer auss dem tempel

kam tje ne otyxoxdaame oty ppytyn petr, kotera ne odhagyala od cirkve kŭzm, štera je nej odstópila od cĕrkvi b, koęto ne se otdalečavaše oty hramy-ty s, ne odlazaše od erkve 6 proč pustiti: gospod, nun pustiš ti tvojga hlapea v tem miru proč, kaker si ti djal n, nun lāssest du deinen diener . . . in frieden fahren tŭr ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου . . . ἐν εἰρήῃ nunc dimittis servum tuum . . . in pace nlyntŭ poyetynny pađa tvoego . . . sy myromi hren, sĕdaj uže pustiš tvojga služabnika . . . v myru pojti petr, vezda odpusčas slugu tvojega . . . vu miru kŭzm, zdaj odpŭščavaš slugo tvojega . . . vu mĕri b, nynĕ otpuštaš rabtŭ-ty si . . . sy miromy s, sad odpuštaš s mirom slugu svojega 63 okoli se obrniti: petrus pak se okoli oberne no vidĭ tĭga jogra n, da wandte sich Petrus umb ἐπιστραφείς δέ ὁ Π. conversus Petr, obranytŭ že ea petry hren, Petrus pak se je osĕrl kŭzm, nazaj se pa obrnĕ Peter b, a Petrŭ kato se obrnŭ s, a Petar obazrevši se 61 skozi: govoriti skozi pergliho n, in gleichnussen reden λάλῃν ἐν παραβολαῖς loqui in parabolis глаголати притѣчѣми hren, govoriti prigliho petr, peldu reči kŭzm, gučati vu prilikaj (prilikah) b, govori sy pritĕy s, kazivati u pričama 10, 11, 13, 33 vse bo dopolnenu, kar je pisano skozi preroke n, was durch die propheten geschrieben ist τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν quae scripta sunt per prophetas n'canaa prorokŭ petr, kaa su pisana po prorokeh kŭzm, štera so pisana po prorokŭj 14 de vi skozi to vero ta leben imate n, dass ihr durch den glauben das leben habt πιστεύοντες credentes вѣроуѣхшѣ живота имате petr, da vĕrujuči žitek imate kŭzm, naj vervajoči mate žitek 21 kar je govorjenu skuzi tĭga preroka 1, 11, 55 govoril je skuzi perglihe 11 beseda gre skuzi božja usta nzytŭ oyĕty δὲ στόματος de ore dalm, hren, skuzi usta božja petr, iz vust kŭzm, z vŭst b, iz Božĭitĕ usta 15 vkup: kadar so se vse farizei bili vkup zbrali sybranomŭ že φαρисαῖοι dalm, hren, bili so se vkup zbrali συνγχερόν δὲ τῶν Φ. congregatis petr, skupa spravivši kŭzm, gda bi se pa vkup spravili F. 48 kar je uže veliko folka bilu vkop prišlu n, als viel voleks bey einander kam 13 poberite te kosce ali drofine . . . de na bodo zgoblene. To zbirijo ih vkop, no napolnijo . . . sybrana dalm, hren, oni so pobrali petr, pobraš je kŭzm, vkup so pobrali 18 vun: kateri je u jutru zgugdaj un šel delovce najemat n, der am morgen frühe aussgieng nke izide ὅστις ἐξῆλθεν qui exiit dalm, hren, kateri je vunkaj šal petr, ki je zešel kŭzm, ki je vŭ šŭ: kteri je izšel 12 hoč de gremo no te iste un zberemo хомтеши ли . . . да ислѣвемъ ѧ dalm, hočĕš li de . . . jo izplevemo hren, hočĕš li . . . de jo poberemo petr, hočĕš li . . . da tega vun zberemo kŭzm, češ zĕto, da idŭči ga vŭ splevĕmo 10 ako je jest skozi ta perst ali moč Gospodi boga von gonim n, so ich aber . . . die teuffel austreibe 17 on hudiče von zegajna skuzi beelzebuba n, er treibet die teuffel auss . . . o veľьзѣоуѣ изгонитъ ѣѣси dalm, on hudiče vun izganja hren, on hudiče vun izgajna petr, po beelzebube . . . zganja vrage kŭzm, . . . zmetava vrage 17 deli to ropane von n, theilet den raub auss kŭpnytŭ razdaetŭ dalm, roup vun deli hren,

rup vùn dèly *petr.* pléne nyegovo razdeli *kūzm.* porobe nyegove razdeli 17 oni vas bodo von iz ž nig sinagog oli sul odvergli *n.* sie werden euch auss den Synagogen werfen *отъ сътъмнитъ ижденѣтъ бы hren.* oni vas bodo iz Synagog izvèrgli *kūzm.* s pravišč vas vò zgonijo: izganjali vas bodo iz shajališč 27 zategavolo verujemo, de si ti od Boga von šel *n.* wir glauben, dass du von Gott aussgegangen bist *отъ бора еси ишѣлъ dalm. hren.* vunkaj sàl *kūzm.* verjemo, ka si od Boga zisao 25 jest bodem vom offentlih von oznanil od moiga očeta *n.* ich werde es euch offentlich vom vatter verkündigen *zogr.* *о отци възвѣштѣхъ вамъ assem. . . възвѣштаюхъ . . dalm. hren.* bom vam očitu oznanil od mojga očeta *kūzm.* očivesno vam bodem od oče nazviščavao 25 je imel eden, kateri denarje na buher von posoja, dva dolžnika ausleihen 70 vi bi ke mej tem plevelam oli kokali to pšenico von zderali damit ihr nicht . . auch den weitzen zugleich aussrupffet *въстрѣпнете dalm. hren.* de . . ne izpučete *petr.* da . . ne spučete *kūzm.* naj . . ne strgate vò navküp: da ne bi izrovali ž njim vred pšenice 10 pride hudič inu vzame neh besedo von is nih sere *n.* der teuffel nimmt dass wort von ihrem hertzen *възметъ слово отъ срѣдѣца нхъ dalm. hren.* vzame to besedo is nyh serca *petr.* jemlye reč iz nyihova serdca *kūzm.* vzame rêč od srca nyihovoga 13 on svoje lastne ovčice po imeni kliče inu jeh vnkaj ispele *n.* führet sie auss *извѣститъ ѣхъ dalm. hren.* inu je vunkaj vodi *petr.* vun je vodi *kūzm.* vò je pela *b.* i gy izvožda: in je izganja 29 kadar jeh bo on vonkaj izignal *n.* wenn er aussgelassen hat *егда ижденетъ dalm.* kadar . . vun izpusty *hren.* kadar je . . vùn ispustil *petr.* i gda . . vun pusti *kūzm.* gda vò žene: ko izžene 29 potem vzame Jezus te hruhe no ga ti je zahvalil no je dalil vnkaje tem, kateri so se doli sedli . . *n.* theilet er . . auss *подастъ hren.* . . je nje rezdèlil tem, . . *petr.* podeli je sedečim *kūzm.* dao je je *b.* razdade gy *διέδωκεν* distribuit: razdeli 18 zuper: postavljen je . . k enimu znamenju, katerimu se bo zuper govorilo *n.* dem man widersprechen wird *въ знаменѣ прѣрочно εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον* in signum, cui contradicetur *dalm. hren.* katerimu se bo zupèr govorilo *petr.* komu se suproti govorilo bude *kūzm.* komi bodo proti gučali *b.* bēlēgъ za protivorečie *s.* bude znak protiv koga će se govoriti: kteremu bodo nasprotovali 6. —

Hiša moja je hiša *h* te molitve *οἶκος προσευχῆς* domus orationis *храмъ молитвъ dalm. hren.* moja hiša je ena hiša te molitve *petr.* hiša moja je hiša molitve *kūzm.* hiža moja je hiža molitvi *b.* domъ za molitvā *s.* dom moj dom je molitve *sl.* dom moj je dom molitve 40 — one gredo notre v ta grob jenu vidijo eniga mladeniča na pravi roki sedeti *εἶδον νεανίσκον καθήμενον* viderunt juvenem sedentem *видѣша юноша сѣдаща dalm.* inu so vidile eniga mladeniča notri sedečiga *hren.* inu so vidile eniga mladeniča notri sedeočiga *petr.* videše mladenca sedéčjega *kūzm.* vidile so mladenca sedéčjega (Levstik, «Ljublj. Zvon.» I., 572) 20 Jezus je videl eniga človeka na tem

colo sedeti видѣ еѣданта 82. — Poleg navedenih poslednjih dveh po tujem izobraženih stavkov pa pravi lepo slovenski: vidil je druge na tergu stoječe prez della 12 vidil je dva čolna per jezeri stoječa 35. — Lepo reče naš prelagatelj: kateri ima ušesa h poslušanju, ta poslušaj имѣши оуши слышати да слышитъ *dalm. hren.* ušesa h poslušanju *petr. kūzm.* vuha na posluhanje *b.* kojto ima uši da sluša, neka sluša *s.* ko ima uši da čuje neka čuje 13. — Jogri so pak nega vprašali: kaj bi ta pergliha bila *n.* wass diese gleichnuss wäre чѣто естъ притѣча ен *dalm. hren.* imata kakor *stapl. petr.* kakova bi bila ova prilika *kūzm.* kakša je ta prilika 13 primeri nasproti zgoraj: kaj je to za eniga 9 — znati za moči: kako znamo ta pot vedit *n.* wie können wir den weg wissen како пакѣ можемъ вѣдѣти *dalm.* koku moremo my ta pot vejdi *hren.* kaku moremo my pot znati *petr.* kak moremo znati puta *kūzm.* kakda bi mogli pôt znati *b.* како можемъ да знаемъ пакѣ-тѣ 66 on začne govoriti inui zahvali gospodi boga вѣлгословихъ бoga *dalm. hren.* inu je hvalil Boga *petr.* blagosloveči Boga *kūzm.* blagoslávajóci Boga 67 potem vzame Jezus te kruhe no ga ti je zahvalil 18 jest zahvalim tebe (ako nê tebe dat.) Bog хвалѣ тебѣ вѣздахъ *dalm. hren.* jest zahvalim tebe Bug *petr.* hválu ti dajem *kūzm.* hvalo ti dajem *b.* хвалимъ те pravilno: zahvalim te 41.

Poleg domače besede rabila je našemu prelagatelju še tuja ob jednom: čuti no vahtati 57 gvant ali oblačilu 45 jejd ali spiža 32 kraft no moč 65 merkajte no gledajte 77 rajtinga ali rojstvo 2 zahvaliti ali žegnati 67 žegnati ali dobru zdati 69 prositi ali petlati 14 itd.

2. Rabi tuje zvečine nemške besede, kojim bi se bil zvečine lahko izognol. To nas vodi k IV. delu naše razprave.

IV.

Leksikalni del.

Alabaste puhša *n.* alabasterbüchs ἀλάβαστρον alabastrum алабастръ *dalm.* glaž *hren.* alabaster *kūzm.* alabastrom *b.* alavastrъ *s.* sklenica: sklenica 70.

am iti: nemu te ovčice nister am na gredo *n.* gehen ihm nicht an ерѣити мѣлѣи curae esse: ne mara za ovce, ne briga se za ovce 22 kaj tebi to ham gre 61.

antvert *n.* antwort, odgovor 4, 63 — antvert dati отвѣтъ дати odgovoriti 4, 63 antvertovati отвѣштати 2, 18, 19, 21, 44, 58, 65, 67, 68, 70, 71, 73.

arcat arzt врачъ *fris. H. bali dalm.* arcat *hren.* ozdravlenik *b.* lékař *s.* ljekar *petr. kūzm.* vrač: vračnik, zdravnik 82.

aumožna almosen *ἐλεημοσύνη* милостыня miloščina: aumožne prositi ali petlati betheln *просити* (dalm. petlati) *hren.* v Bugaimе prositi *petr. kūzm.* koldovati *b.* prosja milostynja: vbogajme prositi 14.

Buher *n.* wucher: kateri denarje na buher posoja *n.* der sein geld auff wucher thät займодавец *δανειστής* fenerator dalm. buharnik *hren.* žuhnik (Shuhnik) *petr.* posudnik *kūzm.* veritel *b.* lihva, lihvozimateľ *s.* dužnik creditor, debitor: lihva fenus: odrtnik, lihvar fenerator 70.

Cahen zeichen *σηματέρας, ἐντομής* fixura: rana 21 cahen *σηματεῖον* signum *hren.* znamenje, čudo *petr. kūzm.* znamenje, čudo *b.* čudes a *s.* čudo znamenje, čudež 7, 17, 18, 21, 51, 55, 78.

cbibel zweifel: brez vsega cibbla *n.* ohne zweifel *hren.* res *petr.* zaistò: brez dvombe, gotovo 57

cbiling zwillling *δίδυμος* didymus *assem.* близныцъ dalm. *hren.* dvojčič *petr. kūzm.* dvojnik *b.* bliznec *s.* bliznec: dvojček 21.

ciran, a, o *n.* geziert *τεκοσμημένος* ornatus *окрашенъ* dalm. *hren.* vsnažen, a, o *petr.* osnažen, a, o *kūzm.* osnajžen, a, o *b.* ukrasen *s.* okrašen: olepšan, okrašen 17.

col *n.* zoll *τελώνιον* telonium *мздыница* dalm. *hren.* col *petr.* (magy.) vam *kūzm.* mauta *habd.* belost, jambr. malta *b.* mitarnica *s.* carina: mitnica 82.

colnar *n.* zöllner *τελώνις* publicanus *мздоимъцъ* dalm. *hren.* colnar *petr. kūzm.* publikanus *bel.* naplačnik, maltar *jamb.* (očitnik!) občinskih dâc prekupec i pobiravec, haračar *jarn.* mutar *b.* mytar *s.* carinik mytar: mitničar, mitar 82 colner 34, 41.

Činž *n.* zins *τίρος* tributum *киньсѣ* dalm. *činz hren.* dacia *petr. kūzm.* dača *b.* dan *s.* harač: davek 53 činžni denar *n.* zinsmüntz *ρόμισμα τοῦ τίρου* numisma census *образъ киноси* dalm. *činzni denar hren.* dacie denar *petr. kūzm.* dáčni pénez *b.* moneta-ta na dan *s.* novac harački *r.* razdor, spor: davkovski denar 53.

Disputation *lat.* disputatio *ἀντιλογία φιλοειρία* *n.* zaneck *πῆρῆ, πρία* dalm. *ardria hren.* prepirajne *kūzm.* pernya *jamb.* pregovarjanje, carga, prerečenje *b.* prëpir *s.* prepiranje: prepir 74.

dren *n.* bedrangnuss *σπυχή* pressura *тѣра* dalm. *hren.* bridku *petr.* trápjenje *kūzm.* stiskavanje *b.* taga *s.* r. tuga *č.* touha *p.* tega *habd.* tuga: žalost 2.

drengati drängen *ἐπιτεθεῖν* irruere, instare *належаѣ* dalm. *drengati hren.* obsuti *petr.* prilipati *kūzm.* tiskati *guts.* tišati *b.* pritiskam, *s.* naležati *r.* tēsniť, tesniťsja: obsuti 35.

Far *n.* priester *ιερέας* sacerdos *іерѣи* dalm. *hren.* far *petr. kūzm.* *habd.* pop *b.* sveštenik *s.* sveštenik *r.* svjaščenik, *порѣ* *guts.* mešnik, far, duhovnik: duhovnik 43, 60; viši far *ἀρχιερέας* arhierēi *petr.* poglavnik popovski: višji duhovnik 5 first teh farjov *petr.* popovski poglavnik: višji duhovnik 19.

- ferahtati** tako i *dalm. n.* verachten ἐξουθεῖν nihil facere оуничѣжати *hren.* za nič imeti *petr.* za nemar metati *kūzm.* za nikaj meti *b.* uništožavamъ *s.* uništavati *guts.* zaničevati, za nemar držati, zamečevati: zaničevati 41, 77 farrahtati 45, 50.
- feratati** *n.* verrathen παραδιδόναι tradere прѣдати *trub.* math. 26 fratati; na Gorenjskem: fratalo me je *n.* es ist mir misslungen *hren.* izročiti *kūzm.* odati *b.* prědavamъ *s.* izdati *r.* predati kogo: izdati 61.
- ferdamati** *n.* verdammen καταδικάζειν condemnare осжидити *trub.* matt. 12 sum. ferdamnovati *hren.* pogublovati *petr.* *kūzm.* skvarjati *guts.* ob-, per-, zasoditi *b.* osaždamъ *s.* osuživati: obsojati 30.
- feržmagati** *n.* verschmähen στυν. versmāhen (Dō sprach der viderlere, Völker der degen, — «versmāht ez in niht, Hagene. Nibel. pesen 1830, v. 2) styv. far-, firsmāhen für zu gering und unwert halten, verachten ἐβρίζειν досаждити *kūzm.* osmejati *b.* obečesetjamъ *s.* ružiti *r.* preziratiъ *guts.* zavreči, zamečevati, zaničevati, zažmagati: zasramovati 14, 77 feržmagovati 79.
- first** *n.* fürst ἄρχων princeps князь: knez, visji — 19, 24, 28.
- flegar** *n.* landpfleger ἡγεμὼν procurator обладатель *petr.* poglavnik *kūzm.* poglavar *b.* upravitelъ *s.* sudija *r.* načelnikъ oblasti, naměstnikъ: načelnik, poglavar 5.
- flekati** *n.* flicken καταρτίζειν reficere завѣзати *dalm.* flikati *hren.* *kūzm.* popravlati *petr.* kěrpati *guts.* krpati, popravlati, flikati *b.* kърја, zakъrpevamъ *s.* krpiti: krpati 56.
- flis** *n.* fleiss: s flisom: ἐπιμελῶς diligenter прилежно *hren.* skěrbnu *petr.* marlivō *kūzm.* skrbливо *b. r.* priležno *s.* dobro: skrbno 34 poflisati se *n.* sich fleissig bemühen 73.
- folk** *n.* volck γένος, δῆμος, ὄχλος, πλῆθος, ὄρθοτοι genus, populus, turba, homines stsl. *b. s. r.* народъ *dalm.* ludje, folk *hren.* ludy, množica *petr.* narod, lyudi, seregī *kūzm.* luctvo, lūdje: ljudstvo, narod 11, 13, 14, 17, 18, 31 37, 42, 46, 49, 54, 63, 67, 79 folkh 18, 25 volk 2, 8, 11, 13, 14, 18 etc. volkh 1, 7.
- folš** *n.* falsch ψεῦδος falsus лъжливъ *conf. gen. trub.* fals, folš *hren.* nepravi *petr.* *kūzm.* kriv *guts.* kriv, galufisen, galufen *b.* lъžovny *s.* lažnij *r.* ložnyj: lažnjiv, kriv 38, 55.
- fortuna** *ital.* fortuna seesturm tempestas (maritima), motus σεισμὸς *n.* ungestüm wetter трѣсь *trub. dalm. hren.* fortuna *petr.* gibanje *kūzm.* zburkanje *b.* burja *s.* oluja *r.* morskaja burja: burja, vihar 9. — Ta beseda se živi po nekod na Dolenjskem, n. pr. v Rašici.
- fruht** *n.* frucht καρπὸς fructus stsl. *b. r. s.* плодъ *dalm. hren. petr. kūzm.* sad *guts.* sad, plod: sad, plod 10, 13, 14, 72.
- funt** *n.* pfund *dalm.* funt; vsi drugi pisatelji imajo τέλειον талантиъ 52.
- Gajžlati** *n.* geisseln μαστιζειν flagellare тещти, тетти *dalm.* gajžlati *hren.* tepsti *petr.* zbičevati *kūzm.* zbičati *guts.* ježlati, gajžlati *b.* bija *s.* bičiti *r.* biť: bičati 14, 60.

gasa (gafsa) *n.* gasse *πλατεῖα* *etyha* *dalm.* gafsa *hren.* ulica *petr.* vulica *kūzm.* vilica *guts.* vulica, velica, gasa *b. s. r.* ulica (tore v vseh narečjih *sgl.*): ulica 33.

glih *n.* gleich (zvečine pleonazem): jednako, ravno 10—12, 19, 21, 48, 50, 57, 58, 76 *itd.* lih 20, 45, 51, 78 *itd.*

gnada *n.* gnade *χάρις* *gratia* *благодѣтъ* *dalm.* gnada, *hren.* *petr.* milost *kūzm.* milošča *guts.* milost, gnada *b. s.* blagodat, *r.* milost: milost 6, 65, 76.

gratati *n.* gerathen pravo za pravo werden: ta gratati, gerathen, werden se ne prelaga v slovensčini, n. pr. kadar so siti gratati *n.* da sie ersättiget waren *ѣко насытити* *ca* gda so se nasitili 18 kadar je večer gratol *n.* da es nun abend war *quum sero esset* *сѣмъти ноздѣ* (*въ тѣ днь*) gda bi večer bil: ko je bilo pozno 21, 44 51, 60, 76 *itd.*

grunt *n.* grund: bodo te (Jeruzalem) noter v ta grunt poderli *n.* sie werden dich zur erden schleiffen *разбьхтъ та* *dalm.* bodo tebe do tal rezvalili *hren.* bodo tebe do tal razvèrgli *petr.* na zemlyu te povale *kūzm.* z zemlöv te zglihajo: razbijo tebe, razdeno te do tal (do temelja) 40.

gvalt *lat.* vallum: tvoji sovražniki te bodo obdali z veliko *gvaltjo* circumdabunt te inimici tui *vallo n.* deine feinde werden dich mit einem wall umgeben *обложатъ . . острогъ о тебѣ* *dalm.* tebe bodo obšrangali *petr.* hote obstréti tebe . . grabum *kūzm.* okoli tebe vržejo . . špice *b.* šte napravjati okopъ okolo tebe 40. gvolt: imajo to gvolt čez ne *n.* sie haben die gewalt über sie potestatem habent super eos *ἐξουσίαν ὅτις αὐτῶν* *обладахъте ими* *dalm.* oblastnike imaju *hren.* kateri imajo vèrhu ny oblast *kūzm.* ki oblast majo nad nyimi: imajo oblast 74 dal mo je to gvolt to sodbo deržat *область дасть ему* dal mu je oblast 80 z veliko *gvaltjo* 2.

gvant *n.* gewand, kleider *ἱμάτιον* *vestimentum* *пѣза* *hren.* oblačilu *petr.* halya *dalm.* *kūzm.* gvant *b.* dreha *s.* haljina *r.* odežda *guts.* oblačilu, obliek na istočnem Štaj. obleč: oblačilo 1, 3, 16, 20, 38, 45, 50, 54 *gvantati* *ἀμφιτερέειν* *vestire* *одѣти, одѣяти* oblačiti 3, 45.

gvišnu *gewiss* utique *οὐεο* *petr.* zaistò 28.

Harnaš *harnisch.* Te besede nēma ne *n.* ne *gršk.* ne *lat.* ne *stsl. b.* ali *s.* evangelije; niti *dalm.* *hren.* *petr.* *kūzm.* vsi imajo: vzeme mu vse orožje jegovo, kteremu je zaupal 17.

hajd *n.* heide *τὰ ἔθνη* *gentes* *поганинѣ* *dalm.* *hren.* ajd *petr.* *kūzm.* *pogan habd. s. p.* *poganin guts.* nevernik, heid *r.* *poganin:* pogan 63.

Irati *n.* ärgern pravo za pravo irren *σκανδαλίζειν* *scandalizare* *сѣблажнати* *dalm.* *hren.* pohujšati *petr.* spačevati *kūzm.* spakati *b.* soblažnjavati *s.* sablažnjavati: pohujševati 77.

Ja *n.* ja freilich *μερόνῃς* *quinimmo* *οὐεο* *dalm.* ja *hren.* ja *rějs* *petr.* pače *b.* ošte po: pač, resnično 17.

- joger** *n.* jünger μαθητής discipulus оученикъ *dalm. hren.* joger *petr. küzm.* vučenik *guts.* joger, navučeuник, vučiuник *b. s. r.* učenikъ: (učeník) učene c 1—3, 7, 9, 10, 12, 14, 18, 20—28, 30, 31, 33, 36—39, 45, 46, 50, 52, 54, 55, 57, 58, 61, 66, 68, 71, 72, 74, 76—80, 82.
- jubilirati** jubeln: jubilirajte *n.* freuet euch χαίρετε gaudete радуйте ея *dalm.* bodite veseli *petr.* radujte se *kūzm.* radüjte se *b.* raduvajte sja *s.* radujte se: radujte se 79.
- Kamra** *n.* kammer κοιτή cubile ложе *dalm. hren.* kamra *petr. kūzm.* postelya *b.* leglo *s. r. sl.* postelja 26.
- kelih** *n.* kelch ποτήριον stsl. *b. s.* calix чаша *dalm. hren.* kelih *petr. kūzm.* pe-hâr *guts.* pohar, pokal, pahar, *r.* kubokъ, bokalъ, stakanъ: časa 71.
- komrati se** sich kümmern *n.* sich unruhe machen τωβάλλειν turbare мѣлвити *dalm.* mujo imeti *hren.* kassati se *petr.* burkati se *kūzm.* paščiti se (beseda paščiti se živi še po istočnem štaj. v pomenu sich beeilen) *guts.* ogrimati se, pognjievati se, preskrbeti se, sebi perzadijevati *b.* mѣlvim sja *s. sl.* truditi se 73 (op. 7).
- korb** *n.* korb κόφινος cophinus кошъ *dalm.* korb *hren.* jërbes *petr. kūzm.* košar *guts.* spletenica, jerbas, korp, verbes *b.* košъ *s.* kotarica *r.* korzina, korobъ, kuzovъ: koš 18.
- kraft** *n.* krafft δύναμις virtus stsl. *b. s.* сила *dalm. hren.* muč *petr.* jákost *kūzm.* mōč: moč 65.
- krugla** *n.* wasserkrug ὑδρία hydria водопосъ *dalm.* krugla *hren.* vèrè *petr.* vedrica *kūzm.* vedro *b.* kiupъ *s.* sud *r.* kružka: vrè 7.
- kušati** *n.* küssen κατακτεῖν deosculari облобызати *dalm. hren.* kušovati *petr.* kušuvati *kūzm.* kūsūvati *guts.* lubiti, kušovati *b.* celuvamъ *s.* ejelivati *r.* cēlovatъ, lobyzatъ: poljubovati 70 bis.
- Ladati** laden *n.* beruffen καλεῖν vocare възъвати *dalm. hren.* povabiti *petr. kūzm.* zvati *guts.* povabiti, navabiti, notervabiti, navadati *b.* prizovamъ *s.* dozvati *r.* zvati, priglašati: vabiti, povabiti 70.
- lampa** *n.* lampe λαμπάς lampas свѣтильникъ *dalm.* lampa *hren.* lampica *kūzm.* lampas *guts.* svečnica, lampā, lučnica *b.* svētilnica *s.* žiška *r.* lampada: svetilnica 58 ter.
- leben** *n.* seele ψυχή anima stsl. *b. s.* душа *dalm.* leben *hren.* život *petr. kūzm.* duša: duša 22. — leben *n.* ζωή vita животъ, жизнь mon. fris. život v XV. veku (conf. gener.) nahajamo poleg život uže besedo «leben», ktero so pisali *trub.* (v *trub.* najdes matth. 2. c, i 20. c i besedo život) *krelj. dalm.* i še kasnejši pisateljji; *hren.* ima vendar živlejne (117 b, lystuvi 7 b, 15, 25 b, 32, 37), jegovi nasledniki pa spet leben *petr. habd. kūm.* imajo žitek *b. s.* životъ *r.* žiznъ, žitje, životъ i *stapl.* ima poleg «leben» življenje 29 i život 13: življenje 21, 43, 62, 66, 72, 77, 80 itd.
- lon** *n.* lohn μισθός merces мзда *dalm.* lon *hren.* plača *petr. habd. kūzm.* nájem *guts.* plačilu, mezda, poplača, von *b.* zaplata *s.* plata *r.* plata za rabotu,

žalovanje, mzda, nagrada: plaćilo 12, 79. — lonan hlapec *n.* miedling *μισθωτός* mercenarius наёмникъ *dalm.* *hren.* *petr.* *kūzm.* *guts.* nájemnik *b.* naemnikъ *s.* najemnik *r.* naemnikъ, podeniščikъ: najemnik 22.

lušt *n.* wollust: v lustig (tiga života) *ἐν τῷ ἡδονῶν* (τοῦ βίου) a voluptatibus (vitae) сластями (житицкыими) *dalm.* v lustih (tiga života) *hren.* v žéjlah (života) *petr.* pred násladnostmi (žitka) *kūzm.* náslobosti (žitka) *b.* отъ slasti (žitejsky) *s.* od slasti: slast(mi) 13.

Marternik mártýrer *μάρτυς* martyr *stsl.* *b.* мъченикъ *hren.* martěrník *petr.* mučénik *guts.* marterník *s.* mučénik *r.* mučénikъ: mōčénik 60, 72. — marternica мъченица 76.

merdrarski: merdrarska jama *n.* mördergruben *σπήλαιον ληστεῶν* spelunca latronum врьтънъ разбойникомъ *dalm.* *hren.* razbojnska jama *petr.* tolováyska burdelnica *kūzm.* razbojnikov jama *b.* peštera razbojničeska *s.* pečina hajdučka *r.* vertepъ, rajzbojnikovъ: razbojniška jama 40.

merkati: merkaj *n.* sihe *ἰδοὺ* ecce *ce* *dalm.* *hren.* polé *petr.* *kūzm.* ovo *b.* eto *s.* evo: glej 1, 3, 60 bis, 63, 65. — merkati *n.* mereken *γινώσκειν* cognoscere разоумѣти *dalm.* merkati *hren.* *petr.* poznati *kūzm.* spoznati *b.* razuměvamъ *s.* razumjeti *r.* razuměbъ: spoznati 23, 53. — merkati *n.* acht haben *παραιτερεῖν* observare назирати *dalm.* *petr.* mérkati *hren.* paziti (na koga) *kūzm.* kebzüvati *b.* imamъ očitě si *s.* motriti: paziti 47. — merkajte no gledajte *n.* sehet zu *ὁρᾶτε* videte блюďte *ca* *dalm.* *hren.* gledajte *petr.* vigyte *kūzm.* vidite *b.* *s.* gledajte: glejte 77. — merkajte no imejte napumen *n.* gedencet *μνημονεύετε* mementote помѣните *dalm.* *hren.* spumnite *petr.* spoménete se *kūzm.* spómnete se *b.* pomněte *s.* opominjite se: spominjajte se 78.

muja *n.* mühe *κόπος* labor троудъ *dalm.* truden *hren.* muja *kūzm.* trūditi se *guts.* muja, baluvanje, zadievanje *b.* trudimъ sja *s.* umoran *r.* trudъ, staranje: trud 64. — mujati se sich abmühen *n.* sich unruhe machen троудити *ca:* starati se, trūditi se 73.

Nuc *n.* nutz: vom je nuc *n.* es ist euch nutz *συμφέρει ὑμῖν* expedit vobis добрѣсть естъ вамъ *dalm.* *hren.* za vas je dobru *petr.* hasni vam *kūzm.* dobro je vam *guts.* prid, korist, nuc *b.* za vasъ e po dobrě: korist (bolje vam je) 24.

nun *n.* nun *νῦν* nunc нѣнѣ, нѣнѣ *b.* *r.* нынѣ *dalm.* *kūzm.* *guts.* zdaj *hren.* sedaj *petr.* habd. vezda *s.* sad: zdaj 63, 65, 67.

Ofén: ofen grešnik vsi prelagatelji imajo samo: grešnik 82.

offentlih *n.* öffentlich *παράφοις* palam обиноуѣ *ca* (глаголати) *dalm.* *hren.* očitū *petr.* otpertō, očivestō *kūzm.* očivesno *guts.* očitno, bielodanski *b.* javno *s.* upravo *r.* odkryto, javno: odkrito, razločno 25.

offer *n.* opfer *θυσία* sacrificium, hostia жрътва *dalm.* offer *hren.* zákol *petr.* habd. *kūzm.* áldov *guts.* ofer, áldov *b.* žrtva *s.* prilog *r.* žertva, darъ: dar 63, 82. — offrati: žrtvovati 8, 36.

- ohcet** *n.* hochzeit γάμος nuptiae браќъ *dalm.* ohcet *hren.* ženitovanje (ali ohcet) *petr. habd. b. s.* svádba *kūzm.* svadba, gostiuvanye *guts.* ženitva, ženitje, hoset *b. r.* svadba: ženitvanje, pir 7, 50, 57, 58 ohcit 47, 50. Beseda «ohcet» se živi dendenesnji na Kranjskem i ne samo po kmetih nego i po mestih (recimo v Ljubljani) za ženitvanje, pir. — ohcetni, a, o 58.
- oštarija** je *ital.* osteria. Ta beseda se je med Slovenci močno ukoreninila i se živi dendenesnji po vsem slovenskem svetu, rabijo pa jo i *dalm. hren. kūzm. guts.* ima gostarija (od gost) *petr.* ima štala παρδοζειορ stabulum гоетинница *b. s.* gostinnica *s. s.* gostionica (*r.* traktirъ) č. hostinec *p.* gošciniec: gostilnica 43. Kakor oštarija tako je nastalo
- ošter** iz *ital.* oste, ostiere *kūzm.* ima oštarjaš: gostilničar 43.
- Pergliha** *n.* gleichnuss παρὰβολή *dalm. hren.* prigliha *petr.* pelda *kūzm.* prilika *guts.* perpoduba, napoduba, perpodobnost pergliha *b. s.* pritča *s. s.* priča *r.* podobie, sravnenie č. podoba *p.* podobieństwo: prilika, prispodoba 10—13, 18, 29, 30, 33, 39, 41, 47, 50, 52, 55, 58 itd. — perglihan, a, o 52, 76.
- perl** (gen. plur. perelnov) *n.* perlen μαργαρίτης margarita бисеръ *dalm.* perlin *petr.* gyungy *kūzm.* džündž po *magy.* gyöngy *b. r.* biserъ *s. s.* biser *guts.* perla, perl, biser: biser 76.
- petlati** *n.* betteln: prositi, beračiti 39.
- pild** *n.* bild εἰκόνη imajo *stsl. b. r.* о́бразъ *dalm. hren.* podoba *petr.* kip *kūzm.* kēp (*magy.* kép) *guts.* poduba, obraz, obrazek *s. s.* obraz č. *p.* obraz: obraz 53.
- pogerovati** *n.* begehren αἰτεῖν petere *stsl. s. č. dalm. hren. kūzm. habd. petr. guts.* prositi *b. s.* iskamъ *p.* prosić (kogo o co): prositi 67, 71.
- potroštati** *n.* erquicken pravo za pravo trösten, vertrösten ἀναπαύειν reficere покоити *dalm. hren.* k veku pripraviti *petr.* zlehkotiti *guts.* odžaliti, troštati, lažiti, potroštati, potažiti *kūzm.* počinek dati *b. s.* uspojoja *s. s.* odmoriti: tesiti, utešiti 64, 79.
- pridigati** *n.* predigen ζηγίτιν prädicare проповѣдати *dalm.* predigovati *kūzm. guts.* pridigati *petr. habd.* prodekuvati *b. s.* propovēdamъ *s. s.* propovijedati *r.* propovēdatъ, propovēdyvatъ: propovedati 5.
- pridigar** *n.* prediger *stsl. b. s. r. i sl.* propovednik 5.
- pubič** hube *n.* knabe παιδάριος puer отрочинъ *dalm. hren.* hlapčiček *petr.* dētec *kūzm.* pojbič *guts.* fant, hlapčič, pueb *b. s.* momčence *s. s.* momče: deček 18, 63.
- pušlič** *n.* bündlein, büschel: pušlič ali snop δέσμη fasciculus снопъ *dalm. hren.* snopik *petr. habd. kūzm. b. s. r. č. p. sl.* snop 10.
- Rajtinga** (oli rojstvu) *n.* geschlecht γενεά generatio родъ *dalm. hren.* žlahta *hren. rod guts.* rod, spol, zarod *petr. kūzm.* narod *b. s. r. č. p.* rod: rod 2. — rajtinga *n.* rechnung λόγος слово (дати) *dalm. rajtinga hren.* čislu (ali rajtinga) *petr. habd. kūzm. guts.* račun iz *ital.* ragione *b. s.* sčēt *s. s.* račun *r.* sčjotъ: račun 52. Rajtinga je *n.* beseda od reiten, raiten, o kateri pravi Adelung

(Gramm.-kritisches Wörterbuch der Hochdeutschen Mundart. Wien, 1807, III., str. 1072): «reiten, verb. reg. act., welches nur im oberdeutschen üblich ist, wo es für rechnen gebraucht wird. Daher ist daselbst die reite od. reitung die rechnung, die reitkammer die rechnungskammer, der reitbeamte der rechnungsbeamte u. s. f. . . Im oberdeutschen wird es gemeinlich mit dem dieser mundart eigenen doppellaute raiten geschrieben u. gesprochen. Sofern dieses u. die folgenden zeitwörter insgesamt nachahmungen eines u. eben desselben schalles sind, sind sie auch eines ursprunges, ob sie gleich sehr verschiedene dinge bezeichnen. Reiten, rechnen, druckt zunächst den schall des redens, und in eigener bedeutung des zählens aus, u. ist mit rede u. reden ursprünglich ein wort. etc.» — Rajtati: računiti 52. — Ta beseda: rajtinga, rajtati še živi dendenešnji po nekoj med Slovenci.

rihtar *n.* richter *судийа* *b.* *судник* *s.* sudija, *суђ* *r.* sudija, sudija *č.* sudi, soudec *p.* sędzia: sodec, sodnik 17 rihtati soditi 74.

ristan gerüstet *n.* ein gewaffneter *заоружаеиъ* armatus *вооружъ* *dalm.* *hren.* orožnik *petr.* oborožen (junak) *kūzm.* rožnati *b.* oboraženъ: oborožen 17.

romplajne *n.* ungestümigkeit, das rumpeln; vsi ini prelagatelj i imajo za romplanje drug pomen i izraz i sicer: *ἀνάδεια* improbitas *безочыство* *dalm.* nesramožlivost *hren.* nesramnost *petr.* zábava *kūzm.* sramežlivost *b.* bezočlivostъ *s.* bezobrazno iskanje: nesramnost 26.

ropane *n.* raub *τὰ στέλα* spolia *оракъ* *dalm.* roup *hren.* rup *petr.* plen *kūzm.* poroba *guts.* rop, rub, plenj, rezboj, opip *b.* obirъ *r.* grabežъ, dobyča: plen 17.

ror *n.* rohr *záλαμος* arundo *stsl.* *b.* *тръеть* *dalm.* *hren.* tērst *petr.* tērstina *kūzm.* trst *s.* trska *č.* trest' *p.* trezina *r.* trostъ: trst 3.

šac *n.* schatz *θησαυρός* *сѣкровиште* *dalm.* šac *petr.* *kūzm.* (magy.) kinč *guts.* zaklad, kinč, šac *b.* imanije *s.* blago *r.* sokrovišče, kladъ: zaklad 76.

šaffar *n.* haushalter *οἰκονόμος* villicus *приставникъ* *dalm.* šaffar *hren.* hišnik *petr.* špan *kūzm.* šafar *guts.* hišnik, gospodarovane *b.* *r.* domostroitelъ *s.* pristav: pristavnik, pristav 39. — šaffarija *οἰκονομία* *строение дома* *hren.* hišovajne *petr.* španija *kūzm.* šafarstvo *b.* domostroitelstvo *s.* kučiti kuću (kako si kućio kuću): gospodarstvo 39.

šentovati *n.* lästern *βλασφημεῖν* blasphemare *власнивати* *hren.* preklinati *petr.* blazniti *kūzm.* preklinjati *b.* bogohulstvuvamъ *s.* huliti: proklinjati 19. — Šent pomeni okolo Ljntomera, Ormoža, Radgone itd. še dendenešnji *διδόλογος*, odtod šentovati *βλασφημεῖν* od *n.* schänden izgovori: schenten, često i v pomenu schelten; na zapadu pa pomeni šent sanctus: Šent Peter, st. Peter.

špeceria *n.* specerey *ἄρωμα* *ароматъ* *hren.* mazilo *petr.* draga mast *kūzm.* začimba *b.* aromatiъ *s.* miris: dišava 20.

- špendati** *ital.* spendere *n.* darüber ausslegen *προσδανᾶν* insuper impendere
прииждити *hren.* vùn dati *petr. kŭzm. s.* potrošiti *b.* izdivimъ: potrošiti 43
(op. 6).
- špiža** *n.* speise *βρωσις* *cibus* брашно *hren.* jejd *petr. kŭzm.* jéstvina *guts.*
jedba, jed, špenda, jestvina *b.* hrana *s.* jelo *r.* pišća, kormъ, jastva: jed
32, 45.
- šraj** (frei) *n.* geschrey *ῥαυγή* clamor *вѣль* *dalm. hren.* vpyj *petr.* krič
kŭzm. kričanje *guts.* vpitje, vpijenje, krič *b.* vykъ *s.* vika *r.* krikъ, vopъ:
hrup, krik 58. — šrajati *n.* schreien, rufen *ῥᾶναι* clamare *vpiti* 9, 44.
- štala** *n.* schafstall *αἶλη* ovile *дворъ* *dalm. hren.* hlev *petr.* ovča, ovčarnica
kŭzm. ovčarnica *guts.* ovčji hlev, ovčjak, ovčjarise *b.* dvorъ *s.* tor *r.* ovčarna
sl. ovčarna 22 primeri še vuvučje hlev 39.
- štar:** stu štarjev pšenice *ital.* stajo *n.* malter, scheffel *ζόρος* *corus* *коръ* *dalm.*
hren. štar *petr.* kebel (sto keblor) *kŭzm.* koruš *b.* kora *s.* oka: korec (sto
korcev) 39.
- štima** *n.* stimm *φωνή* vox *гласъ* *dalm. štima hren. petr. kŭzm. b. s. r. sl.*
glas 4, 5, 16, 17, 2, 29, 44, 69, 80.
- štrajfati** (strai fol) *n.* straffen *ῥέγγειν* arguere обличити *dalm. hren.* svariti
petr. kŭzm. karati *b.* izobličiti *s.* pokarati: kaznovati, prepričati 24
- Tablica** *n.* schreibtäfflein *πίναξιδιον* tabula *дѣшница* *dalm. hren. kŭzm.*
tablica *petr.* pismena tabla *guts.* pisarska tabla, deska *b.* đesčica *s.* daščica:
deska, deščica 67.
- taužent** *n.* tausend *χίλιοι* mille *тысячѣтъ, тѣма* *dalm. taužent hren. millar*
(gen. millarja) *petr. kŭzm.* jezero *b.* tysjašta *s.* hiljada *r.* tysjača: tisoč 52.
— taužendt 18, 37.
- trošt** *n.* trost *παράκλησις* consolatio *οὔτѣха* *conf. gen. dalm. trošt hren.* pota-
žejne *petr.* veselje *kŭzm.* obeselye *guts.* odžalnost, trošt *b. r.* utěsenie
s. utjeba: tolažba 63. troštar *παρακλητής* tolažitelj 24, 27, 28.
- tugendt** *n.* krafft *δύναμις* virtus *стл. b. s. r. сила* *dalm. hren.* moč *petr.* jākost
kŭzm. zmožnost: sila 2.
- Utta** *n.* hütte *σχιμή* tabernaculum tentorium *кромъ* *petr. kŭzm.* šator *guts.*
koča, huta, hišica *b. r.* salaš, kolyba, štra *s.* sjenica: šator 16, 39.
- Vahta** *n.* wacht *φύλαξις* vigilia стража *dalm. vahta hren. kŭzm. b. s.* straža
petr. skoznuvanje: straža 57. vahtati (no čuti) *n.* wachen *ρηγγοεῖν*
vigilare *бѣдѣти* *petr.* skoznuvati *kŭzm.* verustüvati *b.* budenъ, stojami
s. čuvati *r.* bděti: čuti 57.
- vandrati** *n.* wandeln *περιερχεσθαι* ambulare *прѣходити* *dalm. hren. kŭzm.*
obhoditi *petr.* hoditi po . . *b.* obhoždamъ *s.* iti: hoditi po . . 17.
- viža:** v teisti viži *n.* dessgleichen *ὁμοίως* similiter *такоже* *dalm. raunu taku*
hren. ravnu taku petr. takayše kŭzm. prispodobno b. taka s. tako: ravno
tako 18, 67. v glihi viži 57, 78.

vožanca *ital.* usanza (*vo* za *u*, kakor *vočenik*, *vočiti*) *fr.* usance, usage *n.* gewohnheit consuetudo *stsl. b. s. r. petr.* обычай *dalm. hren.* navada *kūzm.* šega *guts.* navada, šega: običaj, šega 63. — Ta izraz se še rabi po nekod, n. pr. v Velikih Laščah (po ustmenem izveštvju Levstikovem).

Zacerati cf. špendati; pomen je pri obeh besedah jeden in isti 43.

zašafati *n.* schaffen: zašafajte, de se ta volkh doli sede ποιῆν *facere* сътворити *dalm. hren.* sturiti *petr. kūzm.* včiniti *b.* storēte: dajte (posadite) 18.

zašpotovati *n.* verspotten ἐμπαίζειν *illudere* поругати *dalm.* zašpotovati *hren.* zasramovati *petr.* pošpotati *kūzm.* ošpotati *guts.* zasramovati, zašpotovati *b.* porugavamъ *s.* narugati *r. ob-,* porugati: zasmehovati 14, 50.

žalba *n.* salben μίγρον unguentum *mirro dalm. žalba hren.* mazilo *petr.* mast *kūzm.* mazalo *guts.* mazilo, maz, pomaz, žauba *b. s. miro r. maz:* mazilo, mira 70 žauba 70 (ta) žalbani 63 žalbati 20.

žegnati *n.* segnen preisen ἐνλογεῖν *benedicere* благословити *dalm. hren.* hvaliti *petr. kūzm.* blagosloviti *guts.* žegnati, posvetiti, blageruvati, blagerreči *b.* blagoslovimъ *s.* hvaliti *r. blagoslovljati:* zahvaliti 63, 65, 67, 69, 76.

ženofov, a, o *n.* senff- σινάπεως sinapis *gorjunъ dalm. hren. ženfov petr. (magy.)* mustárov *kūzm.* horčičen *guts.* ženf, ženof, mustarda, gorušica, musterd *b. sipanovъ s. gorušičan r. gorčičnyj:* gorušičen 13.

žlahta *n.* geschlecht γένος, γενεά generatio, gens *podъ dalm. žlahta kūzm.* národ: rod 55 bis, 60, 62, 74 γένος genus: vse žlaht ribe *n.* allerhand gattung der fische 76 συγγενεία cognatio: obeden v tvoj žlahti *n.* in deiner verwandtschaftt *рождѣн:* rodbina, sorodniki 67.

žlak: od božyga žlaka vdaryen vom schlage gerürt *n.* ima gichtbrüchtig παραλυσός *ослабленъ dalm. hren. žlak, kajkavci:* guta (lat.), kaplja *b. razslablennъ s. uzel:* božjasten; za Schlag ima *slov. kaplja* 8, 49.

žleht: žlehtniši vino *n.* schlecht, gering ταραχὴ *vino τὸν ἑλάσσει petr. gorše kūzm.* lagojše za lagodnejše (poleg: lagoše) *od:* lagoden (*n. pr.* lagoden človek ein schlechter mensch, lagodna letina missjahr; ta beseda še živi po iztočnem Štajarskem) 7.

žolner (tako i *dalm. & hren.*) je *n.* söldner, kriegsknecht σιγαυώτης miles *воинъ petr. junak kūzm. vitez b. voinъ s. vojniki r. ratniki p. zołnierz:* vojak 8. — Beseda žoud (sold) še živi v Slov. Goricah i pomeni vojsko: v žoud iti *n.* in den krieg ziehen.

Naveli smo nekoliko tujih, zvečine nemških besed, koje je rabil naš anonymus i ki več ali menj še žive dendenešnji med prostim narodom, zanesene med njega po duhovnikih, činovnikih i dosluženih vojakihi (gl. Jos. Apih, Slovenci in 1848. leto, pag. 5 i sl.). Tujim izrazom smo pridejali domače kakor je pisemo dendenešnji i kako so je pisali naši predniki, osobito kajkavci, ki nas vežo z južnimi brati.

Konečno naj še sledi malo izrazov menj navadnih v tej obliki, v kateri nam je je podal naš prelagatelj:

Častnega storiti: tisti bode mene častniga sturil *clarificare* прославити *kūzm.* dičiti: oslaviti 24.

dečelstvo *stsl. r.* дѣлство *paqðevia* virginitas *dalm. hren.* dečelstvo *petr.* devičtvo *kūzm.* devojstvo *guts.* divištvo: devišstvo 6 — dečla *дѣла, дѣвица* *paqðevog* *dalm.* dečla *hren.* divica *petr. kūzm. b.* devica *s.* djevojka: devica 65. Na Gorenjskem še živi beseda: dečva; beseda dekla pa po vsem Slovenskem.

dolžan: ta je peklenskiga ognja dolžan *n.* schuldig *žrožog* reus *повинный* *dalm.* dolžan *petr. kūzm.* vreden *b.* povinen *s.* kriv *r.* vinnyj, vinonvyj, vinovatyj *p.* winien: kriv 36.

Krstnik *dalm. hren.* kårstnik; druga slovanska narečja imajo крѣтителъ, tako i *sl.* pisatelji: *bel. habd. jambr. petr. kūzm. stulli.* zatore i dendenešnji pravilno: krstitelj, a ne krstnik, kakor se pišo: *guts. jarn. i ini.* Suff.-ik ima pasivni pomen, tedaj krstnik *n.* derjenige, der getauft wird, krstitelj *n.* derjenige, der tauft, der täufer.

Lesem: povi (povej) le sem *n.* sage her *рыцн* povej 70.

Maloverni: o vi maloverni, pričakovali bi dodatek: možje, ljudje *δλυσπίστοι* modice fidei *n.* o ihr kleinglaubigen *stsl. b.* маловѣрни *dalm. hren.* = *stapl., petr.* male vere lyudi *kūzm.* maloverci *s.* malovjerni: maloverniki 45.

mladica: kadar negova (figoviga drevesa) mladica frišna postane *ὁ ὑλάδος* (*γέρνται ὑλάος*) ramus (tener fuerit) *вѣѣ* (бждеть млада), *лѣторасль* *dalm.* kadar njegova mladica uže mužena postane *kūzm.* gda je veka negova mehka i listje spuščava *b.* kogato . . . vėjky omeknat *s.* i razvivat *s.* listove-tě *s.* kad se njezine grane pomlade *n.* zweig *guts.* klica, kliša, brst, mladica *č.* letorosl, letorost *p.* latorošl *stsl.* sumariota dendenešnji obično: mladika 55.

munu: zakaj munu koker blisk gre *ἀστραπή* fulgur *мѣни* *dalm. hren. kūzm.* blisk *petr.* oblesk *b.* młnija *s.* munja *r.* molnija: blisk 55.

Neporoden: kateri se neporoden bo imenovol *στειγος* sterilis *неплоды* *n.* unfruchtbar *dalm.* neporoden *hren.* nerodovit *petr. b.* neploden *kūzm.* neroden *s.* nerodkinja *r.* bezplodnyj, neplodovityj *guts.* nerodoviten, nesadoviten: nerodoviten 65.

norčast: pet je bilo mej nimi norčastih *μωρός* amens *бoуи* *dalm. hren.* norr *petr.* nespameten *kūzm.* nor *b.* glupav *s.* tup, glup *r.* glupyj *č.* hloupy *p.* głupi: trapast, bedast 58.

Opušajne: kadar bodele vidili gnusobo tiga opušaina *ἐρημωσις* desolatio *запоустѣние* *n.* verwüstung *dalm.* opušenje *hren.* opuščejne *petr.* pustoš *kūzm.* opūščenje *b.* zapustěnie *s.* opuščenje *guts.* popušavanje, poginobitje *r.* opustošenje: opustošenje, razdevanje 55.

Pišec: videl je pišee inu šum teh ludy αἰλητής tibicen сопиць *n.* schalmayer *trub.* pišćec *dalm.* hren. pišec *petr.* pišćalec *kūzm.* žveglar *b. s.* svirač. *r.* svirelnik : piskač, svirač 54. — Beseda pišćec, pišec ne živi več med narodom.

polovnik: ena žena je vzela kvas inu ga je omesila mej tri polovnike moke *n.* sester αἶστος *cata dalm.* polovnik *petr.* drevenka *kūzm.* merica *b.* mēra *s.* kopanja: merica 11. — Na Malem Štjaru je polovnik, polovnják, mera obično za tekočine, *n. pr.* vino; polovnjak ein halben, ein halber startin.

posesti: taisti bo ta večni leben posedel *n.* der wird das ewige leben besitzen vitam aeternam possidebit ζωὴν αἰώνιον ζήσονται *животъ вѣчный наследитъ dalm.* bode večni leben erbal *hren.* bode tú večnu živlejne poffedil *petr.* žitkom vekivečnim ladal búde *kūzm.* žitek vekivečni öroküvao bude *b.* životъ, věčenъ šte naslědi *s.* dobiće život vječni: zadobi večno življenje 62.

postavljen: jest vem, kaj hočem sturiti, kader bom uže od šaffarie postavljen, de me v svoje hiše vzamejo: odstavljen 39.

præprost: ti govoriš očitu, no na praviš obene præprosti *n.* sprichwort παρόρση proverbium притѣча *dalm.* hren. pripuvist *petr.* prilika *kūzm.* prilika, prispodoba *b. r.* pritča *s.* priča: prilika 25 perprost: skozi perprosti 25 bis. cf. pergliba.

preraminu: zakaj on (kamen) je bil preč raminu velik *n.* sehr σφόδρα valde зѣло *dalm.* hren. silnu *petr.* kruto *kūzm.* jako *b.* tvrde *s.* vrlo *p.* bardzo: zelo 20. Odkod je ta beseda? kaj je jeni pravi pomen?

Ravenhlapec: nešel je eniga ravenhlapec, ta je bil nemu dolžan stu denarjov στένδορος conservus *n.* mitknecht клеверѣтъ adj. равноробѣтъ *dalm.* hren. ravenhlapec *petr.* službeni tovaruš *kūzm.* z seboj služeči *b.* so-služitelj *s.* drugar *r.* sosluzhnikъ: tovariš, sohlapec 52 quater.

rezvoliti: jest sem vas od tega sveta rezvolil *n.* ich habe euch ausserwehlet ἐγὼ ἐξελεξάμεν ὑμᾶς elegi vos *stsl. b.* избѣрахъ вы *dalm.* hren. izvoliti *petr.* zebrati *kūzm.* odebrati *s.* izbrati *p.* vybrati: odbrati 78.

roditi: gospud, ti nister ne rodiš, de mene moja sestra pusti samo služiti *n.* fragest du nicht darnach, dass . . οὐ μέλει σοι οὐ . . non est tibi curae quod . . не родиши ли тво . . *dalm.* nistër nemaraš, de . . *hren.* ali je tu tebi en nemár, de . . *petr.* ne măriš-li, kay . . *kūzm.* ne máraš, ka . . *b.* ne brěžiš li, če . . *s.* zar ti ne mariš što . . : kaj ti ni mar, da . . : 73. — Prim. *guts.* rodim frage darnach, kehre mich darnach. lex. ne roditi *trub.* za ta evangeli ne rodijo matth. 22 sum. oni za to vero neso rodili 22 a, za nikogar ne rodiš 22 a. *stsl.* ima poleg родити še радити curam gerere.

Smilesnost: ta gospud je veliko smilesnost nad no sturil *n.* barmhertzigkeit ἔλεος misericordia *stsl. b.* милость *dalm.* hren. *s.* milost *petr.* milošća *habd.* milošća, milost *kūzm.* smilenost *r.* miloserdie, sostradanje: milost, usmiljenje 67. i vsmilesnost: usmiljenje 79.

šterna *n.* brunnen *qḡʿaq* puteus *кладъ dalm. hren.* šterna *petr.* zdénča jama *kūzm.* stüdenec *guts.* studenc, zdenc *b.* jama *s.* bunar *r.* kolodez, kolodec, studenec, *p.* studnia: vodnjak, studenec 47.

Zaupan, *a, o:* katera je bila zaupana inu poročena enimu možu *n.* vermählet *μνηστεύειν* desponsare *обручити dalm. hren. kūzm.* zaročen *petr.* zaručen *b.* děvica sgodena za maž, *s.* isprošen *p.* pošlubion: zaročen 65.

zibel: de jest v negovih rokah vidim ta cahen teh ziblov (siblou) ... že nečo verjeti *n.* nagel *ἄλος* clavus *stsl. r.* гвоздь *dalm. hren.* šarnogel (fharnoglou) *hren.* žebel *petr.* čável (cfávlov) *kūzm.* cvek *guts.* žrebel, žebel *b.* gvozd, klince, *s.* klin: žrebel 21.

Vsak čitatelj je pri čitanji evangelij naletel na obilo napak, ki so brez dvojbe pisarske pomote, kojih posebe omenjati i navajati pa se nam nê videlo potrebno, ker je vsakternik lahko sam spozna. — Omeniti hočemo samo dve napaki: v evangeliji 33. je pisano (i po rokopisu i tiskano) Luc. 16, a moralo bi biti Luc. 14., v 74. evang. pa najdeš Joan. 15, a biti mora Luc. 22. V 77. evang. pa nê moči čitati: zhe pakh tuoya roka oli naga (za noga) je — —. Najlože še čitaš: je fhulu, kar pa se mora brščas čitati: te fhali (žali *dalm. hren.* imata: aku tebe ... pohujša). — Tiskarske pomote, osobito v citovanji brojev, na koje nêsmo utegnoli paziti pri popravljanji, pa rači prizanesljivi čitatelj sam popraviti. Tukaj omenimo samo jedno: v 66. evang. je kratica za Philippus krivo tiskana — Philipp na mestu Philipq: — I v *stsl.* je več tiskarskih pomot, kojih pa se nêsmo mogli izogniti, ker nêma tiskarna *stsl.* cirilice.

Schulnachrichten.

Der Lehrkörper.

- 1.) *Dr. Johann Mrhal*, Director, lehrte Mathematik in der VI. Cl.
- 2.) *Emil Ziakowski*, Professor, 8. Rangsch., Mitglied der Prüfungscommission für angehende Locomotivführer und Dampfmaschinenwärter, Erprobungs- und Revisionscommissär für stationäre Dampfkessel, lehrte darstellende Geometrie in der V. und VII., geometrisches Zeichnen in der II. b und III., Freihandzeichnen und Schönschreiben in der I. b Cl.
- 3.) *Franz Kreminger*, Professor, 8. Rangsch., Mitglied und Director-Stellvertreter der Prüfungscommission für Volks- und Bürgerschulen, Custos der Realschulbibliothek, lehrte darstellende Geometrie in der VI., geometrisches Zeichnen in der II. a und IV., Freihandzeichnen und Kalligraphie in der II. b Cl.; Vorstand der II. b Cl.
- 4.) *Franz Globočnik*, Professor, beeideter Kunst- und Sachverständiger für Schriftsachen beim k. k. Landesgerichte, lehrte Freihandzeichnen in der II. a, III.—VII. Cl., Modellieren als Freigegegenstand.
- 5.) *Balthasar Knapitsch*, Professor, beeideter Chemiker beim k. k. Landesgerichte, Custos der chemischen Lehrmittel, lehrte Chemie in der IV.—VI., Arithmetik in der II. a und III. Cl., analyt. Chemie als Freigegegenstand; Vorstand der V. Cl.
- 6.) *Wilhelm Voss*, Professor, Custos der naturhist. Sammlungen, lehrte Naturgeschichte in allen Classen.
- 7.) *Emanuel Ritter von Stauber*, Professor, beeideter Dolmetsch für italienische und französische Sprache beim k. k. Landesgerichte, lehrte franz. Sprache in der III.—VII. Cl.; Vorstand der VI. Cl.
- 8.) *Anton Raič*, Professor, lehrte slovenische Sprache in der IV.—VII., Geographie und Geschichte in der II. a und VI. Cl.
- 9.) *Clemens Proft*, Professor, Custos der physik. Lehrmittel, lehrte Mathematik in der IV., Physik in der III., IV., VI. und VII. Cl.; Vorstand der III. Cl.
- 10.) *Franz Levoc*, Professor, k. k. Bezirksschulinspector, Translator für sloven. Sprache bei der k. k. Landesregierung, lehrte deutsche und sloven. Sprache in der III., Geographie und Geschichte in der III., IV. und VII. Cl., Custos der geogr. und histor. Lehrmittel, Vorstand der III. Cl.
- 11.) *Dr. Josef Julius Binder*, Professor, lehrte deutsche Sprache in der II. a, IV.—VII., Geographie und Geschichte in der V. Cl.; Vorstand der II. a Cl.
- 12.) *Josef Borghi*, wirkl. Lehrer, beeideter Interpret für das Italienische beim k. k. Landesgerichte, lehrte deutsche Sprache in der I. a, italienische Sprache in der V.—VII., sloven. Sprache in der 1. und 3. Abtheilung des Freicurses.
- 13.) *Franz Keller*, wirkl. Lehrer, lehrte Arithmetik in der I. a, II. b und V., Freihandzeichnen und Kalligraphie in der I. a Cl.; Vorstand der I. a Cl.
- 14.) *Johann Gnjezda*, wirkl. Lehrer, geistlicher Rath, lehrte katholische Religion in allen Classen.
- 15.) *Franz Orožen*, suppl. Lehrer, lehrte deutsche und slovenische Sprache in der I. b und II. b, Geographie und Geschichte in der II. b Cl.; Vorstand der I. b Cl.
- 16.) *Karl Pirc*, suppl. Lehrer, lehrte Arithmetik in der I. b und VII., Geographie in der I. a und I. b Cl., slovenische Sprache in der 2. Abtheilung des Freicurses; Vorstand der VII. Cl.
- 17.) *Julius Schmidt*, Turnlehrer an der k. k. Lehrer-Bildungsanstalt, lehrte Turnen in allen Classen.
- 18.) *Josef Vesel*, Probecandidat und Assistent beim Zeichenunterrichte, lehrte im 2. Semester Freihandzeichnen in der IV. Cl.

Dienerschaft.

Johann Skube, Schuldienner und Mundant; *Josef Simončič*, Schuldienner und Laborant;
Anton Bitenz, Hausmeister.

Lehrplan.

Obligate Lehrgegenstände.

I. Classe.

Religion, 2 St. wöch.: Kathol. Religionslehre. Vom Glauben, von den Geboten, Sacramenten; die christliche Gerechtigkeit.

Deutsche Sprache, 4 St. wöch.: Die Wortarten, Flexion des Nomen und Verbum; der nackte Satz, Erweiterung desselben; orthographische Übungen; zahlreiche Lesestücke mit Wort- und Sacherklärungen; Wiedererzählung des Gelesenen; Memorieren und Vortragen erklärter Gedichte und prosaischer Abschnitte. Jeden Monat zwei Hausaufgaben und eine Schularbeit.

Slovenische Sprache, 4 St. wöch.: Lautlehre, Wortarten, Flexion des Nomen und Verbum; der nackte und erweiterte Satz, gezeigt und erklärt an einfachen Beispielen; Lesen und Erklären passender Lesestücke, Wiedererzählen des Gelesenen; orthographische Übungen. Monatlich eine Schularbeit und zwei Hausaufgaben.

Geographie, 3 St. wöch.: Die wichtigsten geographischen Vorbegriffe zum Verständnis der Karte; Vertheilung von Land und Wasser auf der Erdoberfläche; politische Übersicht der Erdtheile; das Wichtigste aus der mathematischen und physikalischen Geographie.

Arithmetik, 3 St. wöch.: Dekadisches Zahlensystem; die vier Grundoperationen mit unbenannten und einfach benannten Zahlen, ohne und mit Decimalien; Erklärung des metrischen Mass- und Gewichtssystems; Grundzüge der Theilbarkeit der Zahlen; grösstes gemeinsames Mass und kleinstes gemeinsames Vielfaches; gemeine Brüche; Verwandlung gemeiner Brüche in Decimalbrüche und umgekehrt; das Rechnen mit mehrfach benannten Zahlen.

Naturgeschichte, 3 St. wöch.: Anschauungsunterricht, im I. Sem. Wirbelthiere, im II. Semester wirbellose Thiere.

Freihandzeichnen, 6 St. wöch.: Zeichnen ebener geometrischer Gebilde aus freier Hand, nach Tafelvorzeichnungen, als: gerade und krumme Linien, Winkel, Dreiecke, Vierecke, Kreise, Ellipsen, Combinationen dieser Figuren; das geometrische Ornament; Elemente des Flachornamentes; Erklärung der Körper und ihrer Netze.

Schönschreiben, 1 St. wöch.: Deutsche Current-, englische Cursivschrift; die Rundschrift.

II. Classe.

Religion, 2 St. wöch.: Cultus der kathol. Kirche, Gebet, Messe, Sacramente, Ceremonien; das kathol. Kirchenjahr.

Deutsche Sprache, 3 St. wöch.: Vervollständigung der Formenlehre, Erweiterung der Lehre vom nackten und bekleideten Satze; die Satzverbindung und Satzordnung in ihren leichteren Arten; Fortsetzung der orthographischen Übungen; alles übrige wie in der I. Classe. Alle 14 Tage eine Hausaufgabe, alle vier Wochen eine Schularbeit.

Slovenische Sprache, 4 St. wöch.: Eingehende Wiederholung des in der I. Classe genommenen Lehrstoffes; Erweiterung der Lehre vom nackten und bekleideten Satze; die Satzverbindungen; Satzordnung. Eine Stunde wöchentlich Übersetzung aus dem Deutschen ins Slovenische, Schriftliche Arbeiten wie in der I. Classe.

Geographie und Geschichte, 4 St. wöch.: a) Geographie, 2 St.: Specielle Geographie Afrikas und Asiens in topographischer und physikalischer Hinsicht, mit Bezugnahme auf Klima und Vegetation, Verkehrsleben und Culturzustände der Völker; Übersicht der Bodengestalt, der Stromgebiete und Länder Europas; specielle Geographie der Länder des westlichen und südlichen Europas. — b) Geschichte, 2 St.: Geschichte des Alterthums, hauptsächlich der Griechen und Römer.

Arithmetik, 3 St. wöch.: Abgekürzte Multiplication und Division; Mass-, Gewichts- und Münzreduction; Schlussrechnung; Verhältnisse und Proportionen mit Anwendungen; Regeldeutri, Kettensatz; Procent-, einfache Zins-, Discont- und Terminrechnung; Theilregel, Durchschnitts- und Allegationsrechnung.

Naturgeschichte, 3 St. wöch.: Im I. Sem. Mineralogie; im II. Sem. Botanik, Beschreibung einiger häufig vorkommender Gewächse und Merkmale der hauptsächlichsten natürlichen Pflanzenfamilien.

Geometrisches Zeichnen, 3 St. wöch.: a) Geometrie, 1 St.: Elemente der Planimetrie, einschliesslich der Flächenberechnung. — b) Geometrisches Zeichnen,

2 St.: Übungen im Gebrauche der Reissinstrumente, Constructionszeichnungen im Anschlusse an den in der Planimetrie abgehandelten Lehrstoff und unter Berücksichtigung der einfachen ornamentalen Formen.

Freihandzeichnen, 4 St. wöch.: Elemente der Perspective an der Hand der dazu erforderlichen Apparate, Draht- und Holzmodelle; Beleuchtungserscheinungen, Selbstschatten, Schlagschatten; Flachornamente und Vorzeichnungen an der Tafel.

Schönschreiben, 1 St. wöch.: Fortsetzung der Übungen in der I. Cl.

III. Classe.

Religion, 2 St. wöch.: Geschichte der Offenbarungen des A. B.

Deutsche Sprache, 4 St. wöch.: Der zusammengezogene und zusammengesetzte Satz; Arten der Nebensätze, Verkürzung derselben; indirecte Rede; die Periode; systematische Belehrung über Orthographie und Zeichensetzung; Lectüre von passenden Lese- stücken; Mittheilung biographischer Notizen über die Verfasser; Memorieren, Vortragen. Haus- und Schularbeiten wie in der II. Cl.

Slovenische Sprache, 2 St. wöch.: Der zusammengezogene und zusammen- gesetzte Satz; Arten der Nebensätze, Verkürzung derselben; die Periode; Interpunction; Über- setzung ins Slovenische. Monatlich eine Haus- und eine Schulaufgabe.

Französische Sprache, 5 St. wöch.: Leselehre; Formenlehre; Substantiv und sein Genre; Adjectiv; regelmässige Conjugation; Construction des einfachen Satzes; münd- liche und schriftliche Übersetzung einfacher Sätze aus dem Französischen und in dasselbe; Aneignung eines entsprechenden Wortvorrathes. Kleine Hausarbeiten nach Erfordernis; alle 14 Tage eine Schularbeit.

Geographie und Geschichte, 4 St. wöch.: a) Geographie, 2 St.: Specielle Geographie des übrigen Europa mit Ausschluss der österr.-ungar. Monarchie. — b) Ge- schichte, 2 St.: Geschichte des Mittelalters bis zum Jahre 1492, unter steter Berück- sichtigung der vaterländischen Momente.

Arithmetik, 3 St. wöch.: Die vier Grundoperationen in allgem. Zahlen; die Qua- drirung und Cubirung ein- und mehrgliedriger algebraischer Ausdrücke sowie dekadischer Zahlen; Ausziehung der zweiten und dritten Wurzel aus dekadischen Zahlen; Wiederholung des Lehrstoffes der früheren Classen; Zinseszinsenrechnung.

Physik, 3 St. wöch.: Allgemeine Eigenschaften der Körper; Wärmelehre; Magne- tismus; Elektricität.

Geometrisches Zeichnen, 3 St. wöch.: a) Geometrie, 2 St.: Flächengleiche Figuren und ihre Verwandlung. — b) Zeichnen, 1 St.: Anwendung der Algebra zur Lösung einfacher Aufgaben der Planimetrie; Theilung und Construction gerader Linien, Dreiecke und Polygone.

Freihandzeichnen, 4 St. wöch.: Flachornamente, von der einfachen Blattform ausgehend bis zur Combination verschiedener Stilarten, nach Vorzeichnungen an der Tafel; Farbenharmonie, Deck- und Lasurfarben; farblose und polychrome Ornamente; perspectivische und Gedächtnis-Zeichnungsübungen.

IV. Classe.

Religion, 2 St. wöch.: Geschichte der Offenbarungen des N. B.; Apostelgeschichte; Kirchengeschichte bis auf Constantin d. Gr.

Deutsche Sprache, 3 St. wöch.: Zusammenfassender Abschluss des gesamten grammatischen Unterrichtes; Zusammenstellung von Wortfamilien mit Rücksicht auf Viel- deutigkeit und Verwandtschaft der Wörter gelegentlich der Lectüre; das Wichtigste aus der Prosodie und Metrik; einiges über die antike und germanische Götter- und Heldensage; die wichtigsten Arten der Geschäftsaufsätze. Haus- und Schularbeiten wie in der II. Cl.

Slovenische Sprache, 2 St. wöch.: Zusammenfassender Abschluss des gesamten grammatischen Unterrichtes; Zusammenstellung von Wortfamilien mit Rücksicht auf Viel- deutigkeit und Verwandtschaft der Wörter gelegentlich der Lectüre; das Wichtigste aus der Prosodie und Metrik. Schriftliche Arbeiten wie in der III. Cl.

Französische Sprache, 4 St. wöch.: Fortsetzung der Formenlehre; die adjectifs numeraux; Comparison; Fürwörter; die drei regelmässigen Conjugationen; article partitif; adverbe; Präpositionen; Syntax des pronom personnel conjoint; Frage- und negative Form; die gebräuchlichsten unregelmässigen Verben mit Ausfall des Stammconsonanten. Mündliche und schriftliche Übersetzungen aus dem Französischen ins Deutsche und um-

gekehrt. Vermehrung des Wortvorrathes; vorbereitete Dictate. Lectüre leichter Erzählungen. Hausarbeiten nach Erfordernis; alle 14 Tage eine Schularbeit.

Geographie und Geschichte, 4 St. wöch.: *a)* Geographie, 2 St.: Specieller Geographie Amerikas, Australiens und der österreichisch-ungarischen Monarchie mit Berücksichtigung der Verfassungsverhältnisse des Kaiserstaates. — *b)* Geschichte, 2 St.: Übersicht der Geschichte der Neuzeit, mit eingehender Behandlung der Geschichte von Österreich.

Arithmetik, 4 St. wöch.: Wissenschaftlich durchgeführte Lehre von den vier ersten Rechnungsoperationen; Theilbarkeit der Zahlen; grösstes gemeinsames Mass, kleinstes gemeinsames Vielfaches; gemeine und Decimalbrüche; Verhältnisse und Proportionen nebst Anwendungen; Gleichungen des ersten Grades mit einer und mit mehreren Unbekannten.

Physik, 3 St. wöch.: Mechanik, Bewegungsarten, Kräftenparallelogramm, Schwerpunkt; einfache Maschinen; Barometer; Luftpumpe; Akustik; Optik.

Chemie, 3 St. wöch.: Die wichtigsten physikalisch-chemischen Erscheinungen und Prozesse; kurze Charakteristik der Elemente und der verschiedenen Arten der aus ihnen entstehenden Verbindungen.

Geometrie und geometrisches Zeichnen, 3 St. wöch.: *a)* Geometrie, 2 St.: Stereometrie. — *b)* Geometrisches Zeichnen, 1 St. wöch.: Erklärung und Darstellung der Kegelschnittlinien, elementare Entwicklung der wichtigsten Eigenschaften dieser Linien und deren Anwendung zu Tangenten-Constructionen; Darstellung geometrischer Körper und einfacher technischer Objecte in horizontaler und verticaler Projection auf Grund der Anschauung.

Freihandzeichnen, 4 St. wöch.: Erklärungen über Stil und Stilarten; Ornamente aus dem griechischen, römischen, romanischen, gothischen und Renaissance-Stil nach Gipsmodellen.

V. Classe.

Religion, 1 St. wöch.: Kirchengeschichte von Constantin dem Grossen bis auf die neueste Zeit.

Deutsche Sprache, 3 St. wöch.: Formen und Arten der epischen und lyrischen Dichtung; Hauptrichtungen der Prosa; Übungen im Vortragen poetischer und prosaischer Schriftstücke; Lesung entsprechender Dichtungen, mit besonderer Rücksicht auf die Antike. In jedem Semester sechs Aufsätze, meist zur häuslichen Bearbeitung.

Slovenische Sprache, 3 St. wöch.: Abschluss und Wiederholung der gesamten Syntax. Lectüre: Pakj, Srbske narodne pesni. In jedem Semester sechs schriftliche, abwechselnd Haus- und Schularbeiten.

Französische Sprache, 3 St. wöch.: Ergänzung der Formenlehre; unregelmässige, defective und unpersönliche Zeitwörter; Conjunction; der zusammengesetzte Satz; Elemente der Wortbildung. Mündliche und schriftliche Übersetzungen aus dem Französischen und in dasselbe; Memorieren kurzer Lesestücke; vorbereitete Dictate. Hausarbeiten wie in der IV. Classe, monatlich eine Schularbeit.

Italienische Sprache, 3 St. wöch.: Lese- und Aussprache-Lehre, Formenlehre des Artikels, Substantivs, Adjectivs, Pronomens, Numerale, der einfachen Zeiten der Verba. Mündliche und schriftliche Übersetzungen aus dem Italienischen und in dasselbe; Aneignung eines entsprechenden Wortvorrathes. Hausaufgaben nach Erfordernis; alle 14 Tage eine Schularbeit.

Geschichte, 3 St. wöch.: Geschichte des Alterthums, besonders der Griechen und Römer, mit Hervorhebung der culturhistorischen Momente; Wiederholung der einschlägigen geographischen Partien.

Mathematik, 5 St. wöch.: *a)* Algebra: Kettenbrüche; unbestimmte Gleichungen des ersten Grades; Potenzen; Wurzelgrössen; Logarithmen; Gleichungen des zweiten Grades mit einer Unbekannten. — *b)* Geometrie: Planimetrie, streng wissenschaftlich behandelt.

Naturgeschichte, 3 St. wöch.: Somatologie; Zoologie, mit genauer Berücksichtigung der wirbellosen Thiere.

Chemie, 3 St. wöch.: Anorganische Chemie.

Darstellende Geometrie, 3 St. wöch.: Durchführung der Elementaraufgaben der darstellenden Geometrie; über orthogonale Projection mit Rücksicht auf die einschlägigen Schattenconstructions.

Freihandzeichnen, 4 St. wöch.: Studien über den Regelkopf in verschiedenen Lagen; Bau des menschlichen Schädels nach Vorzeichnungen an der Tafel; Reliefköpfe nach Gipsmodellen; Übungen im Gedächtniszeichnen.

VI. Classe.

Religion, 1 St. wöch.: Generelle Dogmatik, die besondere Glaubenslehre.

Deutsche Sprache, 3 St. wöch.: Literaturgeschichte des deutschen Mittelalters in Übersichten; der indo-europäische Sprachstamm und seine Abzweigungen; die nationalen Sagenkreise; Lectüre einiger Abschnitte aus dem Nibelungenliede nach dem Grundtexte, unter Hervorhebung der unterscheidenden Merkmale der mittelhochdeutschen und neuhochdeutschen Sprachformen; die Bildung der neuhochdeutschen Schriftsprache und die wichtigsten Erscheinungen der neuhochdeutschen Literatur bis zur Mitte des 18. Jahrhunderts. Gelesen wurde eine Auswahl von Liedern Walthers von der Vogelweide, von Klopstocks Oden, Lessings Miss Sara Sampson und Minna von Barnhelm. Übungen im Vortrage poetischer Schriftstücke. Schriftliche Arbeiten wie in der V. Classe.

Slovenische Sprache, 3 St. wöch.: Stammbildungslehre; Lectüre: Mažuranič 'Smrt Smail age Čengijica'; Übungen im Lesen des Altslovenischen, Literaturgeschichte bis auf Trubar. Schriftliche Arbeiten wie in der V. Classe.

Französische Sprache, 3 St. wöch.: Syntax, insbesondere Rections-, Modus- und Tempuslehre, Adverbialsätze; Interpunctiionslehre. Lesung von Musterstücken aus der Chrestomathie von Bechtel, verbunden mit biographischen Notizen über die betreffenden Autoren. Sprechübungen im Anschlusse an die Lectüre. Alle 14 Tage eine Hausarbeit, alle 4 Wochen eine Schularbeit.

Italianische Sprache, 3 St. wöch.: Fortsetzung der Formenlehre, die Steigerung der Adjectiva, die drei Conjugationen der schwachen Verba; Syntax der Redetheile, des einfachen und des zusammengesetzten Satzes. Mündliche und schriftliche Übersetzung aus dem Italienischen ins Deutsche und umgekehrt. Haus- und Schulaufgaben wie in der V. Classe.

Geschichte, 3 St. wöch.: Geschichte des Mittelalters und der Neuzeit bis zum westphälischen Frieden, mit specieller Rücksicht auf die österreich.-ungarische Monarchie; Wiederholung der einschlägigen Geographie.

Mathematik, 5 St. wöch.: a) Höhere Gleichungen, welche auf quadratische zurückgeführt werden können; quadratische Gleichungen mit zwei oder mehreren Unbekannten; Exponentialgleichungen; unbestimmte Gleichungen des zweiten Grades; arithmetische und geometrische Progression mit Anwendungen; Combinationslehre; binomischer Lehrsatz. — b) Geometrie: Trigonometrie, Stereometrie.

Naturgeschichte, 2 St. wöch.: Botanik; Kryptogamen; anatomisch-morphologische Charakterisierung der einzelnen Gruppen; Morphologie der Phanerogamen; Charakter der wichtigsten Pflanzenfamilien.

Physik, 4 St. wöch.: Mechanik fester und flüssiger Körper; schwingende Bewegung; Akustik.

Chemie, 3 St. wöch.: Organische Chemie.

Darstellende Geometrie, 3 St. wöch.: Orthogonale Projection der Pyramiden und Prismen, ebene Schnitte und Netze dieser Körper; Schattenbestimmungen; das Wichtigste über die Darstellung der krummen Linien; Darstellung der Cylinder-, Kegel- und Rotationsflächen; ebene Schnitte und Berührungsebenen in einem Punkte dieser Flächen; Durchdringung der genannten Figuren.

Freihandzeichnen, 4 St. wöch.: Studien nach antiken und modernen Gipsköpfen; Ornamente nach polychromen Musterblättern; Übungen im Gedächtniszeichnen und in der Perspective.

VII. Classe.

Religion, 1 St. wöch.: Sittenlehre.

Deutsche Sprache, 3 St. wöch.: Wieland, Lessing, Herder, Schiller, Goethe und ihre Zeit; Erklärung der Hauptpunkte der Dramatik. Gelesen wurde Lessings Laokoon, Goethe's Iphigenie auf Tauris, Hermann und Dorothea, Schillers Wallenstein-Trilogie, einzelne Scenen aus Goethe's Faust. Zur häuslichen Bearbeitung gegeben: Clavigo von Goethe. Übungen im freien Vortrage über selbstgewählte Themen. Schriftliche Arbeiten wie in der VI. Classe.

Slovenische Sprache, 3 St. wöch.: Literaturgeschichte bis auf die Gegenwart. Schriftliche Arbeiten wie in der VI. Classe.

Französische Sprache, 3 St. wöch.: Abschluss und Wiederholung der Grammatik, Participialconstructions, ellipt. Sätze; Lectüre ausgewählter Stücke aus der Chrestomathie von Bechtel mit biographischen Notizen über die betreffenden Autoren. Sprechübungen. Schriftliche Arbeiten wie in der VI. Classe.

Geschichte, 3 St. wöch.: Geschichte des 18. und 19. Jahrhunderts mit Hervorhebung der culturhistorischen Momente; Wiederholung der einschlägigen Geographie; Übersicht der Statistik Österreich-Ungarns und der Verfassungsverhältnisse.

Mathematik, 5 St. wöch.: *a)* Algebra: Wahrscheinlichkeits- und Lebensversicherungs-Rechnung; Berechnung des Moduls und Arguments; graphische Darstellung complexer Grössen. — *b)* Geometrie: Analytische Geometrie in der Ebene; sphärische Trigonometrie; Wiederholung des gesamten Lehrstoffes durch Lösung von Übungsaufgaben.

Naturgeschichte, 3 St. wöch.: *a)* Mineralogie: Krystallographie: Mineralphysik und Systematik. — *b)* Geologie: Die einzelnen Glieder des Erdganzen; dynamische Geologie; Petrographie und Formationslehre.

Physik, 4 St. wöch.: Magnetismus; Elektrizität; Optik; Wärmelehre; astronomische Grundbegriffe.

Darstellende Geometrie, 3 St. wöch.: Vervollständigung des in der V. und VI. Classe vorgenommenen Lehr- und Übungsstoffes, betreffend die Berührungsaufgaben und Schattenconstructions; Elemente der Linearperspective und Anwendung derselben zur perspectivischen Darstellung geometrischer Körper und einfacher technischer Objecte.

Freihandzeichnen, 4 St. wöch.: Fortsetzung der Übungen im Zeichnen der Köpfe, Büsten und Ornamente nach schwierigen Gipsmodellen; Übungen in der Perspective nach der Natur und im Gedächtniszeichnen.

Der Unterricht in der slovenischen, französischen und italienischen Sprache wurde nach dem für diese Lehranstalt mit dem hohen Ministerialerlasse vom 3. Mai 1880, Zahl 10754, genehmigten Lehrplane ertheilt. Zusage dieses hohen Erlasses ist das Slovenische für alle Schüler, welche bei ihrem Eintritte in die Lehranstalt von ihren Eltern als Slovenen erklärt werden, in allen Classen obligater Lehrgegenstand. Solche Schüler besuchen in den drei Oberclassen statt des italienischen den slovenischen Unterricht. Das Italienische ist in den Oberclassen für jene Schüler obligat, für welche das Slovenische nicht obligat ist. Das Slovenische als Unterrichtssprache kommt nur bei diesem selbst und bei der Religionslehre in den Parallelcursen der ersten und zweiten Classe, welche von Schülern slovenischer Muttersprache besucht werden, zur Anwendung. Beim Unterrichte in allen übrigen Gegenständen ist der mit dem hohen Ministerial-Erlasse vom 15. April 1879, Zahl 5607, genehmigte Normallehrplan sowohl inbetreff des für die einzelnen Classen vorgezeichneten Lehrzieles, als der angesetzten wöchentlichen Stundenzahl zur vollen Geltung gekommen. Beim Unterrichte in der Geometrie und im geometrischen Zeichnen wurde im Sinne des hohen Ministerial-Erlasses vom 23. April 1880, Z. 6233, vorgegangen.

Der für alle Schüler obligate Turnunterricht wurde in Gemässheit der hohen Ministerialverordnung vom 20. September 1875, Z. 14258, und der mit der hohen Ministerialverordnung vom 15. April 1879, Z. 5607, verlautbarten Instructionen von dem Turnlehrer an der hierortigen k. k. Lehrer-Bildungsanstalt, Herrn Julius Schmidt, ertheilt. Jede der vier Unterclassen hatte zwei, die drei Oberclassen gemeinschaftlich eine Stunde wöchentlich.

welche im Schuljahre 1887/88 beim Unterrichte benützt wurden.

Lehrgegenstand	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.
Religionslehre	Ia. Dr. Fr. Fischer, kath. Religionslehre Ib. A. Lesar, katekizem ali kršanski nauk	Ia. Dr. A. Wappler, Cilius d. kath. Kirche Iib. A. Lesar, liturgika ali sv. obredi	Dr. Fr. Fischer, Gesch. der Offenbarung d. alten Test.	Dr. Fr. Fischer, Gesch. der Offenbarung d. neuen Test.	Pider, Kirchengeschichte	Dr. Ant. Wappler, kath. Religionslehre (Glaubenslehre)	Dr. Ant. Wappler, kath. Religionslehre (Sittenlehre)
Deutsche Sprache	Willomitzer, deutsch. Grammatik f. Mittelschulen; Neumann u. Giehl, Leseb. für die I. Cl. d. Gymn.	Willomitzer wie in I.; Neumann u. Giehl, Leseb. für die II. Cl. d. Gymn.	Willomitzer wie in I.; Neumann u. Giehl, Leseb. für die III. Cl. d. Gymn.	Willomitzer wie in I.; Neumann u. Giehl, Leseb. für die IV. Cl. d. Gymn.	Dr. A. Egger, deutsch. Lehr- u. Lesebuch f. h. Lehramt, (Ausgabe f. Realisch.)	Dr. A. Egger, Lehr- u. Leseb. f. h. Lehramt, 2. Th., 1. Bd. Janker u. Noß, mittelhochdeutsches Lesebuch f. Oberrealsch.	Dr. A. Egger, Lehr- u. Leseb. f. höhere Lehramt, 2. Th., 1. Bd.
Slovenische Sprache (obligat)	Šuman J., slov. slovnica; Janežič, cvetnik, 1. del	Gramm. wie in Ia. Janežič, cvetnik, 2. del	Gramm. u. Leseb. wie in II.	Janežič, slov. slovnica; Dr. Šket, berilo za V. in VI. razred sred. šol	Gramm. u. Lesebuch w. i. IV.; Pajk Janko, izbrana nar. riske pesni	Gramm. u. Leseb. w. i. V.; Miklošič, berilo za osmi gimn. razred; Madarant, Šurt Smallego, Kongilia	Miklošič, berilo za osmi gimn. razred
Französische Sprache	—	—	Bechtel, Gramm. für Mittelschulen, 1. Th.	Gramm. w. i. III. Cl.; Bechtel, Lesebuch	Bechtel, Gramm. f. Mittelsch., 2. Th.; Lesebuch w. i. IV. Cl.	Gramm. u. Leseb. w. i. V. Cl.; in II. Sem. Bechtel, Chrestomathie	Wie in VI. Classe
Italienische Sprache	—	—	—	—	Mussafia, italien. Sprachlehre	Gramm. w. i. V. Cl.; Pellegrini, antologia italiana	Wie in VI. Classe
Geographie und Geschichte	Supan, Geographie	Geogr. w. i. I. Cl.; Gindely, Gesch. des Alterth., f. d. unt. Cl.	Geogr. w. i. I. Cl.; Gindely, Gesch. des Mittelalters	Geogr. w. i. I. Cl.; Gindely, Gesch. der Neuzeit	Geogr. w. i. I. Cl.; Gindely, Gesch. f. d. ob. Cl., 1. Bd.	Geogr. w. i. I. Cl.; Gindely, Geschichte, 2. Bd.	Geogr. w. i. I. Cl.; Gindely, Geschichte, 3. Bd.
Mathematik	Močnik, Arithm. f. Unterrealsch., 1. Th.	Močnik, Arithm. 2. Th.	Močnik, Arithm. 3. Th.	Habort, Arithm. u. Algebra	Wie in IV. Cl.	Wie in IV. Classe	Wie in IV. Classe
Geometr. Zeichen und darstellende Geometrie	Streissler, geometr. Formenlehre, 1. Th.	Streissler, geometr. Formenlehre, 2. Th.	Wie in II. Classe	Wie in II. Classe	Streissler, Elemente d. darst. Geometrie	Wie in V. Classe	Wie in V. Classe
Naturgeschichte	Pokorny, Naturg. d. Thierreiches	1. Sem. Döfler, Mineralog.; 2. Sem. Pokorny, Pflanzenz.	—	—	Woldrich, Zoologie	Wretschko, Botanik	Hochstetter u. Bischoff, Leitf. d. Min. und Geologie
Physik	—	—	Dr. J. Krist, Naturlehre	Wie in III. Classe	—	Handl, Physik	Wie in VI. Classe
Chemie	—	—	—	Kauer, Elemente der Chemie	Mitteregger, 1. Th., anorgan. Chemie	Mitteregger, 2. Th., organ. Chemie	—

Haus- und Schulaufgaben

gestellt zur schriftlichen Bearbeitung in „Deutscher Sprache“.

V. Classe.

1.) Vom Kleide. — 2.) Der Herbst. — 3.) Handel und Gewerbe. — 4.) Mythe und Märchen. — 5.) Opfer und Gebet in pelagischer Zeit. (Nach den Liedern der Ilias.) — 6.) Nausikaa. — 7.) Das Bürgerrecht in den antiken Staaten. — 8.) Der Schussbarthel. (Eine Charakterzeichnung.) — 9.) Aus dem Reiche der einfachsten Lebewesen. — 10.) Blüte und Frucht. (Elegie.) — 11.) Ein Tagleben. (Eintagsfliege.) — 12.) Was man nicht versteht, besitzt man nicht. (Chrie.) — 13.) Kunst und Wissenschaft in der antiken Welt. — 14.) Asien «die Wiege des Menschengeschlechtes». (Eine geographische Betrachtung.)

VI. Classe.

1.) Von der deutschen Sprache We-enheit und Werden. — 2.) Im heiligen Haine. (Schilderung altgerm. Religionsgebräuche nach Tacitus' Germania.) — 3.) Bildung und Gesittung im Zeitalter der Begründung des alten deutschen Reiches. — 4.) Zwei Jahrtausende deutscher Vergangenheit. (113 v. Chr., 1887 n. Chr.) — 5.) Kampfgemälde aus der Iliade und aus dem Nibelungenliede. — 6.) Die Verwertung der Kraft und ihre Mittel. — 7.) Gedenkrede anlässlich der Enthüllung des Walther-Denkmales in Bozen. — 8.) Frühling und Herbst. (Zwiegespräch.) — 9.) Maximilian der letzte Ritter. (Chrie.) — 10.) Alles entsteht und vergeht nach Gesetz, doch über des Menschen Leben, dem köstlichen Schatz, herrscht ein schwankendes Los. [Goethe.] (Chrie.) — 11.) Gottsched und die Schweizer. (Ein Brief.) — 12.) Die beiden Musen. (Ode v. Klopstock.) — 13.) Frauengestalten aus Lessings Schauspielen. — 14.) Minna v. Barnhelm. (Aufbau und Handlung.)

VII. Classe.

1.) Das Steinbild des Laokoon. (Beschreibung und Geschichte der Laokoongruppe.) — 2.) Christian Thomas' erste deutsche Hochschulvorlesung. — 3.) Lessing als Kritiker und Lehrer (dargestellt aus dem Gedankengange und dem Aufbau des Laokoon. — 4.) Exposition und Entwicklung der Haupthandlung in Göthes Clavigo. — 5.) Die Träger der französischen Staatsumwälzung von 1789. — 6.) Die deutsche Gesellschaft am Ende des XVIII. Jahrhunderts. — 7.) Die Freunde des Wirthes zum goldenen Löwen in Göthes Hermann und Dorothea. — 8.) Wallensteins Lager. (Geschichte und Dichtung.) — 9.) Eine Donaufahrt von Passau bis Orsova. — 10.) Die Zauberkünste in Goethes Faust. — 11.) Es liesse sich alles trefflich schlichten: könnt man die Sachen zweimal verrichten. (Schlussbetrachtung.) — 12.) Oesterreichs Antheil an der deutschen Literatur. (Zur schriftl. Reifeprüfung.)

Slovenische Themen.

V. Classe.

1.) Moje poslednje počitnice. — 2.) Kaj nam govori jesen? — 3.) Girilska vaja. — 4.) Primerite egiptovsko omiko z indijsko. — 5.) Kako in kak zgodovinski dogodek pripoveduje narodna pesen: «Uroš i Mrjavčeviči»? — 6.) Primerite grške naselbine s feniškimi. — 7.) Podkrepite resnico pregovora: «Sloga jači, nesloga tlači» z vzgledi grške zgodovine. — 8.) Vpliv gozdov na podnebje. — 9.) Označite dobo rimskih kraljev vsestranski. — 10.) Katere geografične prikazni dajejo Evropi prednost pred drugimi deli sveta? — 11.) Zakaj in v kako dotiko je prišel Kraljevič Marko z Djemo Brdjaninom? — 12.) Glavni vzroki propadu rimske republike.

VI. Classe.

1.) «Kolo od srieče u okolo — Varteče se neprestaje: — Tko bi gori, eto e doli, — A tko doli, gori ustaje». (Gund. I. 6.) — 2.) Roka in njen pomen. — 3.) Kralj Matjaž v narodnih pesmih in pripovedkah. — 4.) Boj med cesarstvom in papeštvom v srednjem

veku. — 5.) Kak pomen ima «Četa» v pesni «Smrt Smail age Čengijica»? — 6.) Zakaj spoštujejo Slovani lipo? — 7.) Popišite turške šotore in vse, kar se godi v njih in okoli njih, po pesni «Smrt Smail age Čengijica». — 8.) Življenje in delovanje ss. Cirila in Metoda. (Po okrožnici papeža Leva XIII. dne 30. sept. 1880.) — 9.) Kaj je vzrok krutemu ravnanju Smail age Čengijica z Brdžani in z rajo? — 10.) «Slovenč! tvoja zemlja je zdrava. — In pridnim nje leža najprava. — Polje, vinograd, — Gora, morje, — Ruda, kupčija, — Tebe rede,» — 11.) Zakaj in v čem se razlikuje narodna pesen «Smrt Smail age Čengijica» od umetne? — 12.) Kak zgodovinski dogodek in kako pripoveduje neznani pesnik v «Pesni o Igorovi vojski»?

VII. Classe.

1.) Kako vplivajo študije tujih jezikov na materinega? — 2.) Na Vodnikovem grobu. — 3.) Kakega pomena za Avstrijo sta Marija Terezija in Jožef II.? — 4.) Koliko resnice ima pregovor: «Svet je lažnik; veliko obeta, pa malo da»? — 5.) Označite dobo slovenske literature od Hrena do Linhartar. — 6.) Slovani v Andaluziji. — 7.) Ocenite Vodnikovo «Ilirijo oživiljeno» glede a) vsebine, b) mere in c) jezika. — 8.) Razširjevanje kristijanstva med Slovenci. — 9.) Pojasnite pesnikove besede: «Bogu z desnico kadilo zažigaš, — Hudiču v pozdrav z levico migaš, — Obema vstrezati, ljubeč, ne gre, — Vsak njiju zase terja srce». — 10.) «Estrajhu bo pomagal Bog, — Da se razširi v krog in krog. — Bit' če, bit' če — Estrajh za vse! — 11.) Luč. Kake prikazni opazujemo pri krojilvi luči? — 12.) Razmerje med Habsburžani in Luksenburžani. (Zrelostni izpit.)

Freie Gegenstände.

a) Slovenische Sprache für Nicht-Slovenen.

Um Schülern, für welche das Slovenische kein obligater Gegenstand ist, Gelegenheit zu bieten, sich die Kenntniss der slovenischen Sprache anzueignen, hat das hohe Ministerium für Cultus und Unterricht mit dem Erlasse vom 19. September 1880, Z. 13377, die Errichtung eines slovenischen Freicurses, bestehend aus drei Jahrgängen mit je drei Unterrichtsstunden wöchentlich, angeordnet und den Lehrplan genehmigt. Den Unterricht erteilte im 1. und 3. Jahrgang der wirl. Lehrer Josef Borghi, im 2. Jahrgang der suppl. Lehrer Karl Pirč.

Besuch: I. Jahrg. 1. Sem. 17, 2. Sem. 16; II. Jahrg. 1. Sem. 13, 2. Sem. 10; III. Jahrg. 1. Sem. 5, 2. Sem. 5.

Lehrplan: I. Jahrg.: Die Buchstaben und deren Aussprache, die Wortbetonung, Silbentrennung, Rechtschreibung; die Formenlehre und deren praktische Anwendung nach dem «Slovenischen Sprach- und Übungsbuch» von Dr. Jakob Sket. Monatlich zwei Schulaufgaben und eine Hausarbeit. — II. Jahrg.: Der übrige Theil der Formenlehre, namentlich das Numerale und das Verbum; die syntaktischen Haupteigenthümlichkeiten und deren praktische Anwendung, besonders der Gebrauch der *verba perfectiva* und *imperfectiva*, sowie auch die Casuslehre. Lehrbuch und Zahl der schriftlichen Arbeiten wie im I. Jahrg. — III. Jahrg.: Die Partikeln, der übrige Theil der Syntax, die Wortbildungslehre. Bei der Lectüre gelegentliche Wiederholung der gesamten Formenlehre. Lehrbuch wie im ersten Jahrg.; Chrestomathie. Monatlich eine Haus- und eine Schulaufgabe.

b) Analytische Chemie.

Gemäss der Verordnung des hohen k. k. Ministeriums für Cultus und Unterricht vom 15. April 1879, Z. 5607, werden zu diesem Unterrichte nur Schüler aus den zwei letzten Classen der Oberrealschule zugelassen. Den Unterricht besorgte Prof. Balthasar Knapitsch in vier Stunden wöchentlich. Durchgenommen wurde die qualitative Analyse einfacher und zusammengesetzter Körper. Im 1. Sem. 3, im 2. Sem. 2 Schüler.

c) Modellieren.

Dieser Unterricht wurde in vier Stunden wöchentlich vom Prof. Franz Globočnik an Schüler aus den drei Oberclassen nach verschiedenen plastischen Modellen aus der Ornamentik ertheilt; ferner Studien des menschlichen Kopfes und der Thiere im Relief, mit besonderer Rücksicht auf praktische Verwertung. Im 1. Sem. 13, im 2. Sem. 11 Schüler.

d) Gesang.

Der Domchor-Dirigent Herr Anton Förster ertheilte diesen Unterricht in fünf Stunden wöchentlich; hievon entfielen zwei Stunden auf den I. Curs, je eine Stunde auf den II. Curs A (Knabenchor), B (Männerchor), A und B zusammen (gemischter Chor).

Im I. Curse wurde das Elementare der Gesangkunst bis zum Abschlusse der Dur-Tonarten mit ein-, zwei-, drei- und vierstimmigen Beispielen, Liedern und Chören vorgenommen, und zwar theils nach eigener Gesangschule, theils verschiedenen Liedersammlungen entlehnt, unter Zuhilfenahme der Calin-Paris-Chevé'schen Ziffernmethode eigener Verfassung. — Im II. Curse wurden die Moll-Tonarten nebst Wiederholung der Dur-Tonarten vorgetragen, daneben mannigfache Chöre und Lieder geistlichen und weltlichen Inhaltes einstudiert.

Im 1. Sem. 78, im 2. Sem. 74 Schüler.

Zur Statistik der Oberrealschule im Schuljahre 1887/88.

In der Classe	Öffentliche Schüler des Schuljahres	Von der gesammten Schülerzahl am Ende des II. Semesters 1887/88 waren													Ergebnisse der Classification am Ende des II. Semesters 1887/88				Richtertheilung der Classification im Schuljahre 1886/87 nach dem Ergebnisse der Nach- und Wiederholungsprüfungen.																				
		nach dem Vaterlande						nach dem Religionsbekenntnisse							nach der Muttersprache				Entsprechen		Nicht entsprechen		Entsprechen		Nicht entsprechen														
		aus Krain		aus Laibach		a. Cisleithanien	a. Transleith.	aus Deutschland	aus Italien	aus der Schweiz	aus Egypten	römisch-katholisch	griechisch-orient.	evangelisch A. C.	israelitisch	deutsch	slovenisch	kroatisch-serbisch	czechisch	italienisch	Vorzugseclasse	III. Classe	II. Classe	Ungeprüft	Vorzugseclasse	III. Classe	II. Classe	Ungeprüft											
		im ganzen	öffentliche	Privatisten	37	34	34	14	6	9	3	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	32	5	4	—	—	2	23	5	4	—	—	3	24	2	3	—	32
Ia	46	45	—	45	—	45	16	24	4	—	1	—	—	—	—	1	44	—	—	—	2	37	2	1	3	—	—	2	37	2	1	3	—	—	1	35	3	—	39
IIa	36	33	—	33	13	33	13	6	11	—	1	1	1	—	—	3	—	—	1	5	1	21	8	3	—	—	—	1	21	8	3	—	—	2	23	6	1	—	32
IIb	38	33	—	33	10	33	10	21	2	—	—	—	—	—	—	—	33	—	—	—	2	24	6	3	—	—	—	2	24	6	3	—	—	2	18	4	—	24	
III	40	38	—	38	8	38	8	18	10	2	—	—	—	—	—	1	14	1	—	2	1	23	9	4	—	1	1	2	23	9	4	—	1	1	42	5	—	48	
IV	45	42	—	42	17	42	17	9	15	1	—	—	—	—	—	40	12	1	—	2	2	26	8	6	—	—	—	2	26	8	6	—	—	1	16	8	1	—	26
V	16	14	—	14	7	14	7	4	3	—	—	—	—	—	—	14	5	—	—	2	—	10	2	2	—	—	—	—	10	2	2	—	—	—	10	2	—	12	
VI	10	9	—	9	3	9	3	3	2	1	—	—	—	—	—	7	4	—	—	—	—	7	—	2	—	—	—	—	7	—	2	—	—	1	5	1	—	7	
VII	7	6	—	6	—	6	—	2	3	1	—	—	—	—	—	6	1	—	—	1	—	6	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	1	6	—	—	7	
		Privatisten																																					
		—																				—								—									
		—																				—								—									
Zus.	275	254	—	254	88	93	59	8	2	2	1	1	243	2	7	2	117	113	2	1	21	8	177	40	25	3	1	12	179	31	5	—	227						

Unterstützungsverein.

Dieser Verein hat die Unterstützung dürftiger gesitteter und fleissiger Realschüler durch Beischaffung von Schulbüchern, Zeichenrequisiten, Kleidungsstücken, Aushilfen in Krankheitsfällen u. s. w. zum Zwecke.

Der Verein zählt gegenwärtig 84 Mitglieder, darunter 8 gründende. Seine Wirksamkeit ist aus dem nachstehenden, der Generalversammlung vom 6. Jänner 1888 für das Jahr 1887 vorgelegten Jahresabschlusse zu ersehen.

Nr.	E i n n a h m e n	fl.	kr.
1	Casseresst vom Jahre 1886	147	85
2	Geschenk der Sparcasse	200	—
3	Beiträge pro 1887	119	—
4	Coupon-Erlös	65	—
5	Von den Schülern der I a Classe	—	30
	Summe	532	15

Nr.	A u s g a b e n	fl.	kr.
1	Für Schulrequisiten	217	25
2	» Kleidungsstücke	115	20
3	» Geldunterstützungen	48	90
4	» ein Fünftel-Los der 1860er Anlehens, Serie Nr. 2420, Gew.-Nr. 12, Abth.-Zahl V	137	17
5	» das Einkassieren der Mitgliederbeiträge	4	40
6	» Quittungsstempel	—	63
	Gesammtausgabe	523	55
	Casseresst pro 1887	8	60
	Summe	532	15

Herr Eduard Mahr und Herr Karl Till schenkten dem Vereine Schreib- und Zeichenrequisiten.

Der Vereinsausschuss besteht aus folgenden Mitgliedern:

Dr. Johann Mrhal, k. k. Oberrealschuldirektor, Obmann.
 Johann Gnjezda, k. k. Oberrealschulprofessor, Obmann-Stellvertreter.
 Franz Kreminger, k. k. Oberrealschulprofessor, Vereinscassier.
 Franz Levec, k. k. Oberrealschulprofessor, Vereinssecretär.
 Franz Eder, Bürger und Hausbesitzer.
 Franz Globočnik, k. k. Oberrealschulprofessor.
 Emanuel Ritter von Stauber, k. k. Oberrealschulprofessor.

Verzeichniss der p. t. Mitglieder des Unterstützungsvereines.

Herr Auer Georg, Brauereibesitzer.

Der löbl. Aushilfscasseverein.

Herr Baumgartner Johann, Fabriksbesitzer.

- » Belár Leopold, Leiter der II. städt. Volksschule.
- » Beyschlag Karl, Director der Gasfabrik.
- » Bilina Ferdinand, Bürger und Handelsmann.
- » Dr. Binder J. J., k. k. Oberrealschulprofessor.
- » Birschitz Erasmus, Apotheker.
- » Borghi Josef, k. k. Oberrealschulprofessor.
- » Bürger Leopold, Handelsmann, Ritter des Franz-Josef-Ordens.

Se. Excellenz Freiherr Conrad von Eybesfeld, Minister a. D.

Herr Deschmann Karl, Muscal-Custos und Landtags-Abgeordneter.

- » Dreö Alexander, Sparcasse-Präsident, Ritter des Ordens der eisern. Krone III. Classe.

Herr Eder Franz, Bürger.

- » Eger Franz, Bürger.
- » Dr. Eisl Adolf, kais. Rath, Strafhaus- und Bahnarzt.
- » Dr. Fux Franz, kais. Rath, Primararzt.
- » Globočnik Franz, k. k. Oberrealschulprofessor.
- » Gnjezda Johann, k. k. Oberrealschulprofessor und geistl. Rath.
- » Hafner Jakob, Lehrer.
- » Ludwig Graf Hoyos, Rittmeister.
- » Hozhevar Joh., k. k. Regierungsrath.
- » Isatitsch Franz, k. k. Oberlandesgerichts-Hilfsämterdirector.
- » Jagodic Emanuel, k. k. Steuer-Oberinspector.
- » Janesch Joh., Fabriksbesitzer.
- » Dr. Jarc Anton, inf. Propst, jub. k. k. Landesschulinspector.
- » Kambarski Josef, Sections-Ingenieur.
- » Kastner Michael, Handelsmann.
- » Dr. Keesbacher Friedrich, k. k. Regierungsrath, Landes-Sanitätsreferent, Ritter des Franz-Josef-Ordens.
- » Keller Franz, k. k. Oberrealschulprofessor.
- » Knapitsch Balthasar, k. k. Oberrealschulprofessor.
- » Kordin Josef, Handelsmann.

Frau Kosler-Rudesch Marie.

Herr Kotnik Franz, Realitätenbesitzer in Verd bei Ober-Laibach.

- » Kreminger Franz, k. k. Oberrealschulprofessor.
- » Krisper J. Vincenz, Handelsmann.
- » Križnar Friedrich, Domherr und Dompfarrer.
- » Levec Franz, k. k. Oberrealschulprofessor.
- » Luckmann Josef, Handelsmann.
- » Luckmann Karl, Handelsmann, Ritter des Franz-Josef-Ordens.
- » Luckmann Theodor, Realitätenbesitzer.
- » Mahr Arthur, Lehrer an der Handelslehranstalt.
- » Mahr Ferdinand, kais. Rath, Director der Handelslehranstalt, Besitzer des goldenen Verdienstkreuzes mit der Krone.
- » Maurer Heinrich, Handelsmann.
- » Mayer Emerich, Grosshändler.
- » Mikusch Lorenz, Handelsmann.
- » Dr. Mrhal Johann, Schulrath, k. k. Oberrealschuldirektor.
- » Mühleisen Arthur, Handelsmann.
- » Orožen Franz, suppl. Realschulprofessor.
- » Perdan Johann, Handelsmann.
- » Pirc Karl, suppl. Realschulprofessor.
- » Plautz Johann, Handelsmann.
- » Popp Franz, Bahnbeamter.
- » Proft Clemens, k. k. Oberrealschulprofessor.
- » Raič Anton, k. k. Oberrealschulprofessor.
- » v. Redange Josef, jubil. k. k. Landtafel-Director.

Frl. Rehn Gabriele, Erziehungsinstituts-Inhaberin.

Herr Samassa Albert, Besitzer des goldenen Verdienstkreuzes, k. k. Hofglockengiesser.

- » Dr. Schaffer Adolf, Privatier.
- » Schmitt Ferd., Handelsmann.
- » Dr. Schrey Robert, Edler von Redlwert, Hof- und Gerichtsadvocat.
- » Seemann Ignaz, Handelsmann.
- » Simonetti Ferdinand, Hausbesitzer und Juwelier.
- » Skube Johann, Mundant.

Die löbliche krainische Sparcasse.

Die löbliche priv. Spinnfabriksgesellschaft.

Herr Em. Ritter v. Stauber, k. k. Oberrealschulprofessor.

- » Stedry Wenzel, jubil. Obergeringenieur.

Se. Excellenz Herr Dr. v. Stremayr, zweiter Präsident des obersten Gerichts- und Cassationshofes.

Herr Stric, Privatier.

- » Dr. Supantschitsch Franz, Hof- und Gerichtsadvocat.
- » Treun Karl, Privatier.
- » Trinker Albert, Handelsmann.

Herr Regierungsrath Dr. Valenta Alois, k. k. Professor und Director der Landes-Wohlthätigkeitsanstalten.

- » Verderber Johann, k. k. Steuer-Oberinspector.
- » Vesel Josef, Cand. d. Prof.
- » Vilhar Johann, Privatier.
- » Vovk Franz, Privatier.
- » Voss Wilhelm, k. k. Oberrealschulprofessor.
- » Waldherr Alois, Institutsvorsteher.
- » Witschl Franz, Landes-Oberingenieur.
- » Zeschko Albert, Handelsmann.
- » Zeschko Julius, Procuraführer.
- » Ziakowski Emil, k. k. Oberrealschulprofessor.

Der Berichterstatter spricht im Namen der unterstützten Schüler allen Wohlthätern den innigsten Dank aus und erlaubt sich, den Verein allen edlen Jugendfreunden bestens zu empfehlen.

Schriftliche Reifeprüfung am Ende des Schuljahres 1887/88.

Deutscher Aufsatz.

Oesterreichs Antheil an der deutschen Literatur.

Slovenischer Aufsatz.

Razmerje med Habsburžani in Luksenburžani.

Französische Sprache.

a) Der Unterricht, eine Wohlthat des Vaterlandes; ein Dictat, zu übersetzen ins Französische. — b) L'architecture souterraine au moyen-âge; Dictat, zu übersetzen ins Deutsche.

Italianische Sprache.

a) Edelmuth; ein Dictat, zu übersetzen ins Italienische. — b) Mia madre; ein Dictat, zu übersetzen ins Deutsche.

Mathematik.

a) Jemand will durch 15 Jahre am Anfange eines jeden Jahres eine bestimmte Summe zahlen, damit nach Verlauf dieser Zeit er selbst oder ein anderer 10 Jahre hindurch eine am Ende eines jeden Jahres fällige Rente von 1200 fl. geniessen könne. Wie gross ist die jährlich zu zahlende Summe, wenn $4\frac{1}{2}\%$ Zinseszinsen gerechnet werden? — b) Die Oberfläche einer Kugelmütze ist $F = 4.59 \text{ m}^2$, die Höhe derselben $h = 0.96 \text{ m}$; wie gross ist die Basis, die Gesamtoberfläche und der Cubikinhalte dieser Kugelmütze? —

c) Die Gleichung eines Kreises ist $x^2 + y^2 = 100$, die Gleichung einer Parabel $y^2 = \frac{9x}{2}$.

Man bestimme die Coordinaten der Durchschnittspunkte der beiden Curven und die Grösse der Fläche, welche von den Curven eingeschlossen wird. Wie lauten die Tangenten an dem gemeinschaftlichen Punkte, dessen Ordinate positiv ist, und welchen Winkel schliessen dieselben ein?

Darstellende Geometrie.

a) Zwei sich schneidende Ebenen und eine beide Ebenen schneidende Gerade AB sind gegeben; in der Geraden AB ist ein Punkt zu suchen, welcher von beiden Ebenen gleiche Abstände hat. — b) Eine Kugel, ein Kegel und auf der Kugeloberfläche ein Punkt M sind gegeben; durch M ist an die Kugel und den Kegel eine gemeinschaftliche Berührungsebene zu ziehen. — c) Es ist die Perspective einer geraden Pyramide zu bestimmen, deren Basis, ein regelmässiges Sechseck, in der zur Bildebene schiefen Ebene E_1 und deren Spitze in der Bildebene liegt.

Lehrmittel-Sammlungen.

Die Bibliothek.

Lehrerbibliothek. *Neue Anschaffungen:* Die österreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild, 37.—62. Lief.; Verordnungsblatt des Unterrichts-Ministeriums pro 1888; Zeitschrift für das Realschulwesen, 13. Jahrg.; Naturforscher pro 1888; Zeitschrift für analytische Chemie, 27. Jahrg.; Journal für praktische Chemie pro 1888; Zarnike, Literarisches Centralblatt pro 1888; Literaturblatt für germanische und romanische Philologie, 9. Jahrgang.; Archiv für slavische Philologie, 10. Band; Petermann, geographische Mittheilungen, 34. Band; Petermann, Ergänzungshefte 87—89; die von der «Matica slovenska» in Laibach pro 1887 herausgegebenen Werke; Westermann, illustrierte Monatshefte, 63.—64. Band; Ljubljanski Zvon, 8. leto; Brockhaus Conversations-Lexikon, 13. Aufl., 17. Bd.; Jahrbuch des höheren Unterrichtswesens in Oesterreich pro 1887/88; Rabenhorst, Kryptogamenflora, 2. Aufl., 1. Bd. 28. Lief., 3. Bd. 10.—11. Lief., 4. Bd. 7.—9. Lief.; Leukart und Nitsche, zoologische Wandtafeln, 20—26; Neumayr, Erdgeschichte, 1. Bd.; Djela Iva Frana Gundulića; Luka Zima, figure u našem narodnom pjesničtvu s njihovom teorijom; Mell, Entwicklung Krains; Stauber Ant., das Studium der Geographie in und ausser der Schule; die östlichen Alpenländer im Investiturstreite; Darwins Leben und Briefe, 3 Bände.

Geschenke: Vom hohen k. k. Unterrichts-Ministerium: Botanische Zeitschrift pro 1888; Commercio die Trieste nel 1886; Navigazione in Trieste nel 1886; Vaniček, Specialgeschichte der Militärgrenze in 4 Bänden. Vom löbl. krain. Landesausschusse: Radies P. v., Geschichte des landschaftl. Civilspitals in Laibach. Von der krain. Sparcasse: Rechnungsabschluss derselben am Schlusse des Jahres 1887. Von den Handels- und Gewerbekammern in Pilsen, Prag und Reichenberg: Die Sitzungsprotokolle pro 1888. Vom Herrn Prof. Raič in Laibach: Jireček, Geschichte der Bulgaren; Miklosich, Chronica Nestoris; Miklosich, Apostolus e codice monasterii Šišatovac palaeo-slovenice.

Durch Tausch: 229 Programme von öst.-ung. Mittelschulen und anderen Lehranstalten.

Gegenwärtiger Stand der Lehrerbibliothek: 1612 Bände, 1817 Hefte.

Schülerbibliothek: Dimitz, Habsburžani v deželi Kranjske; Lübke, Grundriss der Kunstgeschichte in 2 Bänden; Vrtec 1874—1888; Weber, Weltgeschichte in 2 Bänden 20. Aufl.; Knjižnica za mladino, 1. zvezek; Falkenhorst, In Kamerun; Gledališke igre za slovensko mladino, 1. zvezek; Schmidts ausgewählte Erzählungen in 2 Bänden, herausgegeben von Kraft; Knjižnica slovenske mladini, 1.—3. knjiga; Schmidts ausgewählte Erzählungen in 4 Bänden, herausgegeben von Ambros; Brezovnik, Zvončki; Thompson, Elektrizität; Sp'si Kristof Šmida, 1.—6. zvezek; Putz, historische Darstellungen und Charakteristiken; die vom Hermagoras-Vereine in Klagenfurt pro 1887 herausgegebenen Werke; Schöber, Quellenbuch; die vom Hieronymus-Vereine in Agram pro 1887 herausgegebenen Werke; Strohmayer, Ernährung des Menschen.

Geschenke: Vom Herrn Prof. Vrhovec in Rudolfswert 2 Exemplare seines Werkes: die wohlöbl. landesfürstl. Hauptstadt Laibach. Vom Herrn Ant. Ritt. v. Franken: Besednik 10. tečaj.

Gegenwärtiger Stand der Schülerbibliothek: 1603 Bände, 434 Hefte.

Das geographisch-historische Cabinet

erhielt im Schuljahre 1887/88 folgende Bereicherungen:

a) *Durch Ankauf:* Special-Ortsrepertorium von Steiermark, Kärnten, Krain und Küstenland. — Dr. Jos. Chavanne, Physikalisch-statistischer Handatlas der österreichisch-ungarischen Monarchie, VIII. Lieferung. — Zeitschrift des deutschen und österreichischen Alpenvereines, Jahrgang 1887. — Mittheilungen des deutschen und österreichischen Alpenvereines, Jahrgang 1887. — Mittheilungen der k. k. geographischen Gesellschaft in Wien, Jahrgang 1887. — Karl Prochaska, Neue Eisenbahnkarte von Oesterreich-Ungarn, 1888. — Register zu den Publicationen des deutschen und österreichischen Alpenvereines. — V. v. Haardt, Wandkarte von Afrika. — Die vom k. k. militär-geographischen Institute in Wien herausgegebene Wandkarte von Oesterreich-Ungarn und die Umgebungskarte von Laibach.

b) *Durch Schenkung:* Vom löblichen Stadtmagistrate: Statistischer Bericht über die wichtigsten demographischen Verhältnisse Laibachs. — Vom Schüler Ernst Schesek

der IV. Classe: Ansicht der Steiner Alpen (Tuschzeichnung). — Vom Custos: Zeitschrift des deutschen und österreichischen Alpenvereines, Jahrgang 1874.

Das geographisch-historische Cabinet besitzt derzeit 102 Wandkarten und Tableaux, 10 Atlanten, 3 Globen, 2 Tellurien, 11 Reliefkarten, 4 Pläne, 61 historische und 15 geographische Bilder; an Büchern 66 Bände und 10 Hefte.

Das Naturaliencabinet

erhielt im abgelaufenen Schuljahre folgende Bereicherungen:

A. Zoologie.

Durch Schenkung: Einen Hühnerhabicht (*Astur palumbarius* L.) von Herrn Josef Eckert, Förster in Gradatz. — Ein grosses Wespennest von Herrn Friedrich Homan, Kaufmann in Radmannsdorf. — Ein Schneehuhn (*Lagopus alpinus* L.) im Winterkleide von Herrn Director Luckmann in Laibach. — Mehrere anatomische Präparate durch Herrn Regierungsrath Prof. Dr. Alois Valenta, Spitalsdirector in Laibach. — Eine Wildente (*Anas boschas* L.) von Emil v. Obereigner, Schüler der VI. Classe. — Einen Eis-Seetaucher (*Colymbus torquatus* Pall.) von Johann Foederl, Schüler der V. Classe. — Ein schwarzes Wasserhuhn (*Fulco atra* L.) von Fortunatus Ciscutti, Schüler der III. Cl. — Ein Reh (*Cervus capreolus* L. juv.) von Anton Melliwa, Schüler der III. Cl. — Eine grosse Schale des Perlbootes (*Nautilus pompilius* L.) von Hermann Candusso; eine Fischotter (*Lutra vulgaris* Erxl.) und einen Karpfen (*Cyprinus Carpio* L.) von Emmerich Ferlinz; einen Polartaucher (*Colymbus arcticus* L.) von Richard Hönigschmidt, sämtlich Schüler der I. Classe.

Durch Ankauf: Es wurden angeschafft sieben trockene Echinodermen (*Toxopneustes lividus*, *Echinaster aculeatus*, *Astropecten pentacanthus*, *A. aurantiacus*, *A. Johnstoni*, *A. hispidus*, *Asterias verruculatus*), eine Koralle (*Astraea pentagona*) und die Bryozöen *Leprela spinifera*.

B. Botanik.

Diese Abtheilung erhielt durch Schenkung ein 4 Meter langes Palmenblatt von Herrn Restaurateur Rudolf König; 17 Arten Leber- und 82 Arten Laubmoose von Herrn Simon Robič, Pfarradministrator zu Ulrichsberg und vom Schüler der III. Classe Hermann Mühleisen 71 Algen des adriatischen Meeres. — Ferner wurde erworben: A. Kerner, Flora exsiccata Austro-Hungarica. Cent I. — XVI. Vindobonae 1881 — 1886.

C. Mineralogie.

Durch Schenkung: Fünfundzwanzig schöne Stufen aus dem Bergwerke Příbram in Böhmen; darunter Silber, Calcit mit Lillit, Samtblende, Steinmannit, Zinkblende, Weiss-, Gelb- und Grünbleierz, Bergkrystall, Bournonit, Siderit, Tetraedrit, Diaphorit, Pyrrargyrit, Baryt und Bergleder. Geschenk des Herrn Karl Heyrowsky, k. k. Oberst und Regimentscommandant in Laibach. — Diese Suite vermehrte Herr Oberlehrer Benda durch mehrere gut ausgebildete Stücke. — Franz Peterca, Schüler der II. b Classe brachte ein geschliffenes Stück des bunten Marmors aus Kärnten.

Durch Ankauf: Rutil von Modriach, Aliberti-Graphit und 24 geschliffene Halbedelsteine der Quarzgruppe.

D. Geologie.

Diese Sammlung erhielt eine grössere Zahl fossiler Kohlen (Schwarz- und Braunkohle und Lignit) vom Herrn Zugsförderungs-Inspector Franz Hauser in Laibach. — Einen schönen Fischrest von Herrn Gewerksdirector Terpotitz in Trifail — *Ceratites nodosus* aus dem Muschelkalke von Becklingen in Württemberg überliess Herr Regierungsrath Prof. Dr. Alois Valenta. — Angekauft wurde ein Leitfossil des Leithakalkes: *Carcharias megalodon* (Zahn).

E. Bücher und Abbildungen.

a) Von Herrn Regierungsrath Prof. Dr. Alois Valenta wurde geschenkt: Festschrift des Vereines der Ärzte in Krain anlässlich seines 25jährigen Bestandes (1861 — 1886). Laibach 1886.

Radices P. v. Geschichte des landschaftlichen Civilspitals in Laibach. Laibach 1887.

b) Von den Herren Verfassern wurde übersendet:

Cobelli Ruggero, Gli Imenotteri del Trentino, Fasc. I. Roveredo 1887.

Seitner Moriz, Ein neuer Borkenkäfer in Tirol. Wien 1887.
Voss W., Materialien zur Pilzkunde Krains. V., Wien 1887.

c) Durch Ankauf wurde erworben:

Verhandlungen der k. k. geologischen Reichsanstalt und der k. k. zoologisch-botanischen Gesellschaft in Wien. Jahrgang 1887.
Cohn, Beiträge zur Biologie der Pflanzen. V. Band, 1. Heft. Breslau 1887.
Hofbauer W., Bergwerks-Geographie des Kaiserthums Österreich. Klagenfurt 1888.
Pacher und Jabornegg, Flora von Kärnten, 1. Theil. Klagenfurt 1881 — 1887.
Sydon P., Die Flechten Deutschlands. Berlin 1887.
Drude O., Atlas der Pflanzenverbreitung. Gotha 1887.
Kerner A., Florenkarte von Österreich-Ungarn. Wien 1888.

Der gegenwärtige Stand der Sammlung ist:

Zoologie: Wirbelthiere 291; wirbellose Thiere 17.033; Skelette und Skelettheile, anatomische Präparate und Modelle 74.

Botanik: Herbarium Plemelianum (12 Fascikel); Thuemen, Mycotheca universalis (23 Centurien); Kerner, Flora exs. Austro-Hungarica (16 Cent.); Kryptogamen (6 Fascikel); Samen-, Früchte- und Drogenammlung 235, sonstige botanische Gegenstände 100.

Mineralogie und Geologie: Naturstücke 880; Edelstein-Nachahmungen 31; Krystallformen 130.

Abbildungen und Karten 116; Geräthe 10; technologische Gegenstände 50; Bücher 483; Hefte und Blätter 517.

Das physikalische Cabinet

erhielt folgenden Zuwachs:

1 Apparat zur Demonstration der Haarröhrchenwirkung, 1 Verticalgalvanometer, 1 Apparat zum Zersetzen von Salzlösungen durch den galvanischen Strom, 1 Apparat nach Weinhold zum Nachweise der Wärmewirkung des galvanischen Stromes, 1 Hohlprisma für Flüssigkeiten, 1 Spectraltafel.

Gegenwärtig zählt das Cabinet 381 Nummern mit 709 Stücken.

Für die Cabinetsbibliothek wurde angekauft: Zeitschrift für den physikalischen und chemischen Unterricht. Herausgegeben von Dr. Fritz Poske, Jahrgang 1888.

Chemisches Laboratorium.

Angeschafft wurden: Feuchte Kammer, bestehend aus Untersatzschale mit darüber gestülpter Glasglocke, neun Asbestschalen, ein Brenner aus Speckstein, ein Nivellierständer, drei Kupfertiegel sammt Deckel, Kochs Sterilisirungsapparat und ein Sterilisierungskasten; ferner die nothwendigen Chemikalien und Glassachen.

Die Handbibliothek wurde vermehrt durch: Fischer, Jahresbericht für Chemie; Musprath, Chemie, 13 Lieferungen; Dr. Ziegeler, die Analyse des Wassers; Sammlung von alkoholometrischen Reductions- und Hilfstabellen, herausgegeben von der k. k. Normal-Aichungscommission; Dornblüh-Johnston, Chemie des täglichen Lebens; W. A. Shenstone-Ebert, Anleitung zum Glasblasen.

Im ganzen besitzt das Laboratorium 130 grössere Apparate.

Gewerbliche Fortbildungsschule.

Diese Lehranstalt wurde im Jahre 1856 als gewerbliche Sonntagsschule errichtet; im Jahre 1872 wurde sie reorganisiert und der Unterricht auf alle Abende der Wochentage ausgedehnt. Mit den Verordnungen des hohen k. k. Ministeriums für Cultus und Unterricht vom 24. Februar 1883, Z. 3674, und vom 14. September 1884, Z. 12.564, erhielt sie ihre gegenwärtige Einrichtung. Sie besteht aus drei Classen. In der ersten Classe werden die Schüler in allen Gegenständen gemeinschaftlich unterrichtet, in der zweiten und dritten Classe ist der Unterricht in der deutschen Sprache und im Rechnen gemeinschaftlich, beim Zeichenunterrichte sondern sich die Schüler nach ihren Gewerben. Physik, Chemie und Modellieren werden als freie Gegenstände für Schüler der zweiten und dritten

Classe gelehrt. Wegen der grösseren Schülerzahl wurde die erste Classe in zwei Parallelcurse getheilt.

Der Unterricht wurde an den Abenden der Wochentage von halb 8 bis 9 Uhr, an Sonntagen von 8 bis 12 Uhr vormittags von den Mitgliedern des Lehrkörpers der k. k. Oberrealschule erteilt. Der Abendunterricht dauerte vom 16. September bis Ende März, der Unterricht an Sonntagen bis 15. Juli.

Für das Schuljahr 1887/88 wurden 222 Schüler aufgenommen und nach ihren Vorkenntnissen und Gewerben vertheilt, und zwar: I. a Classe 57, I. b 64; II. Classe, Abtheilung für Kunst- und Kleingewerbe 29, Abtheilung für mechanisch-technische Gewerbe 17, Abtheilung für Baugewerbe 15; III. Classe, Abtheilung für Kunst- und Kleingewerbe 20, Abtheilung für mechanisch-technische Gewerbe 15, Abtheilung für Baugewerbe 7. Den Unterricht in der Physik besuchten 8, in der Chemie 1. Curs 24, 2. Curs 20, im Modellieren 16 Schüler. Wegen der grösseren Entfernung des Domicils von der Schule wurden 12 Schüler vom Besuche des Abendunterrichtes befreit und besuchten nur den Unterricht an Sonntagen. Dem Alter nach standen die Schüler zwischen dem 13. und 43. Lebensjahre.

Lehrplan. I. Classe. 1.) Deutsche Sprachlehre: Orthographische Übungen sowie auch Übungen im mündlichen und schriftlichen Gedankenausdruck. 2 St. wöch. — 2.) Rechnen: Wiederholung der vier Grundoperationen mit ganzen Zahlen und Decimalien. 1 St. wöch. — 3.) Geometrie. Zeichen: Übungen in der Handhabung der Zeichenrequisiten, im Ausziehen von Geraden, Kreisbögen u. s. w.; Elemente der geometrischen Formenlehre; Übungen im Copieren geometrischer Ornamente nach Vorlagen. 3 St. wöch. — 4.) Elementares Freihandzeichnen: Das geometrische Flachornament und das stilisierte Blatt- und Blumenornament, theils nach Vorzeichnungen an der Schultafel, theils nach zweckmässig gewählten Vorlagen. 2 St. wöch.

II. Classe. 1.) Deutsche Sprachlehre: Wiederholung und Erweiterung des Lehrstoffes der I. Classe, Satzlehre. 2 St. wöch. — 2.) Rechnen: Rechnen mit gemeinen Brüchen; das wichtigste über geometrische Verhältnisse und Proportionen nebst Anwendung bei der Procent- und Zinsberechnung, Gesellschaftsrechnung. 2 St. wöch. — 3.) Geometrie: Das Messen und Berechnen der Flächen und Körper; anschauliche Erklärung der projectivischen Darstellung geometrischer Körper im Grund- und Aufriss, im Kreuzriss und mit Querschnitten, an der Hand passender Modelle. 4 St. wöch., davon eine Stunde Erklärung. — 4.) Elementares Freihandzeichnen: Zeichnen elementarer räumlicher Gebilde nach einfachen Draht- und Holzmodellen, unter angemessener Erklärung der wichtigsten perspectivischen Erscheinungen. Je nach ihrem Berufe werden die Schüler auch in dem Anlegen der Zeichnung mit verschiedenen Farbtönen geübt. Vorgeschrittene Schüler können, wenn es ihr Gewerbe erfordert, auch einfache architektonische Gliederungen, Gefässformen in Contour copieren, eventuell in einfacher Weise schattieren. Bildhauer, Möbeltischler, Lithographen, Gold-, Silber-, Thonarbeiter u. s. w. sind auch in den Elementen des figuralen Zeichnens zu üben. 3 St. wöch.

III. Classe. 1.) **Geschäftsaufsätze:** a) Aufsätze, betreffend die gewöhnliche Geschäfts-Correspondenz, Ankündigungen, Circulare, Geschäftsanzeigen, Geschäftsbriefe mit Anträgen über Kauf, Verkauf oder Bestellung von Waren, Dienstesanerbieten, Empfehlungsschreiben, Mahnbriefe, Telegramme. — b) Zusichernde Erklärungen oder Urkunden, Empfangscheine, Lieferscheine mit Gegenseinen, Quittungen, Schuldscheine, Zeugnisse, Frachtbriefe u. s. w. — c) Eingaben an die Behörden, soweit der Gewerbetreibende in die Lage kommt, solche selbst zu verfassen. 1 St. wöch. 2.) Rechnen: Material- und Warenberechnung, und zwar: Berechnung des Einheitspreises auf Grund der Preisliste und der Factura, der verschiedenen Preis- und Gewichtsnachlässe; Berechnung des Verkaufspreises gewerblicher Erzeugnisse unter Berücksichtigung der Materialkosten, des Arbeitslohnes, des Betriebscapitals, der Regie-Auslagen u. s. w.; die im Handel und Gewerbe üblichen Zahlungsmittel, Papiergeld, Gold- und Silberagio, Postanweisungen u. s. w.; gewerbliche Buchführung. 3.) Zeichnen, a) für Kunst- und Kleingewerbe: Nachzeichnen von mustergiltigen, stilgerechten Vorlagen und von Abgüssen kunstgewerblicher Objecte, bei deren Auswahl auf die Zeichenfertigkeit und das Gewerbe des Schülers Rücksicht genommen wird. 3 St. wöch. b) Zeichnen für Baugewerbe: Zeichnen der einfachen wichtigeren Bauconstructionen in Stein, Holz und Metall, nach cotierten Detailzeichnungen und auch nach Modellen, mit Rücksicht auf das Gewerbe der Schüler. Die Ausführung der Zeichnung geschieht in gleichmässig kräftigen Linien, die Angabe der Querschnitte durch Farbtöne oder Schraffen, das Eintragen der Coten und Profile und Beschreibung der Zeichnung mit deutlicher Schrift. 3 St. wöch. c) Zeichnen für mechanisch-technische Gewerbe: Copieren einfacher Maschinentheile nach vollständig cotierten, richtig construierten Vorlagen, unter Gebrauch des Masstabes und mit den üblichen Angaben des Materials mit Berücksichtigung des Gewerbes der Schüler. Mit vorgeschrittenen Schülern wurden auch Übungen im Skizzieren und Aufnehmen von

Maschinenelementen, Schlössern u. s. w. nach Modellen, mit Benützung der üblichen Messwerkzeuge, unter Darstellung der zur vollständigen Werkzeichnung gehörenden Schnitte und Profile vorgenommen. 3 St. wöch.

Physik: Experimentalphysik mit besonderer Hervorhebung derjenigen Partien, welche für die Gewerbe von Interesse sind. 1 St. wöch.

Chemie: Der Unterricht wurde in zwei Abtheilungen mit je einer Stunde wöchentlich ertheilt. In der ersten Abtheilung wurden die Metalloide, in der zweiten die Metalle durchgenommen, auf Grund des Experimentes und mit Ausschluss jeder chemischen Formel, mit steter Berücksichtigung des gewerblichen Lebens. Eingehender wurden behandelt: die Verbrennung, die Bedeutung der Gebläse, richtige Ausnützung der Heizmaterialien; das Löthen und Schweißen, das Härten und Anlassen des Stahles; die Mörtelarten; das Verzinnen, Vernickeln, Versilbern, Vergolden; die Untersuchung echt versilberter und vergoldeter Waren. Die im Gewerbe verwendeten Legierungen.

Modellieren: Übungen in der Nachbildung plastischer Vorlagen in Thon und Wachs, bei deren Auswahl das Gewerbe des Schülers berücksichtigt wurde. Vorgeschrittene Schüler üben auch das Modellieren nach guten Photographien und Zeichnungen. 2 St. wöch.

Subventionen:

a) aus Staatsmitteln	2000 fl.
b) von der Stadtgemeinde Laibach	500 „
c) aus dem krainischen Landesfonde	300 „
d) aus der krainischen Kaiser-Franz-Josef-Stiftung	380 „
e) von der Handels- und Gewerbekammer in Laibach	100 „
zusammen	3280 fl.

Von diesen Beiträgen wurden die Remunerationen für die Unterrichtsertheilung und Leitung, für Kanzlei-Erfordernisse u. s. w. bestritten, für arme Schüler Lehrbücher, Schreib- und Zeichenrequisiten gekauft und einige Lehrmittel beigeschafft.

Verordnungen der k. k. Unterrichtsbehörden.

Die Befreiung von der Zahlung des Schulgeldes kann Schülern an Staatsmittelschulen, welche eine Classe freiwillig wiederholen, belassen, beziehungsweise zuerkannt werden, wenn die Bedingungen, unter welchen die Schulgeldebefreiung vorschriftsmässig zuerkannt wird, vorhanden sind. Erl. d. k. k. Minist. f. C. und U. vom 21. Mai 1887, Z. 8247.

Die Directoren und Professoren staatlicher Mittelschulen, welche Mitglieder des Abgeordnetenhauses sind, sind für die ganze Dauer ihres Mandates als Abgeordnete des Reichsrathes von jeder Lehrverpflichtung, beziehungsweise von der Ertheilung des Unterrichtes, von Amtswegen völlig zu entheben. Die Führung der Directionsgeschäfte durch die zu Abgeordneten des Reichsrathes gewählten Directoren staatlicher Mittelschulen wird durch diese Anordnung nicht berührt. Erl. d. k. k. Minist. f. C. und U. vom 26. November 1887, Z. 23.896.

Zur Hintanhaltung der Weiterverbreitung der Blatternepidemie unter der Schuljugend hat der k. k. Landesschulrath mit Erl. vom 21. Jänner 1888, Z. 159, angeordnet, dass sämtliche Mittel- und Volksschulen in Laibach an dem vorbezeichneten Tage geschlossen werden und auch der Abschluss des ersten Semesters stattfinden.

Mit Rücksicht auf die erfolgte stete Abnahme der Blatternepidemie und die mindere Gefährlichkeit ihres Auftretens in Laibach hat der k. k. Landesschulrath mit Erl. vom 16. Februar 1888, Z. 332, angeordnet, dass der Unterricht an sämtlichen Lehranstalten am 24. Februar wieder aufgenommen werde.

Cumulierungen von Studentenstipendien werden für Studierende der Mittelschulen bis zum Maximalbetrage von zweihundert fünfzig Gulden, für Hörer der Hochschulen (mit Ausnahme der theologischen Studien) bis zum Maximalbetrage von vierhundert Gulden bei Nachweis besonders guter Befähigung und Verwendung des Bewerbers bedingungsweise gestattet. Erl. d. k. k. Minist. f. C. und U. vom 15. November 1887, Z. 8560.

Lehrtexte und Lehrmittel, welche der Approbation des Minist. f. C. und U. nicht bedürfen, und die wegen ihrer mangelhaften typographischen Ausstattung schädlich auf die Sehkraft der Schüler wirken, dürfen bei der Schullectüre nicht verwendet und ebenso wenig zur häuslichen Lectüre verwendet werden. Erl. d. k. k. Minist. f. C. und U. vom 27. November 1887, Z. 24.101.

Zur Chronik der Lehranstalt.

Das Schuljahr 1887/88 wurde am 19. September mit dem hl. Geistamte eröffnet.

Die Aufnahmeprüfungen für die erste Classe wurden am 14., 15. und 16. September, gleichzeitig auch die Aufnahme- und Wiederholungsprüfungen für die übrigen Classen vorgenommen.

Der Stand des Lehrkörpers ist gegen das Vorjahr unverändert geblieben. Dem Professor Franz Levec wurde mit Erlass des k. k. Landesschulrathes vom 18. September 1887, Z. 1842, die zweite Quinquennalzulage, dem suppl. Lehrer Franz Orožen die erste Quinquennalzulage mit Erlass vom 3. März 1888, Z. 441, zuerkannt. Der Lehramts Candidat Josef Vesel wurde mit Erlass des k. k. Landesschulrathes vom 27. September 1887, Z. 1957, dieser Lehranstalt als Probecandidat zugewiesen. Die Professoren Franz Kreminger und Franz Levec fungierten auch in diesem Jahre als Prüfungscommissäre bei den Aspiranten des Einjährig-Freiwilligendienstes, letzterer auch als Lehrer des Zeichnens an der hiesigen k. k. Lehrer- und Lehrerinnen-Bildungsanstalt.

Am 4. October feierten der Lehrkörper und die Schüler das Allerhöchste Namensfest Sr. kaiserl. und königl. Apostolischen Majestät unseres allergnädigsten Kaisers Franz Josef I. und am 19. November das Allerhöchste Namensfest Ihrer Majestät der Kaiserin und Königin Elisabeth mit einem solennen Gottesdienste und der Absingung der Volkshymne. Der Lehrkörper wohnte an jenem Tage auch dem in der Domkirche celebrirten Hochamte bei und war bei den für die Mitglieder des Allerhöchsten Kaiserhauses abgehaltenen Seelenämtern vertreten.

An Sonn- und Feiertagen hatten die Schüler katholischer Confession gemeinschaftlichen Gottesdienst in der St. Florianskirche, empfingen im Verlaufe des Jahres dreimal die hl. Sacramente der Busse und des Altars und theiligten sich an dem feierlichen Umzuge am Frohnleichnamsfeste. Am 24. Juni giengen mehrere von ihrem Religionslehrer vorbereitete Schüler der untersten Classe zur hl. Communion.

Da die seit November in Laibach herrschende Blatternepidemie nach gepflogenen Erhebungen unter der Bevölkerung und unter der Schuljugend in rapider Weise und mit zunehmender Intensität und Gefährlichkeit in allen Stadttheilen sich ausgebreitet hatte, hat der k. k. Landesschulrath mit Erlass vom 21. Jänner 1888, Z. 159, angeordnet, dass der Unterricht an allen Lehranstalten in Laibach am 21. Jänner auf unbestimmte Zeit unterbrochen und an diesem Tage zugleich das erste Semester abgeschlossen werde.

Mit Rücksicht auf die stetige Abnahme der Epidemie und auf die mindere Gefährlichkeit ihres Auftretens hat der k. k. Landesschulrath mit Erlass vom 16. Februar 1888, Z. 332, die Wiedereröffnung aller Lehranstalten am 24. Februar und damit den Beginn des zweiten Semesters angeordnet, unter der Bedingung, dass nur solchen Schülern der Schulbesuch gestattet werde, die sich mit ärztlichen Zeugnissen ausweisen, dass sie, wenn sie im Alter unter dem zehnten Lebensjahre stehen, geimpft, wenn sie aber älter sind, innerhalb der letzten fünf Jahre revacciniert worden sind. Infolge dieser Verordnung sind sämmtliche Realschüler revacciniert worden.

Im Verlaufe des Jahres sind vier strebsame Schüler gestorben: Gaudia Hermann, I. a Classe, an Diphtheritis; Merlin Paul, II. a Classe, an Typhus; Kump Alfons, VI. Classe, an Blattern; Antončič Johann, VII. Classe, an Auszehrung.

Die schriftlichen Reifeprüfungen wurden vom 18. bis 22. Juni, die mündlichen am 13. Juli, die schriftlichen und mündlichen Versetzungsprüfungen vom 21. Juni bis 5. Juli abgehalten.

Das Schuljahr wurde am 14. Juli mit dem Dankgottesdienste geschlossen.

Aufnahme der Schüler für das Schuljahr 1888/89.

Die Anmeldungen zur Aufnahme in die erste Classe werden am 15. Juli, ferner am 13. und 14. September entgegengenommen, die Prüfung am 16. Juli, beziehungsweise am 15. und 17. September abgehalten werden. Bei dieser Prüfung werden folgende Anforderungen gestellt: Jenes Mass von Wissen in der Religionslehre, welches in den vier Jahreskursen der Volksschule erworben werden kann. Fertigkeit im Lesen und Schreiben der (deutschen) Unterrichtssprache; Kenntniss der Elemente der Formenlehre der (deutschen) Unterrichtssprache; Fertigkeit im Analysiren einfach bekleideter Sätze; Übung in den vier Grundrechnungsarten mit ganzen Zahlen. Eine Wiederholung der Aufnahmeprüfung, sei es an ein und derselben oder an einer anderen Lehranstalt, ist unzulässig.

In die erste Classe eintretende Schüler haben mittels eines Tauf- oder Geburtscheines nachzuweisen, dass sie das zehnte Lebensjahr entweder schon vollendet haben oder es im ersten Quartale desselben Schuljahres vollenden werden. Zugleich wird von ihnen bei der Aufnahme ein Frequentationszeugnis der Volksschule, welcher sie im letztverflossenen Schuljahre angehört haben, gefordert werden, welches die ausdrückliche Bezeichnung, dass es zum Zwecke des Eintrittes in die Mittelschule ausgestellt wurde, ferner die Noten aus den Sitten, der Religionslehre, der (deutschen) Unterrichtssprache und dem Rechnen zu enthalten hat.

Zur Aufnahme der Schüler, welche sich für eine höhere Classe melden und zur Vornahme der Nachtrags- und Wiederholungsprüfungen ist die Zeit vom 15. bis 18. September bestimmt. Von anderen Mittelschulen kommende Schüler müssen das Studienzeugnis vom letzten Semester mit der Entlassungsclausel sowie auch etwaige Schulgeldbefreiungs- oder Stipendiendecrete vorweisen.

Jeder neu eintretende Schüler entrichtet eine Aufnahmestaxe von 2 fl. 10 kr. und einen Beitrag von 1 fl. für die Schülerbibliothek; diesen Beitrag entrichten auch alle der Lehranstalt bereits angehörende Schüler.

Da das Slovenische zufolge des hohen Ministerial-Erlasses vom 3. Mai 1880, Z. 10.754, für jene Schüler ein obligater Lehrgegenstand ist, welche beim Eintritte in die Realschule von ihren Eltern als Slovenen erklärt werden, so ergibt sich für letztere die Nothwendigkeit, ihre Kinder persönlich zur Aufnahme vorzuführen und im Verhinderungsfalle ihre diesbezügliche bestimmte Erklärung der Direction schriftlich zukommen zu lassen.

Im Sinne des hohen Erlasses des k. k. Landesschulrathes für Krain vom 12. Mai 1884, Z. 601, können auch Schüler nichtslovenischer Muttersprache zum obligaten slovenischen Unterrichte zugelassen werden, wenn sie die diesbezügliche Erklärung ihrer Eltern vorweisen und die erforderlichen Sprachkenntnisse besitzen, welche durch eine Aufnahmeprüfung erprobt werden. Für solche Schüler bleibt dann das Slovenische durch alle folgenden Studienjahre an dieser Lehranstalt ein obligater Lehrgegenstand.

Das Schuljahr 1888/89 wird am 17. September mit dem hl. Geistamte eröffnet werden. Der regelmässige Unterricht beginnt am 18. September.

Laibach im Juli 1888.

Dr. Mrhal.

Alphabetisches Namensverzeichnis der Schüler

am Schlusse des Schuljahres 1887/88.*

I. a Classe.

1. Ballis Josef aus Wippach in Krain.	17. Krassich Vincenzo aus Zara in Dalmatien.
2. Balzar Karl aus Laibach.	18. Luckmann Lambert aus Laibach, R.
3. Candusso Hermann aus Loitsch.	19. Malaverh Alfons aus Laibach.
4. Comuzzi Richard aus Triest.	20. Menardi Cäsar aus Cairo.
5. Corossacz Johann aus Fiume.	21. Moller Josef aus Laibach.
6. Dettela Friedrich aus Sagor in Krain, R.	22. Mondolfo Mario aus Triest.
7. Dietrich Moriz aus Petersdorf in Siebenbürgen.	23. Rotter Moriz aus Stein.
8. Dreise August aus Laibach.	24. Schantel Ernst aus Laibach, R.
9. Elsbacher Heinrich aus M. Tüffer in Steiermark.	25. Schittnig Johann aus Kaiser-Ebersdorf in Niederösterreich.
10. Ermacora Karl aus Helmershausen in Deutschland.	26. Schober Victor aus Tulln.
11. Ferenchich Robert aus Wien.	27. Schunko Victor aus Laibach.
12. Grandi Johann aus Triest.	28. Sedlak Arthur aus Treffen.
13. Hofmann Eugen aus Laibach.	29. Siegl Hugo aus Laibach.
14. Hönigschmid Richard aus Laibach.	30. Spindler Heribert aus Laibach.
15. Inchiostri Alois aus Sebenico in Dalmat.	31. Thienel Ernst aus Laibach.
16. Inchiostri Andreas aus Sebenico in Dalmat.	32. Winter Paul aus Laibach.
	33. Wohinz Franz aus Laibach.
	34. Zeman Oskar aus Kaschau in Ungarn.

I. b Classe.

1. Adamič Victor aus Hl. Kreuz.	24. Matjan Johann aus Šiška.
2. Aparnik Anton aus Stein.	25. Medica Johann aus St. Peter.
3. Apat Franz aus Frasslau in Steiermark.	26. Mevec Alois aus Brunnorf.
4. Berg Ludwig aus Conegliano in Italien.	27. Modic Johann aus Laibach.
5. Božič Vincenz aus Grahovo.	28. Novak Josef aus Trojana.
6. Černe Josef aus Laibach.	29. Pavlič Josef aus Preska.
7. Fasan Vladislav aus Masern.	30. Perme Anton aus Laibach.
8. Ferlinz Emerich aus Laibach.	31. Petcosig Josef aus Laibach.
9. Gerkman Anton aus Laibach.	32. Pilko Franz aus Laibach.
10. Grošelj Anton aus Pölland.	33. Pogačnik Josef aus Zirknitz.
11. Hieng Heinrich aus Šiška.	34. Puppis Rudolf aus Oberloitsch.
12. Jančar Franz aus Laibach.	35. Rassinger Friedrich aus Wurzen.
13. Jereb Robert aus Trifail in Steiermark.	36. Souvan Leo aus Laibach.
14. Jurca Franz aus Oberlaibach.	37. Stegnar Victor aus Laibach.
15. Kersnik Johann aus Triest.	38. Svetic Franz aus Stein.
16. Knapitsch Hugo aus Laibach.	39. Šega Ignaz aus Laibach.
17. Koren Miroslav aus Planina.	40. Švigelj Johann aus Brest.
18. Kovač Josef aus Johannesthal.	41. Turk Eduard aus Suchen.
19. Koželj Johann aus Laibach.	42. Vrhovec Felix aus Laibach.
20. Kristan Johann aus Weitsch.	43. Wernig Johann aus Adelsberg.
21. Lavrič Josef aus Neudorf.	44. Wernig Theodor aus Laibach.
22. Lenassi Johann aus Planina.	45. Zembré Victor aus Laibach.
23. Leskovec Vincenz aus Messendorf in Steiermark.	

* Fette Schrift bezeichnet Schüler mit allgemeiner Vorzugsclasse.

II. a Classe.

1. Bauerheim Alois aus Hrasnig in Steierm.
2. Berghänel Richard aus Littai.
3. Boruffka Eduard aus Laibach.
4. Brandt Karl aus Bischoffack.
5. Bučar Alois aus Gottschee.
6. **Eger Gustav** aus Laibach.
7. Förster Jaroslav aus Laibach.
8. Fortuna Ferdinand aus Laibach.
9. Jug Alois aus Pettau in Steiermark.
10. Lemesich Johann aus Cherso im Küstenland.
11. Lewicki Hugo aus Gallenegg.
12. Martini Eduard aus Lachovgraben in Steiermark.
13. Massagrande Victor aus Monteguana in Italien.
14. Maurer Heinrich aus Laibach.
15. Meyer Emil aus Zürich in der Schweiz.
16. Meyer Ernst aus Neu-Ebenfurt in Niederösterreich.
17. Neweklowsky Karl aus Laibach.
18. Pauschin Alois aus Laibach.
19. v. Plazer August aus Sessana im Küstenlande.
20. Pulciani Josef v. Glücksberg aus Kufstein in Tirol.
21. Rajakowitsch Franz aus Laibach.
22. v. Redange Wigo aus Maunitz.
23. Reiniger Ferdinand aus Suchen, *R.*
24. Rotter Josef aus Landstrass.
25. Salomon Hermann aus Laibach, *R.*
26. Schober Karl aus Budweis in Böhmen.
27. Sieberer Adolf aus Laibach.
28. Slokovich Humbert aus Triest.
29. Sussanich Johann aus Triest.
30. Twrdy Alfred aus Laibach, *R.*
31. Vonderschmidt Hans aus Laibach.
32. Zeschko Egon aus Laibach.
33. Zitterschläger Rudolf aus Oberlaibach.

II. b Classe.

1. Boltauzer Richard aus Laibach.
2. Dolničar Mathias aus St. Martin a. d. Save in Krain.
3. Domicelj Max aus Sagorje bei St. Peter in Krain.
4. Eckert Josef aus Thurn-Gallenstein in Krain.
5. Hodnik Christian aus Illyrisch-Feistritz.
6. Janša Johann aus Lengenfeld.
7. Košir Alois aus Oberlaibach.
8. Kovač Anton aus Franzdorf.
9. Kovačič Karl aus Laibach.
10. Kuhar Isidor aus Laibach.
11. Kump Felix aus Laibach.
12. Lah Franz aus Laas.
13. Lesjak Franz aus Sittich.
14. Lisec Johann aus Laibach.
15. Lisec Rudolf aus Laibach.
16. Majaron Johann aus Franzdorf.
17. Miculinič Rudolf aus Laibach, *R.*
18. Pavlič Johann aus Laibach.
19. Perhave Ignaz aus Senodol bei Senožeče.
20. Peterca Franz aus Laibach.
21. Sattler Andreas aus Kirchheim im Küstenlande.
22. Smerdel Anton aus Stefansdorf.
23. Strehovec Johann aus Moräutsch.
24. Šemrl Johann aus Schwarzenberg bei Idria.
25. Špilar Ferdinand aus St. Peter.
26. Trtnik Franz aus Laibach.
27. Turk Jakob aus Neuwinkel.
28. Verbič Josef aus Freudenthal in Krain.
29. Vidic Oskar aus Rudolfswert.
30. Volaušek Josefaus St. Marein bei Lichtenwald in Steiermark.
31. Windischer Alois aus Krainburg.
32. Zadnek Franz aus Senožeče.
33. Zajec Rudolf aus Laibach.

III. Classe.

1. Ahtschin Anton aus Laibach.
2. Berné Jakob aus Adelsberg.
3. Burian Eduard aus Laibach.
4. Ciscutti Fortunatus aus Pola.
5. Dietrich Gustav aus Petersdorf bei Mühlbach in Siebenbürgen.
6. Fischer Ferdinand aus Seisenberg, *R.*
7. Förderl Wilhelm aus Korneuburg.
8. Fortizh Josef aus Laibach, *R.*
9. Gorup Cornelius aus Slavina.
10. Hochwind Marcus aus Triest.
11. Jager Johann aus Freudenthal in Krain.
12. Javoršek Karl aus Hönigstein.
13. Jurca Anton aus Jakobovica bei Planina.
14. v. Kantz Friedrich aus Laibach.
15. Krobshofer, Ritter von, Richard aus Duppau in Böhmen.
16. Kuketz Eduard aus Fiume.
17. Legat Leopold aus Lees.
18. Leinert Friedrich aus Stanislaw in Galizien.
19. Maticič Martin aus Ivanje Selo bei Rakek.
20. Mayer Maximilian aus Laibach.
21. Mazi Josef aus Sairach.
22. Melliwa Anton aus Bukovo bei Kaltenfeld.
23. v. Merten Moriz aus Klagenfurt.
24. Mikuž Johann aus Schwarzenberg bei Idria.
25. Mühleisen Hermann aus Laibach.
26. Pazarski Johann aus Ireg in Slavonien.

27. Reisner Friedrich aus Wien.
28. Sbrizaj Daniel aus Senožeče.
29. Schesek Franz aus Graz.
30. Schmitt Ferdinand aus Laibach.
31. Sedlak Emil aus Adelsberg.
32. Škofic Alois aus St. Veit bei Egg.
33. Staré Julius aus Stein.
34. **Taschwer Johann** aus Windisch-Kappel in Kärnten.

35. Treo Oskar aus Laibach.
36. Volk Peter aus Zwischenwässern, R.
37. Wakonigg Wilhelm aus Littai.

Krankheitshalber ungeprüft blieb:

38. Krek Vincenz aus Flödnig.

IV. Classe.

1. Böckl August aus Laibach.
2. Brinšek Emil aus Dornegg in Krain.
3. Ditrich Johann aus Adelsberg in Krain.
4. Doberlet Victor aus Laibach, R.
5. Flack Augustin aus Laibach.
6. Fritsch Victor aus Laibach, R.
7. Gallé Oskar aus Laibach.
8. Gorup Johann aus Laibach.
9. Hamperl Leopold aus Knittelfeld in Steiermark.
10. **Janesch Raimund** aus Laibach.
11. Juh Josef aus Laibach.
12. Jurca Vincenz aus Reifnitz.
13. Kail Adolf aus Wiener-Neustadt.
14. Koch Method aus Krainburg.
15. Kovačević Vladimir aus Brčka in Bosnien.
16. Kraschna Paul aus Laibach, R.
17. Kubelka Wenzel aus Laibach.
18. Leinfellner Hubert aus Maria am See in Kärnten, R.
19. Lipold Vladimiraus Prassberg in Steierm.
20. Luckmann Josef aus Laibach.
21. Machnitsch Albert aus Laibach.

22. Marizza Octavius aus Triest.
23. Meeraus Wilhelm aus Pola.
24. Milave Jakob aus Laibach.
25. v. Obereigner Josef aus Schneeberg in Krain.
26. Omersa Josef aus Krainburg.
27. Pirchan Ernst aus Marburg.
28. Pospischil Adolf aus Selo bei Laibach.
29. Salomon August aus Gries bei Bozen.
30. Schesek Ernst aus Graz.
31. Schrauzer Karl aus Marburg.
32. Spinar Ludwig aus Olmütz in Mähren.
33. Terpotitz Anton aus St. Leonhard in Steiermark.
34. Terpotitz Georg aus Studence in Steierm.
35. Umberger Alois aus Laibach.
36. **Valenčič Johann** aus Dornegg in Krain.
37. Walland Heinrich aus Laas in Krain.
38. Weiss Heinrich aus Wien.
39. Weneel Heinrich aus Laibach.
40. Wernig Alois aus Laibach.
41. Widmar Wilhelm aus Laibach.
42. Wratschko Othmar aus Marburg.

V. Classe.

1. Cigoj Ludwig aus Laibach.
2. Cihna Alois aus Hrušica bei Laibach.
3. Dolar Primus aus Winkl.
4. Domladiš August aus Illyrisch-Feistritz.
5. Ferencich Adalbert aus Brunn.
6. Förderl Johann aus Laibach.
7. Jakše Johann aus Laibach.

8. Inglitsch August aus Laibach.
9. Moos Karl aus Laibach.
10. Paulin Wilhelm aus Spalato in Dalmat.
11. v. Pulciani Cajetan aus Triest.
12. Ranth Friedrich aus Laibach.
13. Wanek Moriz aus Laibach.
14. Zmugg Robert aus Selo bei Laibach.

VI. Classe.

1. v. Alpi Rudolf aus Laibach.
2. Gaudy Cäsar aus Laibach.
3. Götzl August aus Laibach.
4. Kotnik Franc aus Verd bei Oberlaibach.
5. Larisch Julius aus M. Tüffer in Steierm.

6. v. Obereigner Emil aus Podčbrad in Böhmen.
7. Weiss Emil aus Thalheim in Ungarn.
8. Wolf Anton aus Adelsberg.
9. Znidarsič Josef aus Podgorica in Krain.

VII. Classe.

1. Dreyhorst Achilles aus Tarvis in Kärnten.
2. Kreminger Ludwig aus Karlstadt in Kroat.
3. Malešević Julius aus Spalato in Dalmat.

4. Meeraus Otto aus Pola.
5. Oroszy Karl aus Salloch in Krain.
6. Rus Franz aus Streindorf in Krain.

